

DEEL 2

Analyse van de dossiers

De cijfers van 2018
Bespreking van de klachten
Klachten van algemene strekking
en vragen om informatie

Dit deel van het Jaarverslag bevat drie hoofdstukken.

De statistieken geven een algemeen beeld van de klachten die in het voorbije kalenderjaar werden ingediend.

Onder meer de top drie van de ombudsnormen per administratie die geschonden zijn evenals cijfers over de gegrondheid van de ontvankelijke klachten komen er in voor.

In het tweede hoofdstuk, “bespreking van de klachten”, vindt u per pensioendienst de resultaten van het onderzoek naar de gegrondheid van de ontvankelijke klachten. Verder worden er voor een aantal pensioendiensten één of meerdere opmerkelijke klachten besproken.

In het derde hoofdstuk ten slotte wordt aandacht besteed aan de manier van werken bij vragen en klachten die wij niet behandeld hebben omdat zij onder andere buiten ons bevoegdheidsdomein vallen.

Bij het lezen van dit tweede deel moet de lezer voor ogen houden dat de besproken klachten en thema’s in het tweede hoofdstuk, ook al zijn ze betekenisvol, niet los kunnen gezien worden van de cijfers uit het eerste hoofdstuk, noch van het werkvolume van de pensioendiensten.

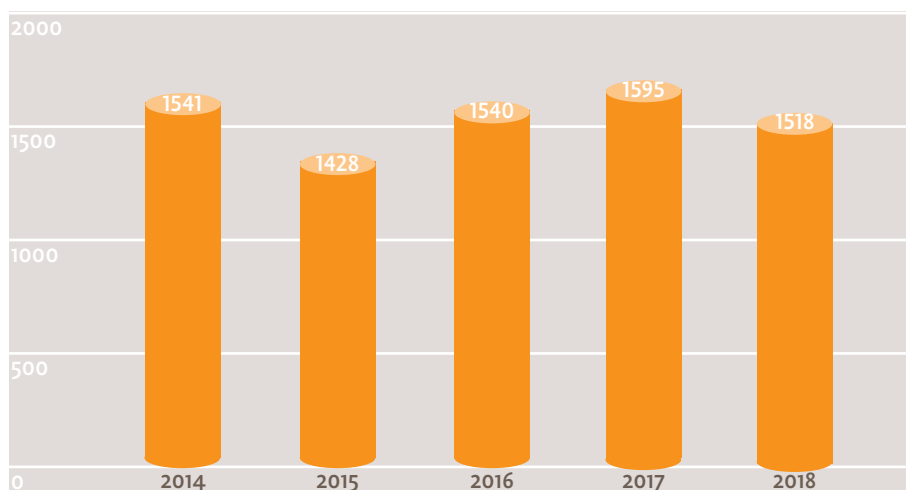
Het zou dan ook onbillijk zijn hieruit overhaaste besluiten te trekken in verband met de kwaliteit van het geleverde werk in zijn geheel. Integendeel, er bestaat geen twijfel over het feit dat over het algemeen de pensioendiensten goed werken.

De namen in de bespreking van de dossiers zijn fictief. Elke overeenkomst met een werkelijk bestaande persoon berust op louter toeval.

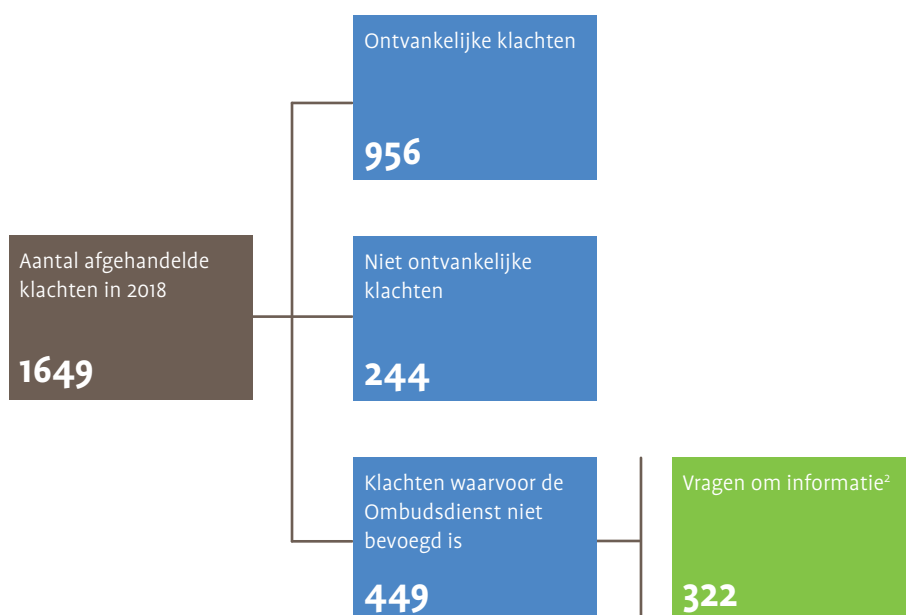
De cijfers van 2018

De verzoeken

De evolutie van het aantal verzoeken per kalenderjaar vanaf 2014

Afgehandelde klachten in 2018¹

1 Het onderscheid tussen verzoeken en klachten ontstaat aangezien één verzoek (één dossier) meerdere klachten kan bevatten over meer dan 1 pensioenadministratie.

2. Vragen om informatie zijn geen klachten.

De klachten

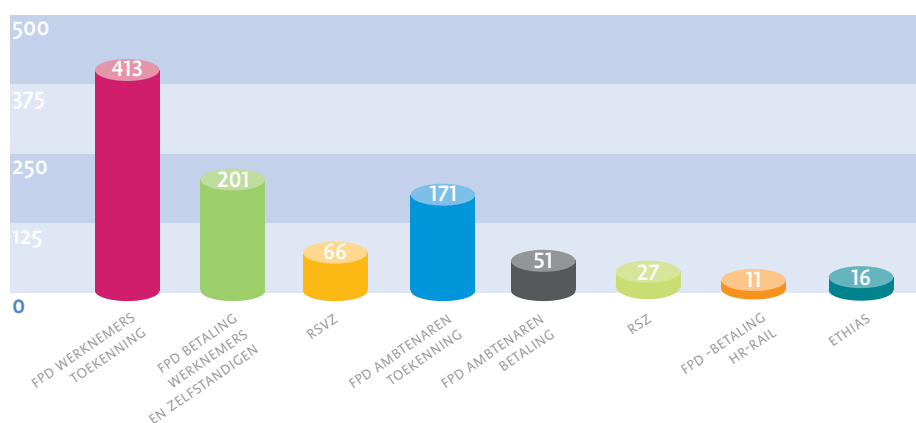
► Het voorwerp van de ontvankelijke klachten

De top drie klachten in 2018:

1. Moeilijkheden die personen woonachtig in het buitenland ondervinden om informatie te bekomen over een pensioen dat berekend of uitbetaald wordt door de FPD
2. Niet meer ontvangen van de papieren betalingsfiches van de FPD
3. Geen vroegst mogelijke pensioendatum (P-datum) vermeld in mypension

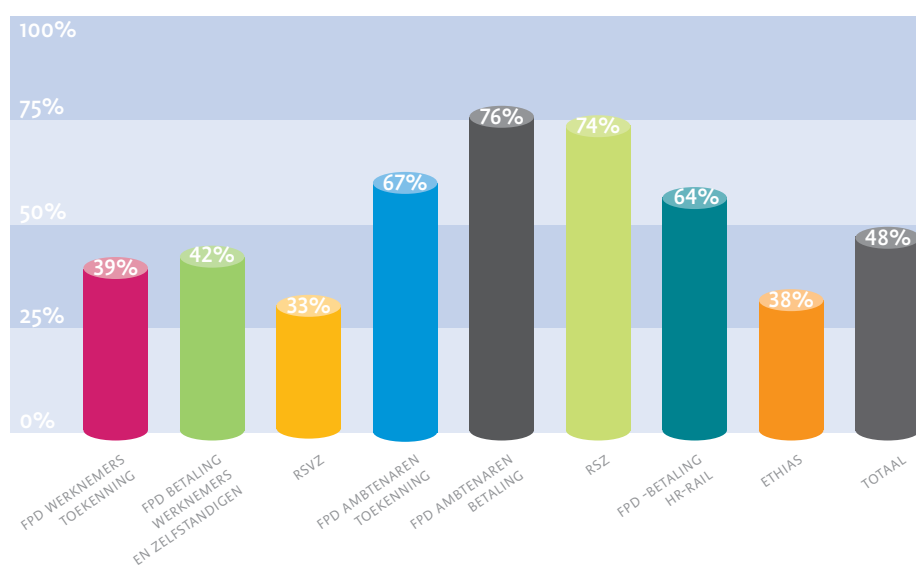
► De betrokken pensioendiensten

Nominale cijfers

► Gegrondheid van de ontvankelijke klachten per pensioendienst

Gegrondheid van de ontvankelijke klachten per administratie

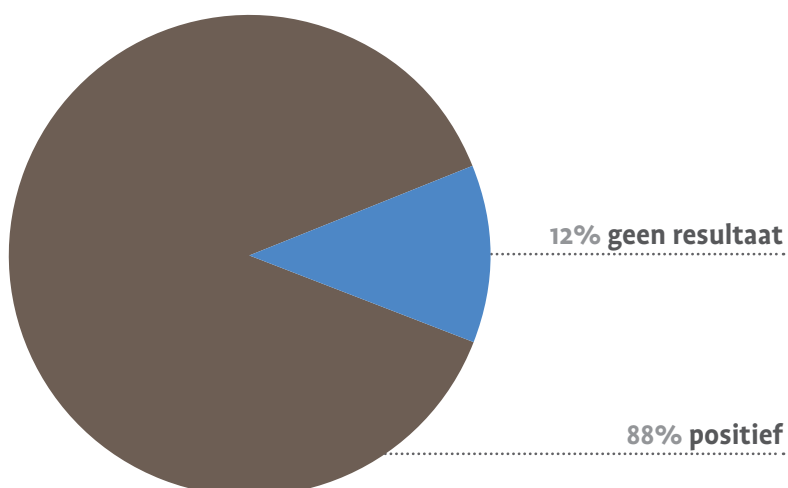

► Redenen voor de gegrondheid van de klachten: de ombudsnormen³

Top 3 van de geschonden ombudsnormen per pensioendienst

FPD werknemers toekenning	1/ Redelijke termijn 2/ Passieve informatieverstrekking 3/ Zorgvuldigheid
FPD betaling werknemers en zelfstandigen	1/ Redelijke termijn 2/ Zorgvuldigheid 3/ Passieve informatieverstrekking
RSVZ	1/ Redelijke termijn 2/ Zorgvuldigheid 3/ Passieve informatieverstrekking
FPD ambtenaren toekenning	1/ Passieve informatieverstrekking 2/ Redelijke termijn 3/ Zorgvuldigheid
FPD ambtenaren betalingen	1/ Passieve informatieverstrekking 2/ Zorgvuldigheid 3/ Termijn
RSZ	1/ Redelijke termijn 2/ Actieve informatieverstrekking 3/ Zorgvuldigheid
FPD betalingen HR-Rail	1/ Redelijke termijn 2/ Actieve informatieverstrekking 3/ Zorgvuldigheid
Ethias	1/ Redelijke termijn 2/ Actieve informatieverstrekking 3/ Rechtsregels

► Resultaat van de bemiddeling van de gegronde klachten

3. Zie de bijlage op www.ombudsmanpensioenen.be. De ombudsnormen van de Ombudsdienst Pensioenen

► Enkele gegevens over de verzoekers

TAAL VAN DE VERZOEKERS		GESLACHT VAN DE VERZOEKERS		WOONPLAATS VAN DE VERZOEKERS		WIJZE VAN INDIENEN VAN DE VERZOEKEN	
Nederlands	57 %	Vrouwen	41 %	België	74 %	Schriftelijk ⁵ :	99 %
Frans	39 %	Mannen	59 %	Buitenland	26 %	Mondeling ⁶ :	1 %
Duits	2 %						
Andere talen ⁴	2 %						

De klachtenbehandeling

► De behandelingsduur

ONTVANKELIJKE KLACHTEN	ONBEVOEGDE EN ONONTVANKELIJKE KLACHTEN
65 dagen	6 dagen

► Verzoeken in behandeling op 31 december 2018

AANTAL MAANDEN IN BEHANDELING	VERZOEK INGEDIEND IN	AANTAL
Minder dan 1 maand	december 2018	15
1 maand en minder dan 2	november 2018	11
2 maanden en minder dan 3	oktober 2018	11
3 maanden en minder dan 4	september 2018	7
4 maanden en minder dan 5	augustus 2018	5
5 maanden en minder dan 6	juli 2018	3
6 maanden en minder dan 7	juni 2018	2
7 maanden en minder dan 8	mei 2018	2
8 maanden en minder dan 9	april 2018	2
9 maanden en minder dan 10	maart 2018	0
10 maanden en minder dan 11	februari 2018	1
11 maanden en minder dan 12	januari 2018	0
Meer dan 12 maanden	vóór januari 2018	1
TOTAAL		60

⁴ Andere talen: Engels, Spaans, Italiaans, Pools, ...

⁵ Per post, per mail, via het webformulier

⁶ Op het kantoor van de Ombudsdienst of op een zitdag

Bespreking van de klachten

De Federale Pensioendienst (FPD)

De FPD heeft als kernopdrachten de toekenning van de werknemerspensioenen, ambtenarenpensioenen en de betaling van de werknemers, zelfstandigen, ambtenarenpensioenen.

HR Rail voert als mandataris van de FPD de betaling uit van de statutaire pensioenen van spoorwegen. Het mandaat is beperkt tot de uitvoering van de pensioenbetaling op basis van betalingsinstructies van de FPD en tot de fiscale en parafiscale inhoudingen en verklaringen.

De toekenning en de betaling van de begrafenisvergoeding maken geen deel uit van de bevoegdheidsoverdracht en blijven een bevoegdheid van HR Rail.

Transversale analyse

De Federale Pensioendienst contacteren vanuit het buitenland: een tijdlang in 2018 mission impossible !?- Verbetering na bemiddeling door de Ombudsman

Net zoals vorig jaar, ontving de Ombudsman Pensioenen ook dit jaar verschillende klachten van gepensioneerden die in het buitenland verblijven. Zij slagen er maar niet in om in contact te komen met de Federale Pensioendienst, noch via mypension, noch per e-mail, en al evenmin via de pensioenlijn +32 78 15 1765. Voor elk van deze drie kanalen bekijken we de oorzaken en mogelijke oplossingen van het probleem.

Mypension

Dossiers 31842 - 31883 - 31893 - 31898

Mypension was vanuit het buitenland toegankelijk aan de hand van een token. De FPD besliste echter omwille van veiligheidsredenen en redenen met

betrekking tot de bescherming van de persoonlijke gegevens van burgers deze toegang stop te zetten. Aanvankelijk werd gecommuniceerd dat de token geldig bleef tot 31 december 2018, maar reeds vanaf 1 april 2018 werden geen nieuwe tokens meer uitgereikt. Aanvankelijk werd ook gecommuniceerd dat vanaf 1 januari 2019 alle identificatiesleutels gedeactiveerd zouden worden. De FPD meldde ons dat de betrokken gepensioneerden zouden verwittigd worden per brief.

Deze beslissing heeft de FPD genomen ingevolge aanbevelingen van de Kruispuntbank voor de Sociale Zekerheid (KSZ) die verantwoordelijk is voor de toegang tot de verschillende websites binnen het domein van de sociale zekerheid. De KSZ meent dat de gegevens die geraadpleegd en gewijzigd kunnen worden via mypension.be een hoger niveau van beveiliging vereisen dan het niveau dat wordt gegarandeerd door het tokensysteem.

De heer Swarts contacteerde de Ombudsdienst Pensioenen in juni 2018 in verband met deze problematiek. Hij merkte dat zijn pensioen niet was gestort en nam aan dat dit wel eens aan het levensbewijs zou kunnen liggen. De FPD verstuurt immers jaarlijks een levensbewijs naar gepensioneerden die in het buitenland wonen om te controleren of ze nog in leven zijn. Mijnheer Swarts had dit blijkbaar niet ontvangen. Wanneer de gepensioneerde zijn levensbewijs niet terugstuurt, schorst de FPD de betaling van zijn pensioen.

Mijnheer Swarts probeerde daarop contact te nemen met de pensioendienst. Dit lukte hem echter niet. Hij meldde ons dat de pensioendienst vanuit Tunesië onbereikbaar was: “telefoonlijn wordt afgebroken bij doorschakelen, op e-mail wordt niet gereageerd, via de site mypension wordt om een identificatiesleutel gevraagd die ik nooit ontvangen heb en brieven komen veel maar dan ook veel te laat aan (ik spreek over maanden).”

Ten einde raad ging hij zelf op internet op zoek naar een levensbewijs en liet dit invullen en versturen. Hij bleef echter ongerust aangezien hij niet zeker wist of dit nu de reden van de schorsing van zijn pensioen was. De Ombudsman kon hem echter geruststellen dat dit inderdaad de enige reden was en kon de betaling van zijn pensioen op basis van dit levensbewijs laten hervatten.

Mevrouw Kofidis contacteerde ons in juni 2018 eveneens omdat ze geen toegang had tot mypension. Ze had immers geen pincode of kaartlezer voor haar elektronische identiteitskaart, noch een identificatiesleutel. De Belgische ambassade in Canberra beschikte bovendien niet over de nodige software om haar identiteitskaart te kunnen activeren. Ze vroeg aan de Ombudsdienst om haar te helpen aangezien ze in een moeilijke financiële situatie verkeerde.

Mevrouw Scheveningen stuurde ons eind juni 2018 een e-mail waarin ze haar beklag deed over het feit dat ze geen toegang tot haar dossier in mypension kon krijgen. In haar klacht schrijft betrokkene dat ze noch een eID- ze is geen Belgische doch Engelse - noch een identificatiesleutel gekregen had van de FPD ook al had ze één van deze nodig volgens de FPD en heeft ze gevraagd deze te krijgen. Aangezien ze in het buitenland (Frankrijk) woont en de FPD antwoordde dat de ambassade in Parijs op dat moment niet als registratiekantoor kan fungeren en ze zich niet naar België kon verplaatsen, zag ze niet in hoe ze nu nog toegang kon krijgen.

E-mail

De FPD beantwoordt inkomende mails enkel via mypension of per post. Hij acht het mailverkeer te onveilig aangezien dit zou gehackt kunnen worden aan de kant van de gepensioneerde. Mypension biedt in dit geval een “gepersonaliseerde en veilige manier” om te communiceren.

Op zijn website vermeldt de FPD dat hij geen persoonlijke gegevens of details van het pensioendossier meer mag meedelen per e-mail.¹

¹ “Uw vraag aan de Pensioendienst” op <http://www.onprvp.fgov.be/NL/about/paginas/SendMail.aspx>, geconsulteerd op 16 juli 2018

Wanneer de gepensioneerde een mail stuurt, ontvangt hij volgens de website een verwittigingsmail zodra het antwoord op zijn vraag klaarstaat in mypension. Vervolgens moet hij op mypension inloggen en krijgt hij daarna het antwoord op zijn mail in een beveiligde omgeving te lezen. Voorts vermeldt de website dat als de gepensioneerde zijn e-mailadres nog niet geregistreerd heeft op mypension en dit ook niet doet, hij het antwoord op papier zal ontvangen.

Pensioenlijn +32 78 15 1765

In ons Jaarverslag 2017² bespraken wij reeds de moeilijkheden om vanuit het buitenland de pensioenlijn te bereiken. Ook in 2018 blijft de bereikbaarheid van de pensioenlijn vanuit het buitenland problematisch. Nog steeds ontvangen wij hierover klachten, ondanks de suggesties die we in ons vorig jaarverslag hebben gedaan. Buitenlandse providers blokkeren dikwijls de pensioenlijn omdat het een internationaal servicenummer is waartoe de gepensioneerde via zijn abonnement geen toegang heeft. Is het een buitenlandse gepensioneerde die wel verbinding kan krijgen dan moet hij soms lange wachttijden doorstaan en worden hem soms zonder dat hij het weet hoge gesprekskosten aangerekend. Soms wordt de verbinding zelfs verbroken. En dan hebben we het nog niet over het tijdsverschil tussen de verschillende tijdzones. Sommige gepensioneerden melden ons dat ze speciaal 's nachts opstaan om de pensioenlijn te bellen. We kunnen hun frustratie begrijpen als ze vervolgens niemand aan de lijn krijgen of lang moeten wachten.

De Ombudsman Pensioenen stelt vast dat het voor een aantal gepensioneerden in het buitenland bijzonder moeilijk blijft om in contact te komen met de pensioendienst. Beeldt u zich maar eens in dat u als gepensioneerde de pensioenlijn probeert te bellen, maar dat die geblokkeerd blijkt te zijn. U besluit dan maar uw vraag per mail te sturen, maar krijgt bericht dat u het antwoord in mypension moet gaan lezen. En laat u nu net eens geen token hebben... Geen nood, de pensioendienst zal u het antwoord per post toesturen. Rest enkel het pro-

² Ombudsdienst Pensioenen, Jaarverslag 2017, p. 77-79

bleem dat de postbedeling in uw land rampzalig werkt en u uw papieren post bijgevolg nooit of veel te laat ontvangt. U kunt dan enkel concluderen dat u volledig afgesneden bent van alle mogelijke communicatiekanalen die de pensioendienst hanteert. En dat in de 21ste eeuw.

De gepensioneerden in het buitenland die niet gemakkelijk in contact kunnen komen met de pensioendienst hebben bijgevolg geen enkel idee wat er aan de hand is in hun dossier. Nochtans stelt de Ombudsman dikwijls vast dat het louter gaat om een probleem met het levensbewijs dat niet ontvangen is of waarvan de gepensioneerde niet weet dat hij het moet bezorgen om de schorsing van zijn pensioen te vermijden. Dergelijke informatie zou toch wel degelijk per telefoon moeten kunnen meegedeeld worden wanneer de gepensioneerde op voldoende wijze door de FPD kan geïdentificeerd worden.

Uit het dossier van de heer De Rijcke bijvoorbeeld bleek dat het op een bepaald moment vereist was om een uniek e-mail adres in te brengen vooraleer men zijn gegevens op mypension kon consulteren.

Dit was een gevolg van een strikte toepassing van de nieuwe General Data Protection Regulation (GDPR) door de FOD Beleid en Ondersteuning (BOSA). De GDPR is een nieuwe privacywetgeving voor gegevensverwerking in de EU die vanaf 25 mei 2018 inging. De FOD BOSA is bevoegd om toegang te verlenen tot mypension door middel van de elektronische identiteitskaart. In uitvoering van de GDPR had de FOD BOSA de beveiligingsprocedures verstrengd en werd het ingeven van een mailadres noodzakelijk. Hoewel de FPD de site mypension beheert, was hij niet op de hoogte van deze wijziging.

De FPD deelde ons tijdens de bemiddeling in dit dossier echter mee dat naar aanleiding van de ontevreden reacties van de gebruikers een aanpassing van het beveiligingssysteem zou worden doorgevoerd. Vanaf 17 juli 2018 zou het niet meer nodig zijn om een e-mailadres in te geven om zich aan te melden met een elektronische identiteitskaart.

In het geval van de heer Swarts, echter, kon de Ombudsman hem enkel aanraden om ofwel via zijn elektronische identiteitskaart en de daarbij horende pincode samen met een kaartlezer in te loggen op de site ofwel via de app “itsme”³ toegang proberen te verkrijgen. Deze twee methodes zijn de enige oplossing die de pensioendienst biedt aan buitenlandse gepensioneerden om toegang te krijgen tot mypension.

Om de eID te kunnen gebruiken, moet de gepensioneerde wel de Belgische nationaliteit hebben. Wie echter geen geldige en geactiveerde eID heeft, ziet zich genoodzaakt zich te verplaatsen naar zijn consulaire post om een eID aan te vragen. Vervolgens moet het eID nog geactiveerd worden door een dienst die aangesloten is bij belpic, de helpdesk van het Rijksregister. Gepensioneerden die een niet-geactiveerde eID, een geldig internationaal paspoort of een geldige Europese identiteitstitel hebben, moeten dan weer een activatiecode aanvragen bij een registratiekantoor van de Sociale Zekerheid om daarna één van de andere aanmeldingsmethodes aan te vragen of te activeren. Itsme kan men dan weer enkel gebruiken als men zowel een Belgische eID en Belgische simkaart heeft evenals een smartphone.⁴

Het is dus best mogelijk dat de gepensioneerde zich naar België moet verplaatsen om een van deze methodes te kunnen activeren en gebruiken, zoals het geval was voor mevrouw Scheveningen.

De Ombudsman is van mening dat dit voor sommige gepensioneerden een zeer omslachtige, onhaalbare en kostelijke (verplaatsingskosten) procedure is.

De Ombudsman Pensioenen riep de pensioendiensten daarom op om de toegang tot pensioengegevens in het buitenland vlotter te laten verlopen en deed een aantal suggesties om dit te verbeteren.

³ “Itsme” is een mobiele app voor iOS en Android en vervangt de elektronische identiteitskaart als identificatiemiddel. De app kan men vrij downloaden uit de App Store of GooglePlay. Meer informatie hieromtrent op <https://www.itsme.be/lang-splash>.

⁴ <http://www.itsme.be/faq>.

De FPD erkende dit probleem en zocht constructief mee naar een oplossing waarbij de suggesties van de Ombudsman Pensioenen op hun haalbaarheid afgetoetst werden.

Ten eerste meldde de FPD aan de Ombudsman dat de reeds uitgereikte tokens niet zouden vervallen vanaf 1 januari 2019, doch minstens bruikbaar blijven tot mei 2019.

Ten tweede meldde de FPD het akkoord van BOSA te hebben bekommen om in de toekomst te mogen optreden als registratiekantoor voor buitenlandse burgers die toegang willen krijgen tot de Belgische Egov-toepassingen.

Ten derde deelde de FPD mee in een systeem te zullen voorzien waarbij burgers aan andere burgers of professionals een mandaat kunnen geven om informatie te ontvangen. Zo wordt ook de mogelijkheid gegeven om een correspondentieadres te gebruiken, niet enkel in België doch tevens in het buitenland.

Ten vierde had de Ombudsman Pensioenen gesteld dat in de Europese verordening 910/2014 betreffende de elektronische identificatie en vertrouwensdiensten voor elektronische transacties in de interne markt (eIDAS) het principe van wederzijdse erkenning op Europees niveau van aangemelde stelsels voor elektronische identificatie verwoord wordt. Deze richtlijn is van toepassing vanaf 29 september 2018. De DG Digitale Transformatie van de FOD BOSA werkt aan de implementatie van Europese verordening 910/2014 betreffende de elektronische identificatie en vertrouwensdiensten voor elektronische transacties in de interne markt (eIDAS). Ook dit zal in de toekomst het voor een aantal burgers mogelijk maken mypension vanuit het buitenland te consulteren.

Ten vijfde begrijpt de Ombudsman Pensioenen maar al te goed dat geen privacy gevoelige informatie zoals pensioenbedragen zomaar per telefoon meegedeeld kan worden. Doch wierp de Ombudsman op dat aan de hand van het stellen van vragen het mogelijk moet zijn te detecteren of het al dan

niet de gepensioneerde is die men aan de lijn heeft en dit de mogelijkheid moet kunnen bieden om toch meer informatie telefonisch mee te delen.

De FPD kwam hieraan tegemoet. In de dienstnota nummer 23 betreffende de mededeling van sociale gegevens van persoonlijke aard werd gesteld dat wanneer de pensioengerechtigde een informatie die zich in de signalitiek bevindt (bijvoorbeeld de geboorteplaats, vroeger adres in België, voor gehuwden de huwelijksdatum, wanneer het telefoonnummer waarmee de betrokkene belt verschijnt op de display bij de FPD hetzelfde is als het nummer in het pensioendossier,...) in combinatie met wanneer de vraag van de gepensioneerde verband houdt met een ontvangen brief en de gepensioneerde de datum van de brief, een zin of een bedrag vermeld in de brief kan meedelen, vragen in verband met de uitbetaaldatum en de betaalwijze, de reden van de wijziging van het bruto of netto bedrag, de reden van de schorsing van de betaling aan de gepensioneerde mogen beantwoord worden. Verder mag er in dergelijke gevallen ook informatie over het buitenlands pensioen (uitgezonderd het bedrag), het al dan niet gerechtigd zijn op vakantiegeld en nog bepaalde andere informatie onder de voorwaarden vermeld in de nota meegedeeld worden.

Kortom een twee elementen controle, met name liefst één element uit de signalitiek en één uit de dossiergegevens, werd ingebouwd.

Ten zesde heeft de FPD om het probleem dat sommige buitenlandse operatoren de toegang tot +32 78 nummers blokkeren of aan de gepensioneerde tot 1 euro per minuut factureren te verzachten na onze onderhandelingen besloten indien hij hierover klachten krijgt een verzoeningsoplossing aan te bieden. Aan de klager wordt dan een “normaal” oproepnummer meegedeeld (00 32 529 30 02). Dit nummer maakt het niet alleen mogelijk dat alle gepensioneerden uit het buitenland weer telefonisch toegang kunnen hebben tot de FPD, ongeacht hun operator, de buitenlandse operator geen extra kosten meer kan aanrekenen voor het gebruik van een servicenummer en de gepensioneerden woonachtig in het buitenland bovendien vooraan de wachtrij

terecht komen wat de telefoonkosten eveneens op zich enigszins inperken.

Ten zevende wijst de Ombudsman er op dat de andere pensioendiensten de GDPR-regelgeving minder strikt interpreteren. We verwijzen hierbij naar de praktijk van de RSZ. De RSZ leidt in eerste instantie zoveel mogelijk gepensioneerd naar de e-Box, “een beveiligde elektronische brievenbus die de instellingen van de sociale zekerheid toelaat documenten en meldingen aan ondernemingen door te geven”.⁵ De e-Box functioneert ongeveer zoals mypension: “Het is in deze e-Box dat u bewijzen, ontvangstbevestigingen en formulieren in verband met uw online aangiften ontvangt.”⁶ Indien er toch via e-mail moet gewerkt worden, verstuurt de RSZ geëncrypteerde e-mails. Nadien wordt de gepensioneerde opgebeld om hem een sleutel te geven waarmee hij de mail kan decrypteren.⁷

Ook het RSVZ interpreteert de GDPR-wetgeving minder streng en tracht eveneens zoveel mogelijk de gepensioneerd naar mypension te leiden. Doch op schriftelijk verzoek van betrokkene met handtekening, die de risico's van een eventuele hacking van de mails ten laste neemt, zet het RSVZ de communicatie per mail nog wel verder. De Ombudsman stelde ook deze werkwijzes aan de FPD voor.

De FPD stelde dat indien de betrokkene toegang heeft tot mypension betrokkene hiernaar doorwezen wordt. Doch als betrokkene beschikt over een gekwalificeerd certificaat dat toelaat mails te tekenen of te encrypteren, dan mogen voortaan persoonlijke gegevens wel uitgewisseld worden mits encryptie en tekenen van de mail. Wel merkt de FPD op dat niet alle medewerkers de mogelijkheid hebben hiervan gebruik te maken.

⁵ “De beveiligde elektronische brievenbus van uw onderneming”, https://www.socialsecurity.be/site_nl/general/helpcentre/ebox/transit.htm, geconsulteerd op 18 juli 2018

⁶ Samen digitaal. “Over de digitalisering”, <https://www.samendigitaal.be/nl/samen-digitaal-campagne.html>, geconsulteerd op 18 juli 2018

⁷ “Binnen de cryptografie staat encryptie voor het coderen (versleutelen) van gegevens op basis van een bepaald algoritme. Deze versleutelde gegevens kunnen nadien weer gedecrypteerd (ontcijferd of gedecodeerd) worden zodat men de originele informatie weer terugkrijgt. Dit proces wordt decryptie genoemd.” Bron: “Encryptie”, <https://nl.wikipedia.org/wiki/Encryptie>, geconsulteerd op 18 juli 2018

Tot slot, volgens de FPD zou het plotse verbreken van de verbinding te wijten zijn aan het computerprogramma waar de telefonie op draait. Dit wordt vervangen in 2019: hierdoor zou dit probleem moeten opgelost zijn.

Conclusie

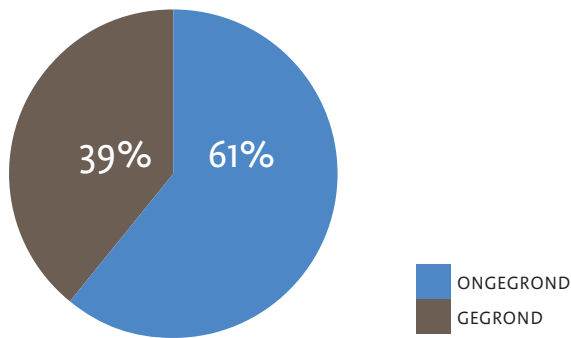
De verschillende suggesties van de Ombudsman Pensioenen evenals de constructieve en klantvriendelijke houding van de FPD hebben er toe geleid dat er op het vlak van de problematiek van de toegang tot de FPD vanuit het buitenland heel wat verbetering geboekt is.

Blijft dat ondanks alle inspanningen (verlenging van het gebruik van de token, de ontwikkelingen in het kader van eIDAS, de toelating om een buitenlands correspondentieadres te gebruiken, de toelating om een mandaat te geven aan iemand om informatie te bekomen, meer informatie per telefoon verstrekken na het stellen van vragen ter identificatie van betrokkene, FPD als registratiekantoor van Belgische Egov-toepassingen) de communicatie met de pensioendienst vanuit het buitenland in sommige gevallen momenteel nog steeds praktisch onmogelijk is. De Ombudsman roept dan ook op verder te blijven investeren in het zoeken naar oplossingen

FPD toekenningsdienst werknemerspensioenen

Deze afdeling is gewijd aan de toekenning van de werknemerspensioenen.

Eindresultaat in de afgesloten dossiers

Opmerkelijke dossiers

Beperkt overlevingspensioen – Voordeligste toestand met ander vervangingsinkomen – Proactieve werking

Dossier 31430

De feiten

De heer J.-L. Debacker is weduwnaar. Hij geniet een vervangingsinkomen, namelijk een invaliditeitsuitkering, betaald door zijn ziekenfonds.

De heer Debacker is geboren in 1958 (16 juni). Hij heeft vastgesteld dat hij vanaf 1 juli 2018 met rustpensioen kan. Zijn loopbaan als werknemer voldoet immers aan alle voorwaarden om vanaf dan een vervroegd pensioen te bekomen.⁸

Op 28 november 2017 vraagt hij rechtstreeks bij de FPD om zijn rechten op een rust- en overlevingspensioen én een overgangsuitkering werknemer te onderzoeken met als ingangsdatum 1 juli 2018.

⁸ De evolutie van de wettelijke pensioenleeftijd én de loopbaanvoorwaarden met betrekking tot de vervroegde pensioenleeftijd werden reeds uitgebreid besproken in ons JV 2014, p. 34, in JV 2015, p. 29 en in JV 2016, p. 31

De FPD sector werknemers stuurt hem snel een pakket toe met een heleboel vragen met betrekking tot het onderzoek naar zijn pensioenrechten.

Op 12 december 2017 stuurt hij de “eerste inlichtingen” behoorlijk ingevuld en ondertekend terug. Hierin specificeert hij onder meer dat hij op dat ogenblik in het genot is van een ziekte- en invaliditeitsuitkering, hem uitbetaald door zijn ziekenfonds.

De FPD neemt vervolgens een beslissing op 21 december 2017 en kent aan betrokkene een rustpensioen toe van 1.340,53 euro per maand vanaf 1 juli 2018. Het overlevingspensioen evenwel wordt als gevolg van de cumulatiebepalingen ter zake geweigerd vanaf dezelfde datum.

Daarenboven, en zoals u hieronder kunt lezen, wordt de uitbetaling van het rustpensioen gekoppeld aan de voorwaarde van afstand van de andere vervangingsuitkering. De wet laat in principe immers niet toe verschillende vervangingsinkomens samen te genieten. In het geval van de heer Debacker komt het erop neer dat hij moet verzaken aan zijn ziekte- en invaliditeitsuitkering ten voordele van de uitbetaling van het rustpensioen.

De documenten om dit aan te geven en om aldus de betaling van zijn rustpensioen te kunnen ontvangen zijn bijgevoegd in de toegestuurde beslissing. Betrokkene moet deze behoorlijk ingevuld en ondertekend door hemzelf én zijn ziekenfonds terugsturen aan de FPD.

Op 11 januari 2018 neemt de heer Debacker contact op met zijn mutualiteit, waar hij de informatie meekrijgt dat het overlevingspensioen, zij het dan weliswaar beperkt, kan uitbetaald worden samen met zijn ziekte- en invaliditeitsvergoeding.

De nodige verklaringen hiertoe, namelijk het zogenaamde formulier Model 74 ter (zie hieronder), worden ingevuld en er wordt hem meegedeeld dat hij vanaf 1 december 2017 een ziektevergoeding blijft ontvangen. Op deze manier heeft hij dan ook willen aangeven dat hij vanaf december 2017, de

maand volgend op de datum dat hij de pensioenvraag heeft ingediend (28 november 2017) het overlevingspensioen wenst. De tekst van het invulformulier is zo opgesteld dat de cummul van ziekteuitkeringen gedurende een zekere periode is toegelaten vanaf (of na) de ingangsdatum van het overlevingspensioen.

1/2

Federale Pensioendienst
 Controle Betalingen - P3120
 Zuidtoren
 1060 BRUSSEL
 BELGIE

Model 74ter OPW -65 jaar - Verklaring over de ziekte- of invaliditeitsuitkeringen

(in te vullen door de pensioengerechtigde)

Nationaal nummer: [REDACTED]

Ik verklaar

afstand te doen van de uitkeringen wegens ziekte en invaliditeit, vanaf of na de ingangsdatum van mijn pensioen, dit is vanaf (dag maand jaar).

verder ziekte- of invaliditeitsvergoedingen te genieten vanaf 1/12/2017 (dag maand jaar), dit is vanaf of na de ingangsdatum van mijn overlevingspensioen. t/m 30/6/2018

Ik machtig de Federale Pensioendienst om de uitkeringen die ik sinds de ingangsdatum van mijn pensioen heb ontvangen, in te houden op de achterstallen van mijn pensioen.

In twee exemplaren opgemaakt te (plaats): Brugge; op 10/12/18 (dag maand jaar)

Handtekening: [REDACTED]

Voornaam NAAM:
 Straat nr.:
 Postcode GEMEENTE: Brugge
 LAND: Belgie

Opgelet: vergeet vooral niet het Attest over de ziekte- of invaliditeitsuitkeringen door het ziekenfonds te laten invullen. Stuur dit formulier naar ons. Het ziekenfonds bewaart het tweede exemplaar.

.be

2/2

Model 74ter OPW -65 jaar - Attest over de ziekte- of invaliditeitsuitkeringen

(in te vullen door het ziekenfonds)

Nationaal nummer: [REDACTED]
 Voornaam Naam: [REDACTED]

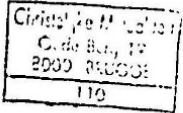
ontvangt sinds (dag maand jaar) geen uitkeringen meer wegens ziekte-invaliditeit.

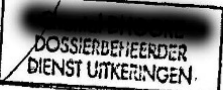
De betrokkene heeft sedert de ingangsdatum van zijn (haar) pensioen een bedrag van EUR ontvangen. Dat bedrag moet gereserveerd worden op de achterstallen van het pensioen en moet gestort worden op het rekeningnummer IBAN BIC van te met verwijzing naar de naam van de betrokkene en de kenmerken:

De betrokkene heeft het teveel ontvangen bedrag inzake ziekte - invaliditeit effectief terugbetaald aan het ziekenfonds.

blijft ziekte- of invaliditeitsvergoedingen ontvangen van het ziekenfonds van 01/12/2017 tot & met 30/06/2018 (dag maand jaar), dit is vanaf of na de ingangsdatum van het overlevingspensioen (dagbedrag: 39,98 EUR).

In twee exemplaren opgemaakt te (plaats): Brugge; op 11/01/2018 (dag maand jaar)

Handtekening: [REDACTED] Stempel:

Voornaam NAAM:
 Functie:

.be

Gevolg gevend aan het Model 74 ter beslist de FPD op 18 januari 2018 om vanaf de maand volgend op de aanvraag, namelijk vanaf 1 december 2017, het beperkte overlevingspensioen toe te kennen tot en met de maand juni 2018.

KANTOOR BRUGGE		Federale Pensioendienst - Zuidertoren - 1060 Brussel	
brugge@sfpd.fgov.be			
Gratis telefoonnummer: 1765			
Druk dan 1-1-6260 (4-cijferige code)			
Fax: 050 40 62 88			
Website: www.sfpd.fgov.be			
Uw dossier op: www.mypension.be			
Dossiernummer		Datum	
		18/01/2018	
Geachte heer,			
Op 28/11/2017 hebt u uw overlevingspensioen als werknemer [1] aangevraagd.			
Het overlevingspensioen is een pensioen dat gebaseerd is op de tewerkstelling van uw overleden echtgenote, [2], als werknemer.			
De berekening vindt u in bijlage 1.			
Vanaf december 2017 hebt u recht op een maandelijks brutobedrag van 978,67 EUR.			
Vanaf 2018 ontvangt u bovendien in mei uw vakantiegeld.			
Let op:			
als u hertrouwt dan hebt u geen recht meer op dit overlevingspensioen vanaf de maand volgend op het nieuwe huwelijk. Als het nieuwe huwelijk ontbonden zou worden, herleeft het recht op overlevingspensioen.			
Als u in de toekomst een rustpensioen krijgt, dan kan uw overlevingspensioen verminderd worden als de som van dit overlevingspensioen en uw rustpensioen hoger is dan de cumulatiegrens. In uw geval bedraagt deze cumulatiegrens 15.789,17 EUR per jaar. De berekening vindt u in bijlage 2.			
Als u in de toekomst een rustpensioen of een buitenlandse invaliditeitsuitkering krijgt, dan kan uw overlevingspensioen verminderd worden.			
Wat moet u nog doen?			
Uitbetaling per overschrijving op een bankrekening is de standaardprocedure. Hebt u ons uw rekeningnummer nog niet meegegeeld, dan kunt u dat op de volgende manieren doen: — online: via mypension.be, uw beveiligd en individueel pensioendossier op www.mypension.be — per e-mail: overschrijvingen@sfpd.fgov.be — per brief: Federale Pensioendienst Overschrijvingen Zuidertoren 1060 BRUSSEL			

KANTOOR BRUGGE		Federale Pensioendienst - Zuidertoren - 1060 Brussel	
brugge@sfpd.fgov.be			
Gratis telefoonnummer: 1765			
Druk dan 1-1-6260 (4-cijferige code)			
Fax: 050 40 62 88			
Website: www.sfpd.fgov.be			
Uw dossier op: www.mypension.be			
Dossiernummer		Datum	
		18/01/2018	
Kennisgeving			
Geachte heer,			
Als u enkel een overlevingspensioen geniet en jonger bent dan 65 jaar, kunt u dit pensioen samen met uw ziekte- of invaliditeitsvergoeding genieten gedurende 12, al dan niet opeenvolgende kalendermaanden. Na deze periode wordt het overlevingspensioen geschorst, tenzij u op dat ogenblik afstand doet van uw sociale uitkering.			
Gedurende de periode van 01/12/2017 tot 01/07/2018 geniet u (volgens het attest van het ziekenfonds van 10/01/2018) een ziekte- of invaliditeitsvergoeding.			
U hebt verklaard dat u niet verzaakt aan uw ziekte- of invaliditeitsvergoeding.			
De bijgaande beslissing waarin de Federale Pensioendienst (FPD) u een overlevingspensioen als werknemer toekeende, wordt daarom herzien.			
De FPD beperkt dit pensioen van 01/12/2017 tot 01/07/2018 tot 722,18 EUR per maand (index 141,59).²			
Als u deze beslissing betwist:			
Dan gaat u in beroep en stuurt u binnen 3 maanden na deze kennisgeving uw verzoekschrift naar de griffie van de arbeidsrechtbank van Brugge, Kazernevest 3, 8000 Brugge. Ik raad u aan het formulier in bijlage 3 te gebruiken. U stuurt het verzoekschrift per aangetekende brief of u legt het neer op de griffie. De vordering ingesteld voor de arbeidsrechtbank schorst de uitvoering van de administratieve beslissing niet. De tekst van de artikelen 728 en 1017 van het Gerechtelijk wetboek vindt u in bijlage 4.			
Telefoneren van 9.00 tot 12.00 u. en van 13.00 tot 17.00 u., op vrijdag tot 16.00 u. Bezoeken in de voormiddag van 9.00 tot 11.30 u. Uurregeling tijdens de vakantie: zie onze website. Bezoeken in de namiddag op afspraak. Bel het nummer 1765 en druk vervolgens op 1-1-6260.			
be			

Afgaand op het advies van de medewerker van zijn mutualiteit vult betrokkene het klachtenformulier van de FPD in waarin hij stelt dat hij het beperkte overlevingspensioen 12 maanden wil ontvangen, zijnde de maximum toegelaten periode van de cumulatie:

2 Mijn klacht
Mijn klacht gaat over:

Bij bestelling van 18/12/2017 werd een beperkt overlevingspensioen toegekend voor 7 maanden, d.i. vanaf december 2017. Weltegenwoordig heb ik recht op maximum 12 maanden beperkt overlevingspensioen. Graag toekening van de overige 5 maanden.

Dank bij voorbaat
Datum: 5/2/2018
Handtekening: [Redacted]

Opgelet: het indienen van een klacht schorst de beroepstermijnen bij de hoven en rechtbanken niet.

De klachtendienst van de FPD antwoordt ont-kennend:

KLACHTEN Federale Pensioendienst - Zuidertoren - 1060 Brussel

Klachten@spfd.fgov.be

Gratis telefoonnummer: 1765
Druk dan 1-1-6210 (4-cijferige code)

Website: www.sfpd.fgov.be
Uw dossier op: www.mypension.be

Dossiernummer	Uw bericht van	Datum
[Redacted]	05/02/2018	12/02/2018

Geachte heer,

De mogelijkheid bestaat inderdaad om gedurende twaalf maanden een beperkt overlevingspensioen te cumuleren met een uitkering voor ziekte of invaliditeit.

U diende een pensioenaanvraag in op 28/11/2017 die uitwerking heeft de maand volgend op de aanvraag, d.i. 12/2017.

Vanaf 07/2018 hebt u recht op uw eigen rustpensioen en ontvangt u geen ziekteuitkeringen meer. Daardoor stopt het recht op beperkt overlevingspensioen vanaf die datum.

Met onze beslissingen van 21/12/2017 lieten we u het bedrag van uw rustpensioen weten alsook de berekening van het overlevingspensioen. Op blz 7 van die berekening wordt het principe van de cumulatie uitgelegd. Omdat uw eigen rustpensioen hoger is dan het cumulatieplafond, kan er vanaf 07/2018 geen overlevingspensioen meer uitbetaald worden.

Indien u niet akkoord gaat met ons antwoord dan kan u zich richten tot het college van de ombudsmannen voor de Pensioenen. Deze dienst is bereikbaar op volgend adres: WTC III, Simon Bolivarlaan 30 Bus 5, 1000 Brussel, [Redacted] per email klacht@ombudsmanpensioenen.be of via de internet site www.ombudsmanpensioenen.be.

Samen met de medewerker van de pensioenservice van zijn mutualiteit dient de heer Debacker een klacht in bij de Ombudsman Pensioenen. In zijn klacht wordt vooral de nadruk gelegd op het feit dat hij 5 maanden van het beperkt overlevingspensioen moet inboeten als gevolg van zijn onwetendheid en het feit dat de FPD het recht op het beperkt overlevingspensioen niet ambtshalve opstart.

Bedenkingen

Sinds 2007 is een tijdelijke cumulatie mogelijk van een overlevingspensioen met ziekte- en invaliditeitsuitkeringen.

Wij gaan hier niet uitgebreid in op de wetgeving⁹ zelf. Een grondige studie van het principe van de cumulatie van een overlevingspensioen met een vervangingsinkomen werd reeds eerder besproken door de Ombudsmannen. De lezer kan deze bespreking vinden in ons Jaarverslag 2013, p. 123 – 125 (6. cumulatie met een vervangingsinkomen).

De wetgeving met betrekking tot het recht op een overlevingspensioen bepaalt onder meer dat een ziektevergoeding gedurende een periode van 12 maanden mag gecumuleerd worden met het overlevingspensioen. Het toegekende overlevingspensioen moet in dat geval wel beperkt worden.

In de specifieke situatie van de heer Debacker moet opgemerkt worden dat er op het ogenblik van het overlijden van zijn echtgenote (25 november 2000) geen ambtshalve¹⁰ onderzoek heeft kunnen plaatsvinden. De wetgeving voorziet dit ambtshalve onderzoek immers niet. Een ambtshalve onderzoek vindt maar plaats wanneer de overleden echtgenoot zelf een rustpensioen genoot (of daarvan afgezien had om de betaling van een gezinspensioen aan de partner mogelijk te maken, of er een aanvraag voor een rustpensioen lopende was). Mijnheer Debacker werkte op het moment van het overlijden van zijn echtgenote nog. Toen de heer Debacker ziek werd in 2004 was de cumulatie van een overlevingspen-

sioen met ziekte- en invaliditeitsuitkeringen niet mogelijk.

Sinds 2007 werd, zoals hoger vermeld, deze cumulatiemogelijkheid wel voorzien, doch was een aanvraag tot het bekomen van overlevingspensioen noodzakelijk.¹¹

Bovendien bepaalt de wetgeving dat het overlevingspensioen pas ten vroegste kan ingaan de maand volgend op de aanvraag indien de aanvraag niet ingediend was binnen het jaar na het overlijden. Hierdoor kon, gelet op de datum van aanvraag, het beperkte overlevingspensioen van de heer Debacker pas ten vroegste ingaan vanaf december 2017. Zonder expliciete aanvraag van betrokkene was er geen mogelijkheid om het beperkte overlevingspensioen 5 maanden eerder te cumuleren met zijn vervangingsinkomen.

Uiteraard konden we ons wel indenken dat indien de heer Debacker dit had geweten, hij zijn pensioen-aanvraag een jaar op voorhand had ingediend, of misschien wel nog veel eerder: bijvoorbeeld in 2007, gelet op de mogelijkheid die vanaf toen bestond om het overlevingspensioen met zijn ziektevergoeding gedurende een jaar beperkt te cumuleren. Volgens de gegevens van zijn pensioenverzekering en rekening houdend met de reglementering ter zake was de cumulatie bijvoorbeeld reeds mogelijk vanaf 1 januari 2007 (voor een periode van 12 maanden).

Op het ogenblik van zijn klacht (half maart 2018) was betrokkene in het bezit van beslissingen met volgende pensioenvoordelen (zie ook hoger):

⁹ Koninklijk besluit van 20 december 2006 en 17 augustus 2007

¹⁰ Artikel 9, §4 van het koninklijk besluit van 21 december 1967 tot vaststelling van het algemeen reglement betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers

¹¹ Merk op dat voor overlevingspensioenen die ingaan vanaf 2013 deze cumulatieregeling enigszins werd aangepast en uitgebreid bij KB van 28 mei 2013 (Belgisch Staatsblad 20 juni 2013).

Vanaf 1 december 2017	Bedrag van het overlevingspensioen	978,67 euro niet betaalbaar – ziektevergoeding voordeliger
	Bedrag van beperkt het overleving (cumul met ziektevergoeding)	722,18 euro betaalbaar
Vanaf 1 juli 2018	Bedrag van het rustpensioen	1.340,53 euro
	Bedrag van het overlevingspensioen	978,67 euro niet betaalbaar

Als gevolg van de gekende gegevens in het dossier konden wij gemakkelijk afleiden dat de ontvangen ziektevergoeding minder voordelig was dan het rustpensioen (zo niet had hij geen pensioen aangevraagd).

Dit betekende dat de cumulatie van het beperkt overlevingspensioen én de ziektevergoeding naar alle waarschijnlijkheid ook veel voordeliger was dan het bedrag van het rustpensioen op 1 juli 2018.

Een telefonisch contact met de heer Debacker bevestigde dit. In dit telefoongesprek maakten wij duidelijk dat het onmogelijk was om het overlevingspensioen vroeger te laten ingaan dan de maand volgend op de aanvraag.

We konden betrokkene evenwel een alternatieve oplossing aanreiken. Immers, indien zijn ziektevergoeding 5 maanden verder kon uitbetaald worden dan de initiële ingangsdatum van het rustpensioen, en dus tot 30 november 2018, dan zou dat betekenen dat de betaling van zijn rustpensioen als werknemer ook pas zou kunnen ingaan op 1 december 2018. In dat geval zou hij ten volle gebruik kunnen maken van zijn wettelijke pensioenrechten en het beperkte overlevingspensioen in totaal 12 maanden kunnen ontvangen samen met zijn ziekte-uitkering.

We gaven betrokkene het advies om opnieuw contact op te nemen met zijn mutualiteit teneinde een nieuwe verklaring Model 74 ter toe te sturen aan de FPD.

De heer Debacker volgde het advies van de Ombudsdienst Pensioenen en stuurde op 26 maart 2018 een nieuw Model 74 ter naar de FPD.

Wij namen hiervoor ook contact met de medewer-

ker van de pensioenservice van zijn mutualiteit die tevens optrad als gevolmachtigde in de klacht.

Wij werden door de pensioenservice van zijn mutualiteit erover ingelicht dat zij op regelmatige basis geconfronteerd werd met dezelfde problematiek, namelijk de niet toekenning van het beperkt overlevingspensioen in cumulatie met een vervangingsinkomen. Ook bijvoorbeeld in het geval van het genot van een SWT bleek dat tijdens het ambtshalve onderzoek naar de rechten op het rustpensioen de toekenning van het mogelijks beperkt overlevingspensioen (samen met de SWT) niet onderzocht wordt.

Met andere woorden, de FPD onderzoekt de rechten op de gevraagde ingangsdatum en verwittigt betrokkene niet spontaan dat er voorafgaand aan de ingangsdatum van het rust- en overlevingspensioen eventueel recht kan zijn op 12 maanden beperkt overlevingspensioen.

Het ligt voor de hand dat een toekomstig gepensioneerde er belang bij heeft om zo volledig mogelijke informatie/advies te ontvangen met betrekking tot het feit dat hij aanspraak maakt op de cumulatie van beide rechten.

In dit kader verwijzen we naar het Handvest van de Sociaal Verzekerde.

Men kan zich hier de vraag stellen hoe ver de informatie- en raadgevingsplicht reikt die verwoord is in de artikelen 3 en 4 van het Handvest van de Sociaal Verzekerde:

Artikel 3 :“De instellingen van sociale zekerheid zijn verplicht aan de sociaal verzekerde die daar schriftelijk om verzoekt, alle dienstige inlichtingen betreffen-

de zijn rechten en verplichtingen te verstrekken en uit eigen beweging de sociaal verzekerde alle bijkomende informatie te verschaffen die nodig is voor de behandeling van zijn verzoek of het behoud van zijn rechten, (...)”

Artikel 4: “Onder dezelfde voorwaarden moeten de instellingen van sociale zekerheid inzake de materies die hun aanbelangen aan (ieder sociaal verzekerde) die erom verzoekt, raad geven in verband met de uitoefening van zijn rechten en het vervullen van zijn plichten en verplichtingen.”

In de rechtsleer¹² wordt gesteld dat het artikel 4 van het Handvest van de Sociaal Verzekerde een proactieve houding oplegt. Zo wordt gesteld dat de instellingen van sociale zekerheid de sociaal verzekerde moeten voorlichten over de beste wijze waarop hij zijn rechten kan uitoefenen.

Zo stelt het Arbeidshof van Brussel dat een aangetekende brief waarin een sociaal verzekerde een wijziging in zijn situatie mededeelt aan een instelling van sociale zekerheid (in casu de dienst voor tegemoetkoming aan personen met een handicap) kan worden beschouwd als een geschreven verzoek om inlichtingen betreffende de impact van de nieuwe situatie op het bedrag van de tegemoetkoming. Als de nieuwe situatie geen voorwerp kan uitmaken van een ambtshalve herziening, is de sociale zekerheidsinstelling gehouden aan de sociaal verzekerde mee te delen dat hij over de mogelijkheid beschikt om een verzoek tot herziening in te dienen. De tekortkoming aan de informatieverplichting moet worden hersteld door de sociale zekerheidsinstelling te verplichten rekening te houden met de nieuwe situatie van zodra ze hiervan op de hoogte wordt gebracht (Arbrb. Brussel 28 januari 2004, Soc. Kron. 2006, afl. 10, 588, noot; bevestigd door: Arbh. Brussel 30 april 2007, Soc. Kron. 2008, 566).

Het redelijkheidsbeginsel kan helpen bij het bepalen hoever de raad moet gaan. Zo wordt er in de rechtsleer gesteld dat de raadgevingsplicht niet zo ver gaat dat de instelling van de sociale zekerheid

¹² G. VAN LIMBERGHEN, “Eerbied voor de procedures in de bestuurshandelingen die sociale reglementering toepassen”, O.F.O., 2009, p. 36

de betrokkene moet inlichten over de sociale spits-technologie die de grenzen van de klassieke interpretatie of de toepassing van de wetsbepalingen overschrijdt.

De voorbereidende werken bij het Handvest van de Sociaal Verzekerde stellen dat de bedoeling van het Handvest is: “De sociaal verzekerde te beschermen. De uitoefening van diens rechten is afhankelijk van drie voorwaarden: hij moet weten dat die rechten bestaan, hij moet er gebruik van willen maken en hij moet de toepassing ervan kunnen vorderen.”¹³

Volgens de inleiding van het Handvest van de Sociaal Verzekerde “is het kernpunt van dit Handvest de bekommernis een dienstverlening aan te bieden die aangepast is aan de noden van elke gebruiker”.

In de rechtsleer vinden we het volgende citaat van Philippe Bouchat¹⁴: “Toekenning van rechten en klantvriendelijkheid: dat zijn dus de voornaamste principes van het Handvest die we ontdekken door de architectuur van de wet die het instelt.” (...)

Ten slotte leren de voorbereidende werken ons dat het Handvest van de Sociaal Verzekerde moet beantwoorden aan 5 eisen die ook de voorwaarden zijn die eraan ten grondslag liggen, met name, rechtszekerheid, toegankelijkheid, transparantie, snelheid en zorgvuldigheid en ten slotte vereenvoudiging van de administratieve lasten (...).

Toegankelijkheid is één van de waarden die aan de grondslag ligt van het Handvest van de Sociaal Verzekerde: ze staat weliswaar als laatste in de lijst van waarden als we de voorbereidende werken van het Handvest bekijken, maar vormt waarschijnlijk de centrale doelstelling van het Handvest. De sociaal verzekerde moet toegang hebben tot de sociale rechten die hem theoretisch door de teksten worden toegekend en dus tot de instellingen die er garant voor staan.”

¹³ Zie Parl. Doc., K., B. Z. 1991-1992, nr. 353

¹⁴ Ph. BOUCHAT, Het Handvest van de sociaal verzekerde, 20 jaar later: stop of nog ?, Revue belge de Sécurité sociale, 1e trimestre, 2016, p. 57 e.v.

PENSIOENAANVRAAG BIJ DE FPD AANVRAAGFORMULIER

GEMEENTEBESTUUR VAN:	Burger
DATUM VAN AANVRAAG:	28/11/17

AANVRAGER	
Nationaal nummer	
Naam	
Voornaam	
Geboortedatum	16/06/1958

INFORMATIE BETREFFENDE DE AANVRAAG	
Gewenste ingangsdatum	01/07/18
Aard van de gevraagde rechten	Rustpensioen Overlevingspensioen - Overgangsuitkering Werknemer
De aanvrager heeft een beroepsactiviteit of geniet sociale uitkeringen	Neen
De aanvrager heeft een beroepsactiviteit als zelfstandige	Neen
Beroepsactiviteit overheidssector	Neen

Commentaar	
Graag alle briefwisseling met de klassieke post a.u.b. Dank u.	

Bekijken we de pensioenaanvraag die de heer Debacker indiende, dan zien we duidelijk dat de heer Debacker met deze aanvraag verschillende rechten aanvraagt: namelijk een rustpensioen, overlevingspensioen en/of overgangsuitkering werknemer.

Doch er staat op het aanvraagformulier enkel “gewenste ingangsdatum” in het enkelvoud, wat suggereert dat er slechts één mogelijke gewenste ingangsdatum is voor al de gevraagde rechten.

Het is duidelijk dat de heer Debacker hiermee zijn verschillende rechten aanvraagt, namelijk rustpensioen, overlevingspensioen en/of overgangsuitkering werknemer.

Zou hier gespecificeerd worden welk voordeel wanneer moet ingaan, dan zou dit al de mogelijkheid

scheppen voor de gepensioneerde om een onderscheid te maken tussen bijvoorbeeld de ingangsdatum van het overlevings- en het rustpensioen; of toch tenminste de gepensioneerde aanzetten tot twijfel en wellicht bijgevolg tot nadenken over de mogelijke verschillen in de ingangsdata van zijn pensioenrechten.

Betrokkene verzocht inderdaad om zijn rechten op 1 juli 2018 te onderzoeken, maar uiteraard is dat enkel omdat hij totaal geen idee heeft dat hij voor een periode van 12 maanden een totaal van 8.666,16 euro extra aan overlevingspensioen zou kunnen ontvangen.

Gelet op het feit dat er maar één ingangsdatum kan ingevuld worden in combinatie met de hoger geciteerde rechtspraak van het Arbeidshof Brussel

stelden wij dan ook aan de FPD de vraag of niet de informatie en het advies diende gegeven te worden dat betrokkene reeds voor de door hem vermelde ingangsdatum aanspraak kon maken op een beperkt overlevingspensioen (met name vanaf de maand volgend op de aanvraag).

Kortom, wij vroegen of de FPD in dit en in gelijkaardige dossiers de informatie- en adviesplicht ruim zou willen interpreteren en proactief te werk zou willen gaan.

De FPD antwoordde voor wat betreft de informatie- en raadgevingsplicht in dit dossier én andere gelijklopende situaties:

“Na overleg op de directievergadering zijn wij van mening dat de huidige werkwijze van de FPD een toetsing aan artikel 3 van het handvest doorstaat:

Betrokkene verzoekt om zijn rechten op rust en overlevingspensioen te onderzoeken op 1 juli 2018. Zijn verzoek werd behandeld en alle info die nodig is voor het onderzoek op deze datum werd vrijwillig gegeven.

- ▶ *Betrokkene heeft initieel niet verzocht om zijn rechten te onderzoeken vóór deze datum. Dit werd dan ook niet gedaan.*
- ▶ *Betrokkene zijn rechten blijven behouden. Vanaf de aanvraagdatum blijven alle rechten steeds behouden. Op vraag van betrokkene zullen we deze ook steeds onderzoeken, zoals in dit dossier is gebeurd.*

De FPD is dan ook niet van plan om de huidige werkwijze aan te passen. Alvast bedankt voor uw begrip.”

De Ombudsmannen kunnen hier gedeeltelijk begrip voor opbrengen.

Eenzijds, wanneer we het dossier ontleden puur op het vlak van tijd en performantie, dan stellen we vast dat de beslissingen zonder enige twijfel elkaar zeer snel opvolgen. Het systeem, of beter het programma van de FPD, is uiterst performant. Als alle gegevens gekend zijn, kunnen de kennisgevingen in een ongelooflijk snel tempo genomen worden. Een

nader onderzoek naar mogelijke pensioenrechten door de FPD zou inderdaad de performantie en de snelheid ondermijnen.

Ook snelheid is immers één van de grondwaarden die aan de grondslag ligt van het Handvest van de Sociaal Verzekerde: zo legt het Handvest diverse maximumtermijnen vast (onder andere om een beslissing te nemen), waarbij het aan de diverse sectoren van de sociale zekerheid wordt overgelaten om zichzelf te verplichten om nog kortere termijnen na te leven. De snelheid waarmee een beslissing wordt genomen, is bijzonder belangrijk in sociale zaken waarin de begunstigden van uitkeringen zich meestal in een situatie bevinden die een snelle en zelfs dringende beslissing rechtvaardigt.

Anderzijds kan bij een ruime invulling van de informatie- en raadgevingsplicht betrokkene die weduenaar is en nog nooit een toekenning gevraagd had van een overlevingspensioen, gelet op het feit dat hij aangeeft een ziekte-uitkering te ontvangen, gewezen worden op het feit dat hij mogelijk een bijkomend recht zou kunnen hebben op een beperkt overlevingspensioen van in totaal 8.666,16 euro, wat nu niet wordt vermeld.

Zoals reeds gesteld is toegankelijkheid een belangrijke grondwaarde die aan de grondslag ligt van het Handvest van de Sociaal Verzekerde: de sociaal verzekerde moet toegang hebben tot de sociale rechten die hem theoretisch door de teksten worden toegekend en dus tot de instellingen die er garant voor staan.

Kortom, bij de afweging tussen de waarden snelheid en toegankelijkheid opteert de FPD eerder voor de snelheid dan de toegankelijkheid.

Laten wij duidelijk benadrukken dat de FPD de pensioenwetgeving hier wel degelijk correct toepast. Doch de FPD zou eveneens de wetgeving correct toepassen indien betrokkene instemt met het advies het overlevingspensioen beperkt toe te kennen en de FPD bijgevolg vanaf de maand volgend op de

aanvraag van de rechten¹⁵ het beperkt overlevingspensioen toekent.

Toch willen we wel even stilstaan bij de gevolgen van de keuze van de FPD: snelheid versus toegankelijkheid.

Op het ogenblik dat de heer Debacker door een medewerker van de pensioenservice van zijn mutualiteit wel uitgebreid geïnformeerd wordt over alle rechten waarop hij aanspraak kan maken, twijfelt de heer Debacker er geen seconde aan om het overlevingspensioen aan te vragen op de vroegst mogelijke datum. Het is juist de gepaste info die hem er toe kan aanzetten aanspraak te maken op zijn wettelijk recht.

Met de huidige zienswijze, waarbij de FPD ervoor kiest de gewenste rechten enkel te onderzoeken op de aangegeven gewenste ingangsdatum, is betrokkene meestal -gelet op het feit dat de meeste burgers geen grondige kennis hebben van de pensioenwetgeving- afhankelijk van het advies van derden zoals bijvoorbeeld de pensioenservice van een ziekenfonds of een vakbond om toegang te krijgen tot alle rechten waarop hij aanspraak kan maken.

Ook stellen wij ons de vraag wat de FPD zou gedaan hebben indien de ingangsdatum door betrokkene niet gespecificeerd zou zijn: zou dit tot gevolg hebben dat de FPD alle rechten zou onderzoeken vanaf de maand volgend op de aanvraag?

Waar soms het verschil kan liggen ...

¹⁵ Art. 16.5 1. Van het KB 50: "(Onder voorbehoud van de bepaling van § 2, en voor zover de aanvraag van overlevingspensioen ingediend wordt binnen de twaalf maanden na het overlijden van de echtgenoot, gaat het overlevingspensioen in op de eerste dag van de maand tijdens welke de echtgenoot overleden is zo hij bij zijn overlijden nog geen pensioen genoot, en op de eerste dag van de maand volgend op die tijdens welke de echtgenoot overleden is, zo hij reeds een pensioen genoot bij zijn overlijden.) *In de overige gevallen gaat het ten vroegste in de eerste dag van de maand welke op die aanvraag volgt.(...)*"

CONTROLE Federale Pensioendienst - Zuidertoren - 1060 Brussel
controle.nl@sfpd.fgov.be

Gratis telefoonnummer: **1765**
Druk dan 1-1-6200 (4-cijferige code)
Fax: 02 529 30 59

Website: www.sfpd.fgov.be
Uw dossier op: www.mypension.be

Dossiernummer	Datum
[REDACTED]	18/05/2018

Kennisgeving

Geachte heer,

Als u enkel een overlevingspensioen geniet en jonger bent dan 65 jaar, kunt u dit pensioen samen met uw ziekte- of invaliditeitsvergoeding genieten gedurende 12, al dan niet opeenvolgende kalendermaanden. Na deze periode wordt het overlevingspensioen geschorst, tenzij u op dat ogenblik afstand doet van uw sociale uitkering.

Gedurende de periode van 01/07/2018 tot 30/11/2018 geniet u (volgens het attest van het ziekenfonds van 26/03/2018) een ziekte- of invaliditeitsvergoeding.

U hebt verklaard dat u niet verzaakt aan uw ziekte- of invaliditeitsvergoeding.

De beslissing van 09/02/2018 waarin de Federale Pensioendienst (FPD) u een overlevingspensioen als werknemer toekende, wordt daarom herzien.¹

De FPD beperkt dit pensioen van 01/07/2018 tot 30/11/2018 tot 722,18 EUR per maand (Index 141,59).²

CONTROLE Federale Pensioendienst - Zuidertoren - 1060 Brussel
controle.nl@sfpd.fgov.be

Gratis telefoonnummer: **1765**
Druk dan 1-1-6200 (4-cijferige code)
Fax: 02 529 30 59

Website: www.sfpd.fgov.be
Uw dossier op: www.mypension.be

Dossiernummer	Datum
[REDACTED]	18/05/2018

Kennisgeving van de beslissing tot herziening van uw pensioen

Geachte heer,

Als gerechtigde op een pensioen mag u geen sociale uitkeringen genieten.

U hebt (volgens het ziekenfonds) de volgende sociale uitkeringen genoten:
ziekte- of invaliditeitsvergoeding (van 01/07/2018 tot 30/11/2018).

De beslissing van 21/12/2017 waarbij de Federale Pensioendienst (FPD) u een pensioen als werknemer toekende, wordt daarom herzien¹.

- De FPD schorst uw pensioen:
~ tijdens de periode van 01/07/2018 tot 30/11/2018.

Na bemiddeling... de derde weg

Op 24 mei 2018 nam de FPD de beslissing om zijn rustpensioen pas te laten ingaan vanaf 1 december 2018. Het rechtstreekse gevolg was ook dat het beperkte overlevingspensioen 5 maand verder kon uitbetaald worden tot en met november 2018, zodat betrokkene in totaal 12 maanden zijn vergoeding wegens ziekte kon cumuleren. Hiernaast ziet u de beslissingen ter zake: De toekenning en betaling van het beperkte overlevingspensioen betekent voor mijnheer Debacker een financiële opsteker van 722,18 euro bruto per maand bovenop de ziekte- en invaliditeitsuitkering.

Concreet kreeg hij exact voor 7 maanden (van december 2017 tot en met juni 2018) 5.055,26 euro extra. Hij verkreeg deze toekenning én betaling dankzij de oplettendheid en de kennis van de pensioenreglementering van de medewerker van de pensioenservice van zijn mutualiteit.

De Ombudsdienst Pensioenen heeft het exacte bedrag van de ziektevergoeding van de heer Debacker niet gevraagd. Doch wij kunnen er bij benadering wel een bedrag op kleven.

Het bedrag van de ziektevergoeding van de heer Debacker situeert zich immers tussen het minder voordelige overlevingspensioen (978,67 euro) en het voordeligere rustpensioen (1.340,53 euro). Als we ervan uitgaan dat de ziekte vergoeding ongeveer 1.150 euro bedraagt, dan zou dit betekenen dat de heer Debacker vanaf de maand juli tot en met november 2018 ook nog eens ongeveer 500 euro bruto¹⁶ extra pensioenrecht per maand

¹⁶ In de veronderstelling dat de ziektevergoeding ongeveer 1.150 euro bedraagt

zal ontvangen¹⁷, of in totaal ongeveer 2.500 euro, en dit dankzij de interventie van de Ombudsmannen. Het totaal van de betaling van het beperkte overlevingspensioen komt hierdoor op ongeveer 7.500 euro.

Was het beperkte overlevingspensioen toekenbaar (en uitbetaald) geweest gedurende de wettelijke toegestane periode van 12 maanden voorafgaand aan de vroegst mogelijke ingangsdatum van zijn rustpensioen, dan zou er een totaal bedrag van 8.666,16 euro bovenop de ziektevergoeding kunnen uitbetaald geweest zijn, wat eigenlijk geldt voor alle gelijkaardige situaties. Het hoeft dus verder geen betoog dat de toekenning van de wettelijke pensioenrechten, in dit geval de toekenning van het beperkt overlevingspensioen, een financieel belangrijk hulpmiddel is voor de weduwe of weduwnaar met een vervangingsinkomen.

De heer Debacker heeft hier nog een relatief beperkt verlies van zijn uiteindelijke wettelijke rechten en dit wordt uiteindelijk nog deels gecompenseerd door het iets voordeliger pensioenbedrag als gevolg

¹⁷ De heer Debacker verliest hier immers wel degelijk het financieel voordeligere rustpensioen.

TOEKENNINGSDIENSTEN - AANPASSING		<u>Federale Pensioendienst - Zuidertoren - 1060 Brussel</u>	
Aanpassing.P131@sfpd.fgov.be		[REDACTED]	
Gratis telefoonnummer: 1765			
Druk dan 1-1-6201 (4-cijferige code)			
Fax: 02 529 39 01			
Website: www.sfpd.fgov.be			
Uw dossier op: www.mypension.be			
Dossiernummer	Datum		
[REDACTED]	24/05/2018		
Geachte heer,			
Wij hebben uw recht op rustpensioen als werknemer [1] ambtshalve onderzocht, omdat U vanaf 01.12.2018 geen sociale vergoedingen geniet (cfr verklaring mod 74 ter dd 26.03.2018).			
Dit is een pensioen dat gebaseerd is op uw <u>eigen</u> tewerkstelling als werknemer.			
Uw pensioen werd berekend aan het bedrag als alleenstaande. Uw pensioen werd berekend als alleenstaande omdat u op de ingangsdatum van uw pensioen niet (meer) getrouwd bent. De berekening vindt u in bijlage 1.			
<u>Vanaf december 2018 hebt u recht op een maandelijks brutobedrag van 1.355,00 EUR.</u>			
• Vanaf 2019 ontvangt u bovendien in mei uw vakantiegeld. • Het overlevingspensioen dat u geniet kan verminderd worden als de som van dit overlevingspensioen en uw rustpensioen hoger is dan het cumulatief plafond. Meer uitleg vindt u in de beslissing over uw overlevingspensioen.			

van het feit dat het rustpensioen 5 maand later zijn ingang heeft gehad.

Met ingang van 1 juli 2018 kende de FPD hem een rustpensioen toe van 1.340,53 euro per maand. Vanaf de latere ingangsdatum, zijnde 1 december 2018, is hij gerechtigd op een bruto maandbedrag van 1.355 euro per maand.

Tewerkstelling als bediende – Gelijktelling van een ziekteperiode – Uitbetaalde vakantiedagen tellen niet mee in de pensioenberekening – Vakantiewetgeving

Dossier 30770

De feiten

De heer Placlet is bediende en zijn pensioen gaat in vanaf 1 mei 2017.

Hij ontving zijn pensioenbeslissing op 31 januari 2017. Hij meent dat de jaren 2013 en 2014 niet correct opgenomen werden in zijn pensioenberekening. Een en ander zou te maken hebben met het feit dat hij op een bepaald ogenblik in 2012 ziek geworden was en niet meer in staat was voltijds verder te werken. Tijdens de jaren 2013 en 2014 was hij nog, naast zijn ziekte, 2 dagen per week aan het werk geweest, misschien situeerde het probleem zich daar wel?

De heer Placlet neemt, bijgestaan door zijn mutualiteit, schriftelijk contact op met de FPD en hij vraagt om de bewuste periode in zijn pensioenberekening na te kijken.

Hij krijgt van de FPD eerst het antwoord dat de berekening moet herzien worden omdat er een fout diende rechtgezet. Doch ook in de herziene beslissing krijgt hij niet het volle pond voor de jaren 2013 en 2014. Hij neemt contact op met de Ombudsman Pensioenen. Hij stuurt ter staving ook 2 attesten van de mutualiteit, waaruit duidelijk zijn ziektedagen blijken tijdens de jaren 2013 en 2014.

ATTEST

Datum uitgifte : 29 mei 2017

Op naam van : [REDACTED]

INSZ : [REDACTED]

Ondergetekend [REDACTED] verklaart dat:

op naam van betrokkene een arbeidsongeschiktheid (+ 66%) werd geregistreerd : van 11-06-2012 tot heden en verder

Bovengenoemde is + 66% invalide RIZIV erkend vanaf 11-06-2013 (volgnummer RIZIV [REDACTED]).

bovengenoemde volgende uitkeringen wegens arbeidsongeschiktheid ontvangen heeft :

van 01-12-2013 tot 31-12-2013 = 26 dagen aan	24,88 EUR =	646,88 EUR
van 01-11-2013 tot 30-11-2013 = 26 dagen aan	8,95 EUR =	232,7 EUR
van 01-10-2013 tot 31-10-2013 = 27 dagen aan	9,74 EUR =	262,98 EUR
van 01-09-2013 tot 30-09-2013 = 25 dagen aan	19,62 EUR =	490,50 EUR
van 01-08-2013 tot 31-08-2013 = 27 dagen aan	13,52 EUR =	365,04 EUR
van 01-07-2013 tot 31-07-2013 = 27 dagen aan	27,69 EUR =	747,63 EUR
van 11-06-2013 tot 30-06-2013 = 17 dagen aan	15,34 EUR =	260,78 EUR
van 01-06-2013 tot 10-06-2013 = 8 dagen aan	40,11 EUR =	320,88 EUR
van 01-05-2013 tot 31-05-2013 = 27 dagen aan	34,04 EUR =	919,08 EUR
van 01-04-2013 tot 30-04-2013 = 26 dagen aan	41,59 EUR =	1.081,34 EUR
van 01-03-2013 tot 31-03-2013 = 26 dagen aan	47,05 EUR =	1.223,30 EUR
van 01-02-2013 tot 28-02-2013 = 24 dagen aan	46,15 EUR =	1.107,60 EUR
van 01-01-2013 tot 31-01-2013 = 27 dagen aan	30,52 EUR =	824,04 EUR

Totaal Bruto : 313 dagen 8482,75 EUR

Bedrijfsvoorheffing : -608,49 EUR

Totaal Netto : 7874,26 EUR

Voor waar en echt verklaard.

CM MIDDEN - VLAANDEREN
MARTELAARSLAAN 17
9000 GENT

29 mei 2017

ATTEST

Datum uitgifte : 29 mei 2017

Op naam van : [REDACTED]

INSZ : [REDACTED]

Ondergetekend [REDACTED] verklaart dat:

op naam van betrokkene een arbeidsongeschiktheid (+ 66%) werd geregistreerd : van 11-06-2012 tot heden en verder

Bovengenoemde is + 66% invalide RIZIV erkend vanaf 11-06-2013 ([REDACTED]).

bovengenoemde volgende uitkeringen wegens arbeidsongeschiktheid ontvangen heeft :

van 01-12-2014 tot 31-12-2014 = 27 dagen aan	52,64 EUR =	1.421,28 EUR
van 01-11-2014 tot 30-11-2014 = 25 dagen aan	9,26 EUR =	231,5 EUR
van 01-10-2014 tot 31-10-2014 = 27 dagen aan	21,30 EUR =	575,1 EUR
van 01-09-2014 tot 30-09-2014 = 26 dagen aan	25,75 EUR =	669,50 EUR
van 01-08-2014 tot 31-08-2014 = 26 dagen aan	7,74 EUR =	201,24 EUR
van 01-07-2014 tot 31-07-2014 = 27 dagen aan	13,84 EUR =	373,68 EUR
van 01-06-2014 tot 30-06-2014 = 25 dagen aan	17,17 EUR =	429,25 EUR
van 01-05-2014 tot 31-05-2014 = 27 dagen aan	7,93 EUR =	214,11 EUR
05-2014		308,09 EUR
van 01-04-2014 tot 30-04-2014 = 26 dagen aan	16,96 EUR =	440,96 EUR
van 01-03-2014 tot 31-03-2014 = 26 dagen aan	21,30 EUR =	553,80 EUR
van 01-02-2014 tot 28-02-2014 = 24 dagen aan	13,01 EUR =	312,24 EUR
van 01-01-2014 tot 31-01-2014 = 27 dagen aan	13,84 EUR =	373,68 EUR

Totaal Bruto : 313 dagen 6104,43 EUR

Pensioen : -49,68 EUR

Totaal Netto : 6054,75 EUR

Voor waar en echt verklaard.

CM MIDDEN - VLAANDEREN
MARTELAARSLAAN 17
9000 GENT

29 mei 2017

Bedenkingen

Wij stellen vast dat het hier gaat over een bediende die steeds voltijds gewerkt heeft en die ziek werd in de loop van het jaar 2012. Tijdens de jaren 2013 en 2014 was hij, in samenspraak met de adviserend geneesheer, terug deeltijds aan het werk gegaan, om dan uiteindelijk vanaf 2015 definitief werkongeschikt te worden.

De berekening van het pensioen is gebaseerd op de loopbaangegevens zoals die voorkomen in het individuele loopbaanuitreksel. In onderstaande tabel zien we het detail van de gegevens, doorgegeven aan Sigedis door de RSZ¹⁸ en die Sigedis¹⁹ op zijn beurt verzameld doorgegeven heeft aan de FPD.

Jaar	LBCode	Regime	Uren	AD	GD	Loon
2013	015	38	851,2	134	0	22 396,99
	023		0	0	277	0,00
	026			0	0	776,39
	139		0	0	36	0,00
2014	015	38	752,4	118	0	32 761,33
	023		0	0	274	0,00
	026			0	0	1 963,10
	139		0	0	39	0,00

De derde kolom geeft aan dat het gaat over een tewerkstelling van 38 uur/week, de vierde kolom het aantal gewerkte uren, de vijfde kolom de werkdagen (AD), de zesde de gelijkgestelde dagen (GD) en de zevende het uitbetaalde loon waarop sociale zekerheidsbijdragen werden ingehouden.

¹⁸ De RSZ waakt ervoor dat de sociale bijdragen correct en tijdig worden geïnd. Zo informeert en begeleidt de RSZ werkgevers en sociale dienstverrichters, en controleert hij de aangiften op fouten. De gegevens die de RSZ verzamelt over tewerkstelling, lonen en arbeidstijden, stelt hij via de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid in elektronische vorm ter beschikking aan de instellingen van de sociale zekerheid.

¹⁹ Sigedis staat voor "Sociale Individuele Gegevens - Données Individuelles Sociales". Deze vzw beheert de sociale gegevens die betrekking hebben op de loopbaan. Sigedis verzamelt dus de sociale individuele gegevens en slaat deze op in zijn databanken. Hij zorgt er o.a. ook voor dat de openbare instellingen van sociale zekerheid gebruik kunnen maken van deze gegevens.

De loopbaancodes aangegeven in de tweede kolom staan voor:

- 015: aangepaste arbeid met loonverlies
- 023: ziekte of invaliditeit
- 026: premie voor een voltijdse werknemer
- 139: vakantiedagen met geweigerde ziekte-uitkeringen

Wij stellen vast dat in de pensioenberekening de vakantiedagen (code 139) niet opgenomen werden en wij vragen verdere toelichting aan de FPD.

De FPD afdeling betaling werknemerspensioenen antwoordt dat de verschillen zich situeren in niet opgenomen vakantiedagen:

"Op basis van art. 19, §1, derde lid van het koninklijk besluit van 28 november 1969 zijn socialezekerheidsbijdragen verschuldigd op het bedrag van het normaal loon voor de vakantiedagen. Een arrest van 28 maart 1984 van de 4de Kamer van het Arbeidshof te Antwerpen, waarin de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid berust, stelt echter dat het enkel vakantiegeld dat wordt uitbetaald aan de werknemers die arbeidsongeschikt zijn wegens ziekte of ongeval en die niet in staat zijn hun vakantiedagen op te nemen, niet overeenstemt met het normale loon voor de vakantiedagen.

Er zijn dus geen socialezekerheidsbijdragen verschuldigd op het wettelijk enkel vakantiegeld (berekend op gewoon en variabel loon) dat wordt uitbetaald aan bedienden die ziek blijven tot het einde van het jaar en hun vakantie niet kunnen opnemen.

Aangezien er geen socialezekerheidsbijdragen verschuldigd zijn, worden er ook geen pensioenrechten opgebouwd voor die vakantiedagen die niet kunnen opgenomen worden."

Conclusie

Indien een werknemer gedurende lange periode afwezig is wegens ziekte, gebeurt het wel eens dat hij zijn vakantiedagen niet kan opnemen voor 31 december van het vakantiejaar. De vakantiedagen die de werknemer niet heeft kunnen opnemen worden door de werkgever op het einde van het jaar overeenkomstig artikel 67 van het KB van 30 maart 1967 uitbetaald. De dagen vakantie gaan dan verloren, maar het corresponderende vakantiegeld niet.

Ook wanneer het voor een werknemer onmogelijk is om vóór het einde van het vakantiejaar zijn vakantie helemaal op te nemen (bijvoorbeeld zoals in dit dossier omwille van langdurige ziekte), kunnen er geen vakantiedagen worden overgedragen naar een volgend vakantiejaar.

Artikel 14 van de wet van 27 juni 1969 stelt dat de RSZ-bijdragen slecht verschuldigd zijn op het loon in de zin van artikel 2 van de wet van 12 april 1965 op de bescherming van het loon, behalve wanneer de Koning gebruik gemaakt heeft van zijn bevoegdheid om het loonbegrip te verruimen of te beperken.

Artikel 2 van de wet van 12 april 1965 sluit het vakantiegeld uit van het loonbegrip.

Doch heeft de Koning van zijn bevoegdheid gebruik gemaakt om het loonbegrip te verruimen en heeft hij in artikel 19,1° van het KB van 28 november 1969 tot uitvoering van de wet van 27 juni 1969 bepaald dat het gedeelte van het vakantiegeld dat overeenstemt met het normale loon voor de vakantiedagen als loon beschouwd wordt.

Dus enkel op het (enkel) met normale loon overeenstemmende vakantiegeld zijn RSZ-bijdragen verschuldigd.

Maar artikel 68 van het K.B. van 30 maart 1967 op het jaarlijks verlof verbiedt de werkgever uitdrukkelijk de dagen van arbeidsonderbreking wegens ziekte als vakantiedagen aan te rekenen (tenzij de oorzaak zich voordeed tijdens de vakantie).

De uitzondering verwoord in artikel 19,1° KB van 28 november 1969 moet strikt geïnterpreteerd worden. Aan de voorwaarde “dat overeenstemt met het normale loon voor vakantiedagen” is bijgevolg niet voldaan voor het vakantiegeld dat uitbetaald wordt gecumuleerd met de ziektevergoeding.

Dit alles wordt bevestigd in een arrest van het arbeidshof van Antwerpen van 28 maart 1984.

Op pensioenvlak stelde zich geen probleem voor de periode voorafgaand aan 1 januari 1979. Voor 1 januari 1979 konden bedienden die langdurig ziek waren

hun ziekte-uitkeringen ontvangen van de ziekteverzekering en tevens van hun werkgever vakantiegeld ontvangen. Op het vakantiegeld was geen RSZ verschuldigd waardoor het vakantiegeld geen pensioenrechten opende. Maar dit stelde geen probleem vermits de bedienden ziekte-uitkeringen ontvingen en hiervoor pensioenrechten openden.

Doch vanaf 1 januari 1979 is deze cumulatie van ziekte-uitkeringen en vakantiegeld niet meer toegelaten en is het probleem ontstaan. Door het K.B. van 6 juni 1979 is artikel 230 van het K.B. van 4 november 1963 tot uitvoering van de wet van 9 augustus 1963 tot instelling van een verplichte verzekering immers gewijzigd zodat ook “onder periode gedekt door vakantiegeld wordt verstaan de vakantiedagen die samenvallen met periode van arbeidsongeschiktheid, alsook de vakantiedagen die de gerechtigde wegens zijn arbeidsongeschiktheid niet kan nemen voor het einde van het vakantiejaar”.

Daar voor de ziektedagen vanaf 1 januari 1979 ook geen ziekte-uitkeringen meer door de werkgever mogen betaald worden, kunnen deze dagen door de FPD ook niet als ziektedagen geboekt worden op de individuele rekening en bijgevolg gelijkgesteld worden voor het pensioen. Om voor een ziektedag pensioen te krijgen moet men immers een ziekte-uitkering ontvangen hebben.

Op het enkel vakantiegeld van een zieke werknemer zijn geen sociale zekerheidsbijdragen verschuldigd en omdat er geen bijdragen hiervoor betaald werden, kunnen die welbepaalde vakantiedagen ook geen pensioenrechten opleveren.

Een volledig loopbaanjaar (voor de pensioenberekening) telt 312 dagen. Op het ogenblik dat de loopbaan voor een bepaald jaar groter of gelijk is aan 285, dan wordt die volgens de wettelijke reglementering aangevuld²⁰ tot 312.

20 Art. 36bis. koninklijk besluit van 21 december 1967 tot vaststelling van het algemeen reglement betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers: “Wanneer de individuele rekening bedoeld in artikel 28 ten minste 285 arbeidsdagen of met arbeidsdagen gelijkgestelde dagen vermeldt, worden, voor het vaststellen van de pensioenen die ten vroegste op 1 januari 1981 ingaan, de dagen waarvoor geen beroepsbezigheid bewezen is met arbeidsdagen gelijkgesteld tot beloop van het verschil tussen 312 en het aantal van de op de individuele rekening vermelde arbeidsdagen of met arbeidsdagen gelijkgestelde dagen. (...)”

In gelijklopende dossiers zijn er dus enkel gevolgen voor de pensioenberekening als er meer dan 27 vakantiedagen uitbetaald worden op 31 december van het betreffende jaar.

Een toekomstig gepensioneerd bediende, in een gelijkaardige situatie, maar met bijvoorbeeld slechts 26 uitbetaalde vakantiedagen zou dan een loopbaan van 286 dagen (arbeids- en mogelijk gelijkgestelde ziektedagen) bewijzen. Deze laatste zijn loopbaan zou dan automatisch aangevuld kunnen worden tot 312.

Indien dit het geval was geweest voor de heer Placlet, dan zou dit ongeveer voor het jaar 2013 een meeropbrengst geweest zijn van 80 euro en voor 2014 86 euro, in totaal 166 euro per jaar of ongeveer 14 euro bruto per maand.

Dit leidt ons tot de conclusie dat, indien de heer Placlet voor de betreffende jaren voldoende vakantiedagen had kunnen overdragen in plaats van de uitbetaling ervan te verkrijgen, hij dan voor de jaren 2013 en 2014 een volledige pensioenopbrengst had gehad.

Een oplossing voor deze pensioenproblematiek ligt evenwel niet bij de pensioenwetgever zelf, maar moet gevonden worden in Belgisch vakantiebesluit.

Op het moment van de redactie van dit Jaarverslag voorziet het Belgische vakantiebesluit immers geen overdracht van vakantiedagen (de vakantie moet worden toegekend binnen 12 maanden die op het einde van het vakantiedienstjaar volgen).

Tijdens onze opzoeken²¹ konden wij evenwel lezen dat deze regeling (de onmogelijkheid om de vakantiedagen over te dragen) niet conform zou zijn aan de Europese Arbeidstijdrichtlijn 2003/88/EG. In het Arrest KHS AG tegen Schulte uit 2011 (Zaak C-214/10) heeft het Europees Hof van Justitie immers beklemtoond dat ingeval van ziekte de niet

opgenomen dagen moeten kunnen overgedragen worden. Al moet de overdracht niet onbeperkt zijn. In het arrest wordt een periode van vijftien maanden na het einde van de periode van opname als afdoende beschouwd.

In antwoord op een parlementaire vraag van de heer Wim Van der Donckt²² over de aanpassing van de wetgeving inzake recuperatie van ziektedagen tijdens de vakantie aan de Europese normering in de Commissie Sociale Zaken antwoordde de Minister van Werk op 24 oktober 2018:

“Het komt erop neer dat de volgende aanpassingen aan het KB van 30 maart 1967 zullen gebeuren.

Ten eerste zullen de ziektedagen die vallen tijdens de vakantieperiode van de werknemer worden omgezet naar ziektedagen.

Ten tweede krijgt de werknemer 15 maanden de tijd, te tellen vanaf het einde van het vakantiejaar, om de verloren dagen op te nemen.

Ten derde krijgt de werknemer onbeperkt de tijd, te tellen vanaf het einde van het vakantiejaar, om in geval van moederschaps- of vaderschapsrust, zoals bedoeld in artikel 39 van de arbeidswet van 16 maart 1971, om de verloren dagen op te nemen.

Ten vierde, de dagen die de werknemer niet kan opnemen in de vakantie door ziekte en moederschaps- of vaderschapsrust, zoals bedoeld in artikel 39 van de arbeidswet van 16 maart 1971, tijdens de vakantie, worden afgerekend in december. Deze afrekening krijgt het karakter van een voorafbetaling, behoudens het akkoord in de Nationale Arbeidsraad.”

De aanpassing van dit KB die de hoger vernoemde pensioen problematiek zou oplossen is bij het opstellen van het Jaarverslag nog niet verschenen in het Belgisch Staatsblad.

²¹ Sociale wegwijzer, nummer 12, juni 2018 – “vakantiewetgeving wat is er op til”, pagina 8 tot 10, in het bijzonder punt 8: Overdracht van vakantie, Nieuw Juridisch Weekblad (Njw), nummer 273 van 19 december 2012, p. 788 e.v. en De Juristenkrant, nr. 239 – 7 december 2011: “Europa verwert Belgische vakantiewetgeving”

²² Integraal Verslag van de Commissie Sociale Zaken van 24 oktober 2018, CRIV 54 Com 987, p. 16

Gelijkstelling van periode van deeltijdse loopbaanonderbreking – Interpretatie door de FPD

Ze is ten einde raad en ze neemt contact met de Ombudsman Pensioenen via het klachtenformulier op de website:

Dossiers 30933 – 30937 – 31007 – 31200 – 31271

De feiten

Mevrouw Vandewalle haar rustpensioen gaat in op 1 april 2018. Het is februari en zij tracht reeds geruime tijd haar pensioenloopbaan in orde te brengen.

Van:	klacht@ombudsmanpensioenen.be
Verzonden:	vrijdag 9 februari 2018 20:13
Aan:	Ombudsmanpensioens
Onderwerp:	Klachtenformulier
Opvolgingsvlag:	Assurer un suivi
Vlagstatus:	Voltooid
Voornaam:	[REDACTED]
Achternaam:	[REDACTED]
Adres:	[REDACTED]
Postcode:	[REDACTED]
Plaats:	[REDACTED]
Land:	Belgie
Telefoon werk:	[REDACTED]
Telefoon privé:	[REDACTED]
Naam pensioendienst:	Federale Pensioendienst bureau Vlaams-Brabant
Pensioennummer:	[REDACTED]
Rijksregisternummer:	[REDACTED]
Geboortedatum:	25/03/1953
Type pensioen:	Rustpensioen
Over welke handeling of werking wenst u te klagen?:	Ik ontvang geen persoonlijk antwoord op mijn vragen over onvolledigheden en onjuistheden in mijn pensioenloopbaan na het sturen van herhaaldelijke mails of post met bijgevoegde documenten. Mijn loopbaangegevens blijven onaangepast en er wordt me niet gezegd wat er mis is of wat ik verder moet doen. Ook worden mij geen vragen hierover gesteld. Kan ik niet mailen met een persoon die het ter harte neemt, in plaats van een formulier?
Over welke beslissing wenst u te klagen?:	
Waarom wenst u daarover te klagen? :	Mijn pensioen start op 1 april 2018. Na een jaar inspanning van mijnentwege om mijn pensioenloopbaan te corrigeren is er niets veranderd en ken ik zelfs het te verwachten bedrag niet van wettelijk pensioen. En ik weet niet meer hoe ik het nog moet aanpakken.
Reeds geprobeerd:	Schriftelijk
Wat was de reactie van de pensioendienst op uw klacht?:	Heb zowel via telefoon als schriftelijk via post en mail, mijn vragen proberen te stellen en ben ook tevergeefs naar pensioenpunt geweest. Er is nog steeds niets veranderd in mijn niet-correcte pensioenloopbaan. Als ik verschillende mails met documenten (met plaats voor beperkte bijlage) stuur i.v.m. onvolledige loopbaangegevens, krijg ik nooit persoonlijk antwoord als bevestiging dat mijn mail met specifieke informatie is ontvangen en dat die informatie verder gebruikt wordt. Via telefoon heb ik telkens contact met een ander persoon die niet op de hoogte blijkt van mijn vragen en mails en documenten die ik reeds verschillende malen heb doorgestuurd. Blijkbaar bereik ik niet de juiste persoon of dienst en men zegt mij ook niet wie dan wel mij echt zal helpen of hoe lang het gaat duren. .
Heeft u nog andere opmerkingen?:	Wie of welke dienst moet ik contacteren om mijn pensioenloopbaan te corrigeren en also mijn uiteindelijke pensioenraming te kennen? Hoe kan ik mijn mails terug zien die ik reeds verstuurd heb?

Het klachtenformulier maakt niet direct duidelijk wat er juist aan de hand is met de pensioenberekening. Bijkomend telefonisch contact met mevrouw Vandewalle én grondig nazicht van het dossier geeft ons meer inzicht.

In het bijzonder gaat het over de gelijkstelling van een deeltijdse loopbaanonderbreking (50 %), die mevrouw Vandewalle genomen had in het wettelijk kader voor de opvoeding van haar 3 kinderen van minder dan 6 jaar en dit tijdens de periode van 1 oktober 1987 tot 30 september 1992.

De Ombudsmannen kregen relatief veel klachten binnen over de wijze van gelijkstelling van de deeltijdse loopbaanonderbreking.

In se gaat het hier over het artikel 34 van het koninklijk besluit van 21 december 1967 tot vaststelling van het algemeen reglement betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers en in het bijzonder §1, N en O.

Het is op zich al een ingewikkelde regelgeving en daarom hebben wij ervoor gekozen om enkel het dossier van mevrouw Vandewalle te bespreken, namelijk de mogelijke uitbreiding van de (deeltijdse) loopbaanonderbreking met meer dan 12 maanden.

Bedenkingen

De loopbaanonderbreking (50 %) had mevrouw Vandewalle indertijd genomen met goedkeuring van de RVA én zij had een bijpassende uitkering hiervoor ontvangen (zie hieronder 2 aanvragen met goedkeuring én verduidelijking van het te betalen bedrag).

Mevrouw Vandewalle stuurde alle originele RVA-attesten, van het jaar 1987 tot en met 1991, naar de FPD.

Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid
RIJKSDIENST VOOR ARBEIDSVORZIENING

28-10-1988

ONDERBREKINGSUITKERINGSKAART
K.B. dd. 4.8.86 betreffende de toekenning
van onderbrekingsuitkeringen (B.S. 28.8.86)

Verzendingsdatum:
Verwijzing:
Volgnr. kaart:
Code:

PERSOONLIJKE GEGEVENS VAN DE WERKNER

a. naam b. voornaam M. RUT
c. straatnaam
d. postnummer e. fusiegemeente - vroegere gemeente
f. nr. indiv. pensioensrek. g. burg. staad
h. nationaliteit Belg i. geboortedatum j. geboorteplaats k. man = 1
vrouw = 2 l. arbeider = 1
bediende = 2
m. benaming en adres kinderbijslagfonds werkgever
n. aansluitingsnummer werkgever
o. dossiernummer werknemer
p. postmandaat/overschrijving (1)
q. gelijkstelling : ziekteverzekering - kinderbijstg - pensioen (loopbaanonderbreking) - pensioen (vermindering) (1)

ENKEL IN TE VULLEN ZO DE WERKNER RECHT HEEFT OP KINDERBIJSLAG OP BASIS VAN ZIJN ARBEIDSPRESTATIES

BESLISSING VAN DE INSPECTEUR / OBJECT : - volledige onderbreking/vermindering + 50/vermindering - 50 (1)
- van een voltijdse/deeltijdse arbeidregeling (1)

A TOEKENNING/VERLENGING (1) (2) : Het recht op onderbrekingsuitkeringen wordt toegekend ten bedrage van 252 fr.
per volledige maand voor de periode van 30-09-87 tot 30-09-88
Eventuele onvolledige maand van aanvang : Bedrag voor die maand fr.
Eventuele onvolledige maand van beëindiging : Bedrag voor die maand fr.
Eventuele toegestane activiteit :

B NIET TOEKENNING (2) : Het recht op onderbrekingsuitkeringen, aangevraagd voor de periode van
tot wordt niet toegekend.

C HERZIENING (2) : Het recht op onderbrekingsuitkeringen, dat voorheen was toegekend voor de periode van
tot gaat verloren vanaf De uitkeringen die ten onrechte werden ontvangen kunnen door een latere beslissing
teruggenvorderd worden.
Eventuele onvolledige maand van beëindiging Bedrag voor die maand fr.

D TERUGVORDERING (2) : De ontvangen onderbrekingsuitkeringen worden teruggenvorderd voor de periode van 1-10-87
tot 30-09-88 Een omstandige opgave van de verschuldigde som en de nodige uitleg omtrent de wijze van terugbetaling worden u af-
zonderlijk toegestuurd.

E WIJZIGING PERSOONLIJKE GEGEVENS VAN DE WERKNER (2) :
De littera die bovenaan werden gewijzigd worden hier vermeld, gevolgd door de datum waarop de wijziging ingaat.

MOTIVERING indien de toegestane periode niet overeenstemt met de gevraagde periode (A), indien het recht niet wordt toegekend
(B), indien het recht voortijdig verloren gaat (C) of indien een teruggordering plaats vindt (D).
Recht op uitkeringen wordt toegekend op basis van de aanvraag van 10-09-87 op 5-05-88 en op 10-09-87.

Datum de Waalse arbeidsinspecteur, L. HOLVOET
Stempel van het G.W.B.

(1) schrappen wat niet past (2) de niet ingevulde stipellijnen doorkruisen xxxxxx

FORMULIER C 62

Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid
RIJKSDIENST VOOR ARBEIDSVORZIENING

ONDERBREKINGSUITKERINGSKAART
K.B. dd. 4.8.86 betreffende de toekenning
van onderbrekingsuitkeringen (B.S. 28.8.86)

Verzondingsdatum
Verwijzing 220
Volgnr. kaart 004
Code 5

PERSOONLIJKE GEGEVENS VAN DE WERKNEMER

a. naam b. voornaam
c. straatnaam
d. postnummer e. fusiegemeente - vroegere gemeente
f. nr. indiv. pensioenrek. g. burg. staat
h. nationaliteit i. geboortedatum j. geboorteplaats
k. man = 1 vrouw = 2 l. arbeider = 1 bediende = 2
m. ..naming en adres kinderbijslagfonds werkgever
n. aansluitingsnummer werkgever
o. dossiernummer werknemer
p. postmapad/overschrijving (1) rekeningnummer
q. gelijkstelling : ziekteverzekering - kinderbijslag - pensioen (loopbaanonderbreking) - pensioen (vermindering) (1)

ENKEL IN TE VULLEN ZO DE WERKNEMER RECHT HEEFT OP KINDERBIJSLAG OP BASIS VAN ZIJN ARBEIDSPRESTATIES

BESLISSING VAN DE INSPECTEUR / OBJECT : - volledige onderbreking/vermindering + 50/vermindering - 50 (1)
- van een voltijdse/dagelijkse arbeidsregeling (1)

A TOEKENNING/VERLENING (1) (2) : Het recht op onderbrekingsuitkeringen wordt toegekend ten bedrage van 2500,00 fr.
per volledige maand voor de periode van 01.10.87 tot 30.09.92
Eventuele onvolledige maand van aanvang : .. Bedrag voor die maand fr.
Eventuele onvolledige maand van beëindiging : .. Bedrag voor die maand fr.
Eventuele toegestane activiteit : ..

B MET TOEKENNING (2) : Het recht op onderbrekingsuitkeringen, aangevraagd voor de periode van
wordt niet toegekend.

C HERZIENING (2) : Het recht op onderbrekingsuitkeringen, dat voorheen was toegekend voor de periode van
tot gaat verloren vanaf De uitkeringen die ten onrechte werden ontvangen kunnen door een latere beslissing
teruggevorderd worden.
Eventuele onvolledige maand van beëindiging : .. Bedrag voor die maand fr.

D TERUGVORDERING (2) : De ontvangen onderbrekingsuitkeringen worden teruggevorderd voor de periode van
tot Een omstandige opgave van de verschuldigde som en de nodige uitlag omtrent de wijze van terugbetaling worden u af-
zonderlijk toegestuurd.

E WIJZIGING PERSOONLIJKE GEGEVENS VAN DE WERKNEMER (2) :
De littera die bovenaan werden gewijzigd worden hier vermeld, gevolgd door de datum waarop de wijziging ingaat.

MOTIVERING indien de toegestane periode niet overeenstemt met de gevraagde periode (A), indien het recht niet wordt toegekend
(B), indien het recht voortijdig verloren gaat (C) of indien een terugvordering plaats vindt (D).

Datum 08. X. 1987
de Werkloosheidsinspecteur,
Stempel van het G.W.B.

FORMULIER C 62

(1) schrappen wat niet past (2) de niet ingevulde stipellijnen doorkruisen xxxxxx

De FPD verwijst in zijn antwoord aan mevrouw Vandewalle naar artikel 34, §1, O van het algemeen reglement en niet naar artikel 34, §1, N dat toch aangaf dat in geval van gedeeltelijke beroepsloopbaanonderbreking gelegen vóór 1 januari 2012, deze konden gespreid worden over verschillende kalenderjaren, en dit in verhouding tot de duur van de onderbreking van de loopbaan vergeleken met een volledige beroepsloopbaanonderbreking.

De reglementering inzake gelijkstelling van loopbaanonderbreking werd immers gewijzigd door het Koninklijk Besluit van 27 februari 2013 tot uitvoering van artikel 122 van de wet van 28 december 2011 houdende diverse bepalingen en tot wijzigingen van diverse bepalingen betreffende de gelijkgestelde periodes.

Op haar vraag om de periode van loopbaanonderbreking voor de opvoeding van haar kinderen vooralsnog in haar pensioenberekening op te nemen, kreeg ze van de FPD volgend antwoord:

Geachte,

De periode loopbaanonderbreking van 1/10/1987 tot 30/9/1992 kan niet worden gelijkgesteld voor uw pensioenberekening.

Hierbij verwijs ik naar de bepalingen in artikel 34, §1, O van ons Algemeen Reglement van 21/12/1967 dat stelt dat periodes van inactiviteit slechts vanaf de leeftijd van 50 jaar worden gelijkgesteld wegens uitoefening van het recht op loopbaanvermindering of vermindering van arbeidsprestaties of gedurende dewelke de werknemer zijn arbeidsprestaties heeft verminderd overeenkomstig de in artikel 102 van de herstellwet van 22/1/1985 voorziene voorwaarden.

Aangezien u op dat ogenblik nog niet de vereiste leeftijd van 50 jaar bereikte, kan deze periode dan ook niet in aanmerking worden genomen voor de berekening van uw pensioen.

Een letterlijke lezing van het artikel 3, punt 4 van het Koninklijk Besluit van 27 februari 2013 leidt tot de conclusie dat ook een halftijdse loopbaanonderbreking gelegen vóór 1 januari 2012 kan worden gelijkgesteld voor wat betreft de berekening van het rustpensioen.

Anderzijds lezen wij in het “Verslag aan de Koning” dat “De punten 4° en 5°, eerste lid van artikel 3 bevestigen dat in de reglementering voorafgaand aan de huidige hervorming, in geval van vermindering van prestaties (met de helft, een vierde, een vijfde,...), deze beperkingen verdeeld werden over verschillende jaren, pro rata de duur van de loopbaanonderbreking ten opzichte van een volledige loopbaanonderbreking. (...)”

In de rechtsleer²³ vinden wij de stelling dat “bij interpretatie steeds voor ogen moet gehouden worden dat een methode van interpretatie alleen kan gehanteerd worden wanneer de tekst zich ook echt tot interpretatie leent”. Volgens deze stelling kan alleen een tekst die onduidelijk is geïnterpreteerd worden aan de hand van de voorbereidende werken”. Zo stelde het Hof van Cassatie in een arrest van 11 december 1964 (11 december 1964, Pas., 1965, I, 366) over de discussie of onbebouwde onroerende goederen al dan niet onder de handelshuurwet konden vallen “dat alle onroerende goederen (zowel bebouwde als niet bebouwde) onder de toepassing van de handelshuurwet mogen vallen daar artikel 1 van deze wet enkel spreekt over “onroerende goederen” zonder enig onderscheid of zonder enige beperking. In dit geval is het Hof van Cassatie niet gaan kijken naar de voorbereidende werken daar de tekst van de wet duidelijk was.

Voor dezelfde vraag, volgens een andere deel van de rechtsleer (onder andere volgens De Page), vallen daarentegen alleen de bebouwde onroerende goederen onder de toepassing van de handelshuurwet. Hiervoor beroept men zich op een uitdrukkelijke verklaring tijdens de voorbereidende werken waarin gesteld werd dat de verhuring van gronden om

er barakken op te richten uit het toepassingsgebied van de handelshuurwet valt.

Gelet op deze twee stellingen in de rechtsleer stellen wij de vraag aan de FPD waarom ondanks de bewoordingen in de wetgeving een halftijdse loopbaanonderbreking hier in casu niet gelijkgesteld werd voor wat betreft de berekening van het rustpensioen.

De FPD liet ons weten:

“Na grondig onderzoek en overleg met de juridische studiedienst blijft de FPD op zijn standpunt.

Artikel 3, punt 4 van het Koninklijk Besluit van 27 februari 2013 tot uitvoering van artikel 122 van de wet van 28 december 2011 houdende diverse bepalingen en tot wijzigingen van diverse bepalingen betreffende de gelijkgestelde periodes bepaalt dat:

In geval van gedeeltelijke beroepsloopbaanonderbreking gelegen vóór 1 januari 2012, worden de in de vorige leden bedoelde perioden gelegen vóór 1 januari 2012 gespreid over verschillende kalenderjaren, en dit in verhouding tot de duur van de onderbreking van de loopbaan vergeleken met een volledige loopbaanonderbreking.

We lezen in het Verslag aan de Koning dat:

De punten 4° en 5°, eerste lid van artikel 3 bevestigen dat in de reglementering voorafgaand aan deze hervorming, in geval van vermindering van prestaties deze beperkingen verdeeld worden over verschillende jaren, pro rata de duur van de loopbaanonderbreking ten opzichte van een volledige loopbaanonderbreking.

Het KB van 27 februari 2013 had mogelijks wat beter geschreven kunnen worden. Maar het geeft duidelijk aan dat het de bestaande regels bevestigt en dat het dus duidelijk was dat de bedoeling van de wetgever was om de eerdere regels (die een onderscheid maakten tussen perioden van halftijdse beroepsloopbaanonderbreking voor personen van minder dan 50 jaar voor 1996 of vanaf 1996 gelegen) te bevestigen en te onderbouwen, zelfs wanneer dit niet expliciet blijkt uit het artikel zelf.

²³ Zie H. COUSY en J. HERBOTS, Inleiding tot de bronnen en de beginselen van het recht, Acco, Leuven, p. 114

Bovendien is er nog een bijkomend argument. Het komt in onze wetgeving niet voor dat tijdvakken die we vroeger als gelijkgesteld of verzekerd beschouwden vanaf een bepaald moment met terugwerkende kracht als niet meer als verzekerd beschouwen. En het komt ook bijna niet voor dat tijdvakken die we vroeger als niet gelijkgesteld of verzekerd beschouwden vanaf een bepaald moment met terugwerkende kracht als wel verzekerd beschouwen.

De reden daarvan is dat in het eerste geval de recent gepensioneerden zich terecht benadeeld zullen voelen ten aanzien van personen die al ruimere tijd gepensioneerd zijn, maar in dezelfde jaren als de recent gepensioneerden dezelfde loopbaangegevens hadden. Die eerste gaan klagen dat dezelfde loopbaangegevens van hetzelfde moment voor hen, voor hun ogen en in hun verzekeringsoverzichten, gekanteld zijn van “verzekerd” naar “niet verzekerd”.

Eens men een tijdvak als verzekerd verklaart, kan men moeilijk nog een onderscheid in verzekerd/niet verzekerd maken afhankelijk van het feit dat mensen na dat tijdvak vlug of niet vlug op pensioen gaan. (Men kan wellicht misschien nog wel de beloning wijzigen, maar zelfs voor dat hoeden beleidsvormers zich).

En het omgekeerde is ook waar. Eerst stellen dat een gebeuren in een jaar niet pensioenverzekerd is en dan voor latere pensioeningenangen stellen dat dit wel het geval is, benadeelt in een te grote mate de mensen die op pensioen gegaan zijn snel na de vervulling van het tijdvak.”

Conclusie 1

De stellingname van de FPD vindt dus zijn oorsprong in de evolutie van de wetgeving met betrekking tot de gelijkstelling van deeltijdse loopbaanonderbreking. Met andere woorden de FPD past niet toe wat de wetgeving momenteel letterlijk aan geeft, doch is in deze op zoek gegaan naar de “wil” van de wetgever.

Om de stellingname van de FPD te analyseren zijn we zelf op zoek gegaan naar de ontwikkeling van de wetgeving ter zake en uiteraard hebben we ons

gefocusd op de relevante wijzigingen aan artikel 34 van het algemeen reglement.

De sociale herstelwet²⁴ van 22 januari 1985 heeft met ingang van 1 januari 1985 een regeling van loopbaanonderbreking ingevoerd.

De loopbaanonderbreking moest een oplossing bieden voor het gewijzigde kostwinnersmodel in het gezin, namelijk van één naar tweeverdieners in combinatie met de economische situatie destijds, met name een economische crisis gepaard gaand met een hogere werkloosheid. De arbeidsmarkt had immers sinds de jaren zeventig een grondige verandering ondergaan. Vooral in die zin dat veel vrouwen buitenshuis aan het werk gingen. De loopbaanonderbreking was als middel ingezet, weliswaar niet om de oorzaken van de werkloosheid te bestrijden, doch om de gevolgen ervan te bestrijden.

Er bestonden destijds een aantal vormen van loopbaanonderbreking: onder andere de volledige loopbaanonderbreking van tenminste 12 weken bij de geboorte van een kind waarbij de werknemer moest vervangen worden door een volledig uitkeringsgerechtigde werkloze of hiermee gelijkgestelde werknemer en waarbij de persoon die de loopbaanonderbreking neemt van de RVA een onderbrekingsuitkering krijgt.

Nadien werd de mogelijkheid tot gelijkstelling van de perioden van loopbaanonderbreking dus uitgebreid voor de voltijdse werknemer die vanaf 1 maart 1996 zijn arbeidsprestaties heeft verminderd met 1/5, 1/4 en 1/3 en gerechtigd was op onderbrekingsuitkeringen.

²⁴ Art. 100. Een uitkering wordt toegekend aan de werknemers die met zijn werkgever overeenkomt de uitvoering van zijn arbeidsovereenkomst volledig te schorsen, ofwel de toepassing vraagt van een collectieve arbeidsovereenkomst die in een dergelijke schorsing voorziet, ofwel beroep doet op de bepalingen van artikel 100bis.

De overeenkomst, gesloten in het kader van het eerste lid, moet schriftelijk worden vastgesteld. De Koning bepaalt bij in Ministerraad overlegd besluit het bedrag van de uitkeringen alsmede de nadere voorwaarden en regelen tot toekenning van deze uitkering.

Artikel 34, §1, N van het Algemeen Reglement werd hieraan aangepast. De verandering in de pensioenwetgeving kwam er bij het Koninklijk Besluit van 21 maart 1997 (met uitwerking op 1 juli 1997). Met dit Koninklijk Besluit wordt het artikel 34, §1, N van het algemeen reglement aangevuld met een nieuw lid, luidend als volgt : “ingeval van onderbreking van de loopbaan overeenkomstig het Koninklijk Besluit van 14 maart 1996 (uitwerking vanaf 1 maart 1996) worden de bedoelde perioden van gelijkstelling gespreid over meerdere kalenderjaren en dit in verhouding tot de duur van de onderbreking van de beroepsloopbaan vergeleken met een voltijdse onderbreking”.

Doch na verdere opzoeken stoten wij er op dat het KB van 10 juni 2001 tot het in overeenstemming brengen van sommige koninklijke besluiten inzake sociale zekerheid met het koninklijk besluit van 10 juni 2001 tot eenvormige definiëring van begrippen met betrekking tot arbeidstijdgegevens ten behoeve van de sociale zekerheid, met toepassing van artikel 39 van de wet van 26 juli 1996 tot modernisering van de sociale zekerheid en tot vrijwaring van de leefbaarheid van de wettelijke pensioenstelsels, reeds een aanpassing bracht aan in het bewuste artikel 34 waarin verwoord staat:

“Art. 53. In artikel 34 van hetzelfde besluit, gewijzigd bij de koninklijke besluiten van 12 november 1970, 3 december 1970, 21 december 1970, 11 augustus 1972, 10 mei 1976, 12 juli 1976, 30 december 1982, 20 september 1984, 21 maart 1985, 8 augustus 1986, 19 maart 1990, 2 mei 1990, 4 december 1990, 21 maart 1997 en 9 juli 1997, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

(...)

11° § 1, N, eerste lid, wordt vervangen als volgt: “N. de perioden van volledige beroepsloopbaanonderbreking”;

12° § 1, N, zesde lid, wordt vervangen als volgt : “In geval van gedeeltelijke beroepsloopbaanonderbreking worden de in de vorige leden bedoelde perioden gespreid over verschillende kalenderjaren, en dit in verhouding tot de duur van de onderbreking van de beroepsloopbaan vergeleken met een volledige beroepsloopbaanonderbreking.

(...)”

Merk wel op dat het KB van 10 juni 2001 pas in werking trad vanaf 1 januari 2003 en dit in toepassing van artikel 1,5° het KB van 5 november 2002 tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van diverse koninklijke besluiten.

Daarenboven wordt er inzake pensioenen in artikel 2 van het KB van 5 november 2002 gespecificeerd dat het pas van toepassing is op de pensioenen die ingaan vanaf 1 januari 2005:

“Artikel 1. Treden in werking op 1 januari 2003 (...) 5° het koninklijk besluit van 10 juni 2001 tot het in overeenstemming brengen van sommige koninklijke besluiten inzake sociale zekerheid met het koninklijk besluit van 10 juni 2001 tot eenvormige definiëring van begrippen met betrekking tot arbeidstijdgegevens ten behoeve van de sociale zekerheid, met toepassing van artikel 39 van de wet van 26 juli 1996 tot modernisering van de sociale zekerheid en tot vrijwaring van de leefbaarheid van de wettelijke pensioenstelsels.

Art. 2. Dit besluit is van toepassing op : 6° de pensioenen, toegekend krachtens het koninklijk besluit nr. 50 van 24 oktober 1967 betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers, de wet van 20 juli 1990 tot instelling van een flexibele pensioenleeftijd voor werknemers en tot aanpassing van de werknemerspensioenen aan de evolutie van het algemeen welzijn en het koninklijk besluit van 23 december 1996 tot uitvoering van de artikelen 15, 16 en 17 van de wet van 26 juli 1996 tot modernisering van de sociale zekerheid en tot vrijwaring van de leefbaarheid van de wettelijke pensioenstelsels, die daadwerkelijk en voor de eerste maal ten vroegste op 1 januari 2005 ingaan alsmede de ramingen van de pensioenen voor de werknemers, krachtens het koninklijk besluit van 25 april 1997 tot instelling van een ‘Infodienst Pensioenen’, met toepassing van artikel 15, 5° van de wet van 26 juli 1996 tot modernisering van de sociale zekerheid en tot vrijwaring van de leefbaarheid van de wettelijke pensioenstelsels, met een ingangsdatum vanaf 1 januari 2005.”

Feit is dat mevrouw Vandewalle tijdens haar loopbaanonderbreking nog halftijds werkte, dit blijkt immers uit haar loopbaangegevens voor de bewuste periode (1 oktober 1987 tot 30 september 1992) en feit is ook dat mevrouw Vandewalle voor de gedeel-

telijke loopbaanonderbreking een halve onderbrekingsuitkering ontving.

Wij concluderen dus dat voor pensioenen die ingingen voor 1 januari 2005 voor personen van jonger dan 50 jaar²⁵ de perioden van gedeeltelijke loopbaanonderbreking gelegen voor 1 maart 1996 niet mogen gespreid worden over meerdere jaren. Doch dat dit wel het geval is voor de pensioenen die ingaan na 1 januari 2005.

De FPD stelt echter dat het KB van 10 juni 2001 enkel begrippen definieert en derhalve geen wijzingen teweeg brengt in de toepassing van de pensioenwetgeving. Dit kan volgens de FPD reeds afgeleid worden uit de titel van het KB van 10 juni 2001.

De Ombudsdienst Pensioenen kan enkel vaststellen dat de wetgeving de wijze van in aanmerking nemen van de periode van gedeeltelijke loopbaanonderbreking definieert en dus wel degelijk een invloed heeft op de berekening van het pensioen.

Daarenboven dient opgemerkt te worden dat de nieuwe wijze van gelijkstelling van een gedeeltelijke loopbaanonderbreking voor 1 maart 1996 enkel een wijziging aanbrengt voor personen jonger dan 50 jaar: dit impliceert dat voor de berekening van de rustpensioenen de nieuwe wijze van gelijkstelling pas uitwerking kan hebben een tiental jaar later dan dat de gedeeltelijke loopbaanonderbreking heeft plaats gevonden. Bijgevolg lijkt het ons logisch voor rustpensioenen dat deze bepaling van toepassing is voor deze die ingaan vanaf 1 januari 2005.

Conclusie 2

We hebben ook de verdere argumentatie van de FPD, waarin hij samengevat stelt dat het in de wetgeving bijna niet voorkomt dat tijdvakken die vroeger niet als gelijkgesteld of verzekerd beschouwd werden, vanaf een bepaald moment wel als verzekerd met terugwerkende kracht beschouwd worden.

²⁵ Personen ouder dan 50 jaar kunnen indien zij aan de voorwaarden voldoen in aanmerking komen voor de toepassing van artikel 34, §1, O van het AR

Terecht stelt de FPD dat het “bijna niet voorkomt”: want inderdaad er zijn gevallen waarin een gelijkstelling, die in het verleden niet werd toegekend, voor pensioenen vanaf een zekere ingangsdatum wél in aanmerking genomen worden voor de pensioenberekening.

De wetgeving, en niet in het allermindst de pensioenwetgeving, is constant in beweging en verandert naargelang de inzichten van de wetgever en de nood van de huidige tijd. Deze inzichten worden mede bepaald door sociaal-maatschappelijke en demografische factoren zoals het bestrijden van werkloosheid door het bevorderen van tewerkstelling (langer werken), besparingen in het kader van de begroting, gewijzigde gezinssituaties, arbeidsduurvermindering, enz ...

Vermits de pensioenwetgeving oorspronkelijk niet synchroon liep met de RVA wetgeving, zou het dan ook niet verwonderlijk geweest zijn dat voor pensioenen die ingingen vanaf 1 januari 2005 de pensioenwetgeving wel synchroon gemaakt was.

Dat er wel gevallen bestaan: daar is de gelijkstelling van de militaire dienst²⁶²⁷ een duidelijk voorbeeld van.

Een werknemer die na zijn militaire dienst pas na 4 jaar een activiteit als werknemer (en die in die tijdspanne niet gewerkt had als zelfstandige of nooit ambtenaar was) aanvatte kon oorspronkelijk voor zijn militaire dienst geen gelijkstelling krijgen in de pensioenberekening.

²⁶ Merk wel op dat de periode van militaire dienst een verplichte periode is.

²⁷ Om in aanmerking te komen voor de gelijkstelling als werknemer, gelden de volgende voorwaarden:

Pensioenen ingegaan vóór 1 juli 2017: deze periode is niet gevalideerd in een ander pensioenstelsel én de militaire dienst of de periode als gewetensbezwaarde volgt onmiddellijk op een periode van tewerkstelling of gelijkstelling als werknemer of er is binnen de 3 jaar na het einde van die periodes minstens 1 jaar tewerkstelling als werknemer met minstens 1/3de van een volledige arbeidsprestatie.

Pensioenen vanaf 1 juli 2017: Deze periode werd niet gevalideerd in een andere pensioenregeling én na de militaire dienst was u eerst aan de slag als werknemer, ongeacht de termijn tussen het einde van de militaire dienst en die eerste tewerkstelling.

De militieperiode die oorspronkelijk (pensioenen die ingingen voor 1 juli 2017) niet kon gelijkgesteld worden met een beroepsactiviteit als werknemer kan voor de pensioenen die ingaan vanaf 1 juli 2017 wel gelijkgesteld worden.

Daarenboven dient opgemerkt te worden dat de nieuwe wijze van gelijkstelling van een gedeeltelijke loopbaanonderbreking voor 1 maart 1996 enkel een wijziging aanbrengt voor personen jonger dan 50 jaar: dit impliceert dat voor de berekening van de rustpensioenen de nieuwe wijze van gelijkstelling pas uitwerking kan hebben een tiental jaar later wanneer de eerste van deze categorie van personen een vervroegd rustpensioen kunnen bekomen. Het argument dat tijdvakken die vroeger niet gelijkgeschakeld werden vanaf een bepaald moment wel gelijkgesteld zouden worden is dus hier niet van toepassing voor de rustpensioenen.

Conclusie 3

Mevrouw Vandewalle maakt van de geboden kans gebruik om gedeeltelijk loopbaanonderbreking te nemen, wat destijds zoals hoger vermeld in de tijdsgeest paste.

Uit cijfers van de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening²⁸ in het Vlaams gewest blijkt dat vooral de vrouwen gebruik maakten van het stelsel. De hoofdreden was vooral dat vrouwen, zoals het ook bij mevrouw Vandewalle het geval was, destijds instonden voor de opvoeding van de kinderen.

Het behoeft geen betoog dat bij het niet gelijklopen van de RVA- en pensioenwetgeving, het vooral de vrouwelijke groep van werknemers is die hier nadeel zal van ondervinden.

²⁸ zie J. NAGELS, Van loopbaanonderbreking naar tijdskrediet: een schot in of naast de roos? Het sociaal overleg versus de gezinnen, <http://www.ethesis.net>: tabel 11

Inkomensgarantie voor Ouderen – Gewezen politiek vluchteling – Tewerkstelling in land van oorsprong

Dossiers 29335 - 32034

De feiten

Mevrouw Litinski doet een aanvraag tot het bekomen van de Inkomensgarantie voor Ouderen.

Bij het beëindigen van dit onderzoek door de Federale Pensioendienst ontvangt zij de beslissing waarin haar wordt meegedeeld dat zij geen aanspraak kan maken op de Inkomensgarantie voor Ouderen.

Uit haar navraag bij de FPD blijkt dat de Inkomensgarantie voor Ouderen haar wordt geweigerd aangezien zij geen attest of bewijs kan leveren dat zij een pensioen van Rusland ontvangt ofwel dat zij geen recht heeft op een pensioen voor haar tewerkstelling in Rusland.

Zij deelde daarop aan de Federale Pensioendienst mee dat zij door het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen werd erkend als politiek vluchteling voor de periode van 20 april 2007 tot en met 1 augustus 2013. Daarna bewam zij de Belgische nationaliteit. Verder deelde zij mee dat zij echter geen enkel contact durfde te leggen met instanties uit Rusland. Dit uit vrees voor haar eigen familie hier en familieleden die nog in haar thuisland wonen.

Ondanks deze bijkomende informatie bleef de Federale Pensioendienst bij zijn standpunt dat mevrouw Litinski geen aanspraak kon maken op een Inkomensgarantie voor Ouderen.

Ten einde raad vraagt zij aan de Ombudsdienst Pensioenen om dit te onderzoeken.

Ook de heer Yosef neemt met een analoog probleem contact op met de Ombudsdienst Pensioenen.

De heer Yosef doet, aangezien hij op 1 mei 2018 de leeftijd van 65 jaar zal bereiken een aanvraag tot het bekomen van de Inkomensgarantie voor Ouderen.

Uit zijn navraag bij de FPD blijkt dat de Inkomensgarantie voor Ouderen hem zal worden geweigerd indien hij geen attest of bewijs kan leveren dat hij een pensioen van Iran ontvangt ofwel dat hij geen recht heeft op een pensioen voor zijn tewerkstelling in Iran.

De FPD verwijst hem door naar de Iraanse ambassade in België.

Tijdens zijn telefonisch onderhoud van 5 april 2018 met de Federale Pensioendienst deelt hij mee dat de Iraanse ambassade hem heeft meegedeeld dat zij hem niet konden helpen aangezien hij de Belgische nationaliteit heeft.

Daarenboven verklaart de heer Yosef dat de FPD hem op 31 mei 2018 tijdens een nieuw telefonisch onderhoud meedeelde dat in dit geval hem een weigerende beslissing zou worden toegestuurd zodat hij eventueel aanspraak zou kunnen maken op een uitkering van het OCMW.

Ook tijdens een telefonisch onderhoud met de FPD door het OCMW blijft de FPD bij zijn ingenomen standpunt.

Uiteindelijk ontvangt ook de heer Yosef een beslissing waarbij zijn recht op een Inkomensgarantie voor Ouderen wordt geweigerd.

Moedeloos vraagt hij dan ook de tussenkomst van de Ombudsdienst Pensioenen om dit te onderzoeken.

Bedenkingen

De wetgeving inzake de Inkomensgarantie voor Ouderen²⁹ bepaalt inderdaad dat "de inkomensgarantie kan enkel worden toegekend na onderzoek van de bestaansmiddelen en van de pensioenen. Alle bestaansmiddelen en pensioenen, van welke aard of oorsprong ook, waarover de betrokkene of de echtgenoot of de wettelijk samenwonende waarmee hij dezelfde hoofdverblijfplaats deelt, beschikken, komen in aanmerking voor de berekening van

de inkomensgarantie, behalve de door de Koning bepaalde uitzonderingen".

Tijdens het onderzoek van haar pensioenrechten (voorafgaand aan het onderzoek naar de eventuele rechten op de Inkomensgarantie voor Ouderen) had mevrouw Litinski inderdaad meegedeeld dat zij tewerkgesteld was in Rusland.

Als gevolg van deze verklaring en de hierboven geciteerde wettelijke bepaling oordeelde de FPD dat de Inkomensgarantie voor Ouderen slechts kon toegekend worden indien eerst al de pensioenrechten waren uitgeput.

Bijgevolg deelde de FPD mevrouw Litinski mee dat zij een voor eensluidend, in het Nederlands vertaald document van de bevoegde instanties diende te bezorgen waaruit blijkt dat een pensioen werd toegekend, met vermelding van het bedrag of dat bewijst dat er geen recht is op een pensioen voor die tewerkstelling. Bij gebrek aan dergelijk document, zou de Inkomensgarantie voor Ouderen geweigerd worden.

De FPD baseerde zich hiervoor o.a. op uitspraak van de Arbeidsrechtbank te Antwerpen voor een gelijkwaardig dossier.³⁰

Uit onze analyse van dit vonnis bleek echter dat in deze zaak de Inkomensgarantie voor Ouderen geweigerd werd aangezien belanghebbende in gebreke bleef de gevraagde informatie te verstrekken aan de Federale Pensioendienst.

In het geval van mevrouw Litinski is dit echter niet zo. Zij heeft wel degelijk haar medewerking verleend: ze heeft immers aan de FPD meegedeeld dat zij geen pensioen vanuit Rusland ontving en er in de toekomst ook geen zal ontvangen vermits ze geen pensioenaanvraag durft in te dienen bij de Russische pensioendienst.

Uit onze verdere opzoekingen bleek dat in een ander vonnis van de Arbeidsrechtbank (Arbeidsrecht-

²⁹ Artikel 751 van de wet van 22 maart 2001

³⁰ Arbeidsrechtbank Antwerpen, 21 maart 2013, AR 12/2635/A, onuitg.

bank Antwerpen van 7 februari 2013, AR 12/2643/A) de rechter tot de conclusie kwam dat een vluchteling in de onmogelijkheid verkeerde om enig bewijs van haar eventuele pensioenrechten in het land van herkomst op te vragen. Hij baseerde zich hiervoor o.a. op artikel 55/3 van de Vreemdelingenwet.

Met verwijzing naar dit artikel kan gesteld worden dat het opvragen van documentatie bij de bevoegde instanties van haar land van herkomst verboden is op straffe van verlies van het statuut van vluchteling. Krachtens deze bepaling houdt een vluchteling immers op vluchteling te zijn wanneer hij valt onder artikel 1, C van het Verdrag van Genève. Dit artikel verbiedt de vluchteling om zich opnieuw onder bescherming te stellen van de nationale overheden van het land waarvan hij de nationaliteit bezit. Dat impliceert dat de vluchteling geen contact meer mag opnemen met de overheidsdiensten van het land waaruit men gevlucht is, onder meer voor het aanvragen van documenten.

De Ombudsman Pensioenen was de mening toegedaan dat de pensioendiensten gepaste en billijke beslissingen moeten nemen die in een redelijke verhouding staan tot de feiten.

Zo vinden wij het niet logisch dat wanneer het opvragen van een pensioenattest niet kon opgelegd worden aan een politiek vluchteling dit wel zou kunnen wanneer deze in een later stadium de Belgische nationaliteit zou bekomen hebben.

Immers, ook al beschikte de gepensioneerde op het ogenblik van de aanvraag tot het bekomen van een Inkomensgarantie voor Ouderen niet meer over het statuut van politiek vluchteling, toch bevond zij zich -wat betreft het opvragen van een pensioenattest bij het land van waar zij gevlucht was- in een situatie die gelijkaardige bescherming vereist als iemand die het statuut van politiek vluchteling heeft, daar hij ooit als politiek vluchteling erkend is geweest.

Daarenboven is de Ombudsman de mening toegedaan dat in dergelijke gevallen met de nodige omzichtigheid moet worden gehandeld waardoor het

opvragen van een dergelijk attest voor de personen die erkend zijn geweest als politiek vluchteling niet opportuun is.

Wij hebben dan ook onze conclusies meegedeeld aan de FPD.

In antwoord op onze conclusies deelde de FPD ons mee dat het recht op een Inkomensgarantie voor Ouderen van mevrouw Litinski niet langer zal worden geweigerd op basis van het ontbreken van een officieel attest betreffende het Russische pensioen.

Korte tijd later ontvangt mevrouw Litinski dan een nieuwe beslissing van de FPD waarin haar met terugwerkende kracht tot 1 augustus 2017 een Inkomensgarantie voor Ouderen wordt toegekend van jaarlijks € 12.417,14.

Het dossier van de heer Yosef is gelijklopend met het dossier van mevrouw Litinski, doch met dit verschil dat de FPD slechts na het versturen van de weigerende beslissing inzake zijn rechten op een Inkomensgarantie voor Ouderen ervan op de hoogte werd gebracht dat betrokkene erkend was als politiek vluchteling zoals bepaald door de Conventie van Genève van 28 juli 1951 en van het Protocol van 31 januari 1967 gedurende de periode van 4 juni 1992 tot 10 juli 1998 en dat hij daarna de Belgische nationaliteit bekam.

Na de ontvangst van deze voor de FPD nieuwe informatie werd dan ook een nieuwe beslissing inzake de Inkomensgarantie voor Ouderen getroffen. De heer Yosef ontvangt dan ook vanaf 1 mei 2018 een Inkomensgarantie voor Ouderen van maandelijks € 526,20.

Conclusie

In het dossier van mevrouw Litinski is het redelijkheidsbeginsel geschonden aangezien de pensioendiensten hun beleidsruimte moeten invullen op een manier die overeenkomt met de handelingen die van elke normaal voorzichtige en zorgvuldig handelende instelling verwacht worden. Ook al beschikte mevrouw Litinski op het ogenblik van de aanvraag tot het bekomen van een Inkomensgarantie voor

Ouderen niet meer over het statuut van politiek vluchteling, toch bevond zij zich -wat betreft het opvragen van een pensioenattest bij het land van waar zij gevlucht was- in een situatie die gelijkaardige bescherming vereist als iemand die het statuut van politiek vluchteling heeft, daar zij ooit als politiek vluchteling erkend is geweest.

Uit het dossier van de heer Yosef blijkt dat deze gewijzigde administratieve praktijk van de Federale Pensioendienst zoals bekomen door de Ombudsdienst Pensioenen in het dossier van mevrouw Litinski inderdaad wordt toegepast op voorwaarde echter dat de aanvrager tijdens het onderzoek van zijn aanvraag mededeelt aan de FPD dat hij erkend geweest is als politiek vluchteling.

Wij kunnen dit enkel en alleen maar toejuichen. Doch stellen wij ons nog de vraag of de Federale Pensioendienst niet over de mogelijkheden beschikt om de informatie over deze erkenning als politiek vluchteling, ook al heeft betrokkene die erkenning niet meer op de datum van de pensioen-aanvraag, via een geïnformatiseerde flux te ontvangen om ervoor te zorgen dat geen enkele aanvrager die aan deze voorwaarden voldoet geconfronteerd zou worden met de vraag om een attest voor te leggen afkomstig van het door hem ontvluchtte land.

Rustpensioen als zelfstandige – Coördinatie tussen de Federale Pensioendienst en het Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen – Zorgvuldige behandeling van de bestaande en consulteerbare gegevens

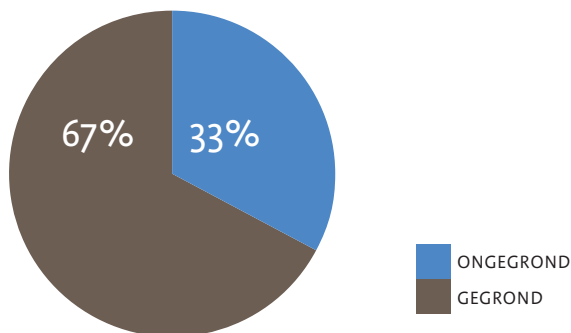
Dossier 31969

Zie het Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der zelfstandigen (RSVZ)

FPD toekenningsdienst - ambtenarenpensioenen

Deze afdeling is gewijd aan de toekenning van de ambtenarenpensioenen.

Eindresultaat in de afgesloten dossiers

Vaststelling van de vroegst mogelijke pensioendatum (P datum) – Diplomabonificatie – Plaatsing in de tijd van een masterdiploma – Een jaar eerder met vervroegd pensioen

Dossier 31531

De feiten

De heer Aerts komt op zijn 61ste (april 1957) bij de Ombudsdienst Pensioenen aankloppen met een klacht over de vaststelling van zijn vroegst mogelijke pensioendatum (P datum) in de openbare sector. Hij kan niet instemmen met de wijze waarop de FPD de periodes van zijn studies “kunstmatig” heeft vastgelegd in de tijd. Deze strookt volgens hem niet met de werkelijkheid waardoor hij pas later zijn vervroegd pensioen kan opnemen.

De heer Aerts heeft zijn studies TEW (Toegepaste Economische Wetenschappen) aangevangen in het academiejaar 1975 – 1976 en hij slaagde voor zijn beide kandidatuursjaren en zijn 1ste licentie (jaren 1975 tot 1978). Tijdens zijn 2de licentiejaar onderbrak hij zijn studies om te gaan werken en aanvullend zijn legerdienst te doen (periode april 1979 tot 30 mei 1980). In oktober 1980 vatte hij zijn studies opnieuw aan, hij slaagde in zijn 2de licentie in 1981

en werkte zijn thesis af in 1982. Noch tijdens zijn 2de licentiejaar, noch tijdens zijn thesisjaar werkte hij.

Hij stelde vast in mypension dat zijn diploma hem slechts 2 jaar opleverde bij de berekening van zijn loopbaan. De werkgever van de heer Aerts bezorgde aan de FPD sector ambtenaren bijkomende inlichtingen (kopie diploma’s) waarna de FPD een nieuwe berekening maakte van de loopbaan. Het diploma leverde nu 32 maanden in de plaats van 24 maanden. Dit gaf als P datum 1 mei 2020.

Bedenkingen

Inzake de vaststelling van de vroegst mogelijke pensioendatum in de openbare sector wordt er rekening gehouden met de aan betrokkene gratis toegekende diplomabonificatie. Sedert 2016 wordt deze in aanmerking genomen diplomabonificatie evenwel geleidelijk verminderd in toepassing van artikel 36 bis van de wet van 9 juli 1969 tot wijziging en aanvulling van de wetgeving betreffende de rust- en overlevingspensioenen van het personeel van de openbare sector.

In het geval van een diploma bekomen na een minimumstudieduur van 4 jaar (licentiaatsdiploma zoals bij de heer Aerts) is er inzake loopbaanvoorwaarde voor het vervroegd pensioen een vermindering van 6 maanden per kalenderjaar. Omdat de heer Aerts in 2016 reeds 59 jaar oud was, mag deze vermindering er niet toe leiden dat zijn P datum met meer dan een jaar uitgesteld wordt ten opzichte van de P datum bepaald zonder vermindering van de diplomabonificatie.³¹

Om de duur van de diplomabonificatie vast te stellen moet de studieduur geplaatst worden in de tijd. Dit wordt geregeld door artikel 35, § 1, 4de lid van de wet van 9 juli 1969. Dit artikel bepaalt:

“Voor de toepassing van het eerste en het tweede lid worden de studies geacht :

³¹ Wet van 10 augustus 2015 tot verhoging van de wettelijke leeftijd voor het rustpensioen, de voorwaarden voor de toegang tot het vervroegd pensioen en de minimumleeftijd voor het overlevingspensioen, artikel 5

1° beëindigd te zijn op 31 augustus van het kalenderjaar waarin het diploma behaald werd;

2° aangevangen te zijn op 1 september van het kalenderjaar waarvan het jaartal gelijk is aan het jaartal van het in 1° bedoelde kalenderjaar verminderd met het minimum aantal studiejaren bepaald in, naargelang het geval, artikel 34, eerste of tweede lid.

In afwijking van het vierde lid kan de betrokkene het bewijs leveren dat het in 1° van dat lid bedoelde kalenderjaar niet overeenstemt met het kalenderjaar waarin het laatste studiejaar zich situeert.”

Gevraagd naar de wijze waarop de FPD dit artikel toepast in het dossier van de heer Aerts antwoordde de FPD:

“Betrokkene is zijn studies gestart in 1975 en heeft in 1977 zijn kandidaatsdiploma behaald. Het studiejaar 1977 – 1978 heeft hij het eerste licentiaatsjaar voltooid. Dan is hij gaan werken en verplichte legerdienst voltooid.

In oktober 1980 heeft hij zijn studies hervat en zijn 2de licentiejaar voltooid in 1981. Zijn thesis heeft hij in 1982 voltooid waardoor dit de werkelijke afleveringsdatum van het diploma is. Doch, de studieduur (lees: minimumstudieduur om het diploma te behalen) is in totaal 4 jaar en situeert zich van 1 september 1975 tot en met 31 augustus 1978 (2 jaar kandidaat + 1 jaar licentiaat) en van 1980 tot en met 1981 (laatste jaar licentiaat).

Aangezien enkel splitsing is toegelaten voor “deel-diploma’s” (kandidaat/bachelor – licentiaat/master) en niet voor afzonderlijke studiejaren, heb ik de afstudeerdatum van het licentiaatsdiploma op 31 augustus 1981 (de einddatum van de studies – zonder rekening te houden met zijn thesisjaar, dat niet in aanmerking komt voor de diplomabonificatie) geplaatst: nl. kandidaatsjaren van 1 september 1975 tem 31 augustus 1977 en als afstudeerdatum van het licentiaatsdiploma 31 augustus 1981 waardoor men de 2 voorgaande jaren als de licentiaatsstudiejaren beschouwt, nl. van 1 september 1979 tem 31 augustus 1981. Dit komt niet overeen met de werkelijkheid, maar die 2 licentiaatsjaren mogen niet gesplitst worden.”

Alvorens naar de situatie van betrokkene terug te keren merken wij nog op dat de FPD in het geval van een licentiaatsdiploma (nu master) ervan uitgaat dat de studies bestaan uit 2 perioden. Een eerste periode is de periode die aanleiding geeft tot het behalen van het kandidaatsdiploma (nu bachelor) en een tweede periode is de studieperiode die aanleiding geeft tot het behalen van het licentiaatsdiploma. Dit is in het voordeel van de betrokken gepensioneerden.

De plaatsing van de studieperiode zoals de FPD deze toepast is in het nadeel van betrokkene.

1975: 4 maanden studies (van 1 september 1975 t.e.m. 31 december 1975)

1976: 12 maanden studies (van 1 januari 1976 t.e.m. 31 december 1976)

1977: 8 maanden studies (van 1 januari 1977 t.e.m. 31 augustus 1977)

1978: 0 maanden

1979: 12 maanden: 136 dagen als loontrekkende wordt opgetrokken naar 12 maanden

1980: 12 maanden, nl legerdienst van 1 januari 1980 t.e.m. 30 mei 1980 en studies van 3 mei 1980 t.e.m. 31 december 1980 - in werkelijkheid slecht studies vanaf 1 september 1980

1981: 8 maanden studies (van 1 januari 1981 t.e.m. 31 augustus 1981)

1982: 0 maanden, want thesisjaar telt niet mee + 80 dagen als loontrekkende (< 104 dagen = 0 maanden) Deze plaatsing van de studiejaren in de tijd is volgens ons niet in overeenstemming met wat artikel 35 voorschrijft.

Immers, elk studiejaar wordt vermoed aan te vatten op 1 september en te eindigen op 31 augustus van het volgende kalenderjaar. Daarnaast wordt vermoed dat de studies aflopen op 31 augustus van het jaar waarin het diploma wordt behaald tenzij betrokkene aantoont dat het jaar waarin hij het diploma heeft behaald niet overeenstemt met het laatste studiejaar (thesisjaar). Deze maatregel werd specifiek ingevoerd voor personen die tijdens het thesisjaar werken.

Omdat betrokkene niet werkte tijdens zijn the-

sisjaar moet volgens ons het studiejaar waarin het diploma werd gehaald zich situeren van 1 september 1981 tot 31 augustus 1982. De in artikel 35 voorziene uitzondering inzake het thesisjaar vindt in het geval van de heer Aerts geen toepassing.

De studieperiode tot behalen van het kandidaatsdiploma loopt zoals de FPD het vaststelde van 1 september 1975 tot 31 augustus 1977. De studieperiode tot het bekomen van het licentiaatsdiploma loopt volgens ons evenwel van 1 september 1980 tot 31 augustus 1982

Conclusie

De FPD heeft zich met onze zienswijze akkoord verklaard. De studieperiode tot het bekomen van het licentiaatsdiploma werd geplaatst van 1 september 1980 tot 31 augustus 1982.

1975: 4 maanden studies (van 1 september 1975 t.e.m. 31 december 1975)

1976: 12 maanden studies (van 1 januari 1976 t.e.m. 31 december 1976)

1977: 8 maanden studies (van 1 januari 1977 t.e.m. 31 augustus 1977)

1978: 0 maanden

1979: 12 maanden: 136 dagen als loontrekkende wordt opgetrokken naar 12 maanden

1980: 12 maanden, legerdienst en studies

1981: 12 maanden studies (van 1 januari 1981 t.e.m. 31 december 1981)

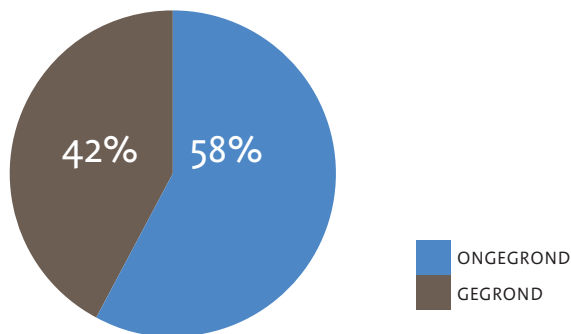
1982: 8 maanden studies (1 januari 1982 t.e.m. 31 augustus 1982)

Ingevolge deze wijziging werd de vroegst mogelijke pensioendatum in de openbare sector vastgesteld op 1 mei 2019 (in de plaats van 1 mei 2020).

FPD betalingsdienst - werknemerspensioenen

Deze afdeling is gewijd aan de betaling van de werknemers- en zelfstandigenpensioenen.

Eindresultaat in de afgesloten dossiers

Inkomensgarantie voor Ouderen – Verblijf in het buitenland – Dag van vertrek en dag van aankomst

Dossier 32216

De feiten

De zoon van de heer Lenaerts klaagt bij volmacht bij de Ombudsdienst Pensioenen over het feit dat zijn vader voor de maand september 2018 geen recht zou hebben op de uitbetaling van de Inkomensgarantie voor Ouderen en dit omdat hij in het buitenland zou verbleven hebben voor een periode van meer dan 29 dagen.

Uit zijn contacten met de eerstelijns klachtendienst van de FPD bleek dat deze instelling bij het bepalen van de duur van het verblijf in het buitenland van 11 augustus 2018 tot 9 september 2018 rekening gehouden heeft met 11 augustus 2018 (dag van vertrek) en 9 september 2018 (dag van aankomst) en zodoende aan een totaal verblijf kwam van 30 dagen.

Aangezien de zoon van de heer Lenaerts dit niet correct vindt en de FPD op zijn standpunt blijft staan, neemt hij contact op met de Ombudsdienst Pensioenen.

Bedenkingen

De Inkomensgarantie voor Ouderen is geen pensioen, maar een bijstandsregeling waarvoor er geen bijdragen werden betaald.

De betaling van deze bijstandsregeling is, in tegenstelling tot de wettelijke pensioenen, aan een aantal voorwaarden onderworpen.

Deze vinden we terug in artikel 42 van het Koninklijk Besluit van 23 mei 2001 tot instelling van een algemeen reglement betreffende de Inkomensgarantie voor Ouderen zoals laatst gewijzigd bij Koninklijk Besluit van 30 maart 2018. De formulering van dit artikel zoals van toepassing op de klacht luidt als volgt :

“§1. De inkomensgarantie is slechts betaalbaar voor zover de gerechtigde zijn werkelijke verblijfplaats in België heeft. Hiervoor moet de gerechtigde zijn hoofdverblijfplaats in België hebben en er bestendig en daadwerkelijk verblijven.

Met het oog op de betaling van de inkomensgarantie wordt met bestendig en daadwerkelijk verblijf in België gelijkgesteld :

1° het verblijf in het buitenland gedurende ten hoogste negenentwintig al dan niet opeenvolgende kalenderdagen per kalenderjaar;

2° het verblijf in het buitenland gedurende dertig al dan niet opeenvolgende kalenderdagen per kalenderjaar of langer, ten gevolge van een toevallige en tijdelijke opname in een ziekenhuis of een andere instelling voor zorgverstrekking;

3° het verblijf in het buitenland gedurende dertig al dan niet opeenvolgende kalenderdagen per kalenderjaar of langer, voor zover uitzonderlijke omstandigheden dit verblijf wettigen en op voorwaarde dat het Beheerscomité van de Federale Pensioendienst hiertoe de toelating heeft verleend.

Onverminderd de bepalingen van het tweede lid, 2°, wordt de uitbetaling van de inkomensgarantie geschorst voor elke kalendermaand tijdens welke de gerechtigde niet ononderbroken in België verblijft en dit vanaf de maand tijdens welke de in het tweede lid, 1° bedoelde periode wordt overschreden.

§ 2. De inkomensgarantie voor ouderen vervalft zodra de gerechtigde voor een ononderbroken periode van meer dan zes maanden in het buitenland verblijft of niet meer ingeschreven is in een Belgische gemeente.

Het verblijf in het buitenland voor een ononderbroken periode van meer dan zes maanden wordt vastgesteld ofwel op basis van de afvoering van ambtswege in toepassing van artikel 8 van de wet van 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters en identiteitskaarten ofwel op basis van feiten. Ingeval van vaststelling op basis van feiten kan de gerechtigde het tegenbewijs leveren dat hij werkelijk in België verbleef. Bij zijn terugkeer kan hij overeenkomstig de bepalingen van afdeling 1 en 2 van hoofdstuk 2 opnieuw een aanvraag indienen.

§ 3. De gerechtigde op de inkomensgarantie die het Belgische grondgebied verlaat is verplicht de Rijksdienst daarvan voorafgaandelijk in te lichten.

§ 4. De controle op de bepalingen van de §§ 1, 2 en 3 gebeurt door elke maand aan een deel van de gerechtigden voor wie de inkomensgarantie op een financiële rekening wordt betaald bij wijze van steekproef een verblijfsbewijs te versturen. Van deze controle worden de gerechtigden uitgesloten:

- 1° die opgenomen zijn in een rusthuis, rust- en verzorgingstehuis of in een psychiatrische verzorgingsinstelling;
- 2° of die de leeftijd van 80 jaar hebben bereikt.

De gerechtigde biedt zich in persoon in het bezit van zijn identiteitskaart aan op het gemeentebestuur van zijn hoofdverblijfplaats, waar zijn aanwezigheid op het grondgebied door de bevoegde ambtenaar op het door de Rijksdienst ter beschikking gestelde verblijfsbewijs wordt bevestigd en dit binnen 21 dagen na de datum van verzending van het verblijfsbewijs.

De gerechtigde die langer dan de in paragraaf 1, tweede lid, 1° bedoelde duur in het buitenland heeft verbleven, levert het bewijs van zijn terugkeer naar het Belgische grondgebied door zich spontaan op het gemeentebestuur van zijn hoofdverblijfplaats aan te bieden om er de in het tweede lid bedoelde formaliteiten te vervullen.”

Sedert de publicatie van het KB van 7 februari 2014 dat een belangrijk aantal wijzigingen doorvoerde aan de betaalvoorwaarden van de Inkomensgarantie voor Ouderen oordeelde de FPD dat voortaan ook rekening zal worden gehouden met zowel de dag van vertrek als de dag van aankomst bij het bepalen van de verblijfsduur.

Op basis van deze administratieve praktijk oordeelde de FPD dan ook voor wat de heer Lenaerts betreft dat zijn totaal “verblijf” in het buitenland 30 dagen bedroeg en dat hij dus geen aanspraak kon maken op de uitbetaling van de Inkomensgarantie voor Ouderen voor de maand september 2018.

Tijdens ons onderzoek van deze klacht bleek echter dat deze administratieve praktijk van de FPD reeds verschillende malen het voorwerp had uitgemaakt van een betwisting bij de arbeidsrechtbanken.

Alhoewel wij een aantal vonnissen terugvonden die deze administratieve praktijk van de Federale Pensioendienst bevestigden (o.a. vonnis d.d. 16 juni 2016 van de Arbeidsrechtbank te Antwerpen met rolnummer. 16/1282/A) vonden wij eveneens een recentere uitspraak terug van de Arbeidsrechtbank te Brussel (vonnis dd. 31 oktober 2017 met rolnummer. 16/11830/A) waarin wij voor het eerst een duidelijke motivatie terugvonden waarom de dag van vertrek en de dag van aankomst *niet* mochten worden geteld om de duur van het verblijf in het buitenland te bepalen.

Deze rechter motiveerde zijn beslissing om de dag als vertrek en de dag van aankomst niet in aanmerking te nemen als volgt (vrije vertaling uit het Frans):

“De vraag is hoe de 29 dagen moeten worden geteld voor de berekening van het toegelaten verblijf in het buitenland van 29 dagen per kalenderjaar, m.a.w. moeten de dagen van vertrek en terugkeer naar het buitenland in België in rekening worden gebracht. (...)”

In de brieven die de Federale Pensioendienst als bijlage bij zijn verslag heeft gevoegd, ziet de Rechtbank niet dat aan mevrouw X hieromtrent een duidelijke uitleg werd verstrekt.

In de eerste plaats moet het een verblijf in het buitenland gaan: het verblijf van mevrouw X in Marokko begon op 13 augustus 2016 en eindigde op 11 september 2016 zoals blijkt uit de stempels die zijn aangebracht op haar paspoort.

Meer delicaat is de vraag of er rekening moet worden gehouden met volledige dagen van verblijf in het buitenland en/of hoe deze eerste en laatste dag in aanmerking moeten worden genomen indien het verblijf voor deze eerste en laatste dag slechts gedeeltelijk is.

Daar de tekst op dit punt duidelijk is, acht de Rechtbank het passend om enkel rekening te houden met de volledige dagen van verblijf in het buitenland.

Daarenboven voorziet de tekst niet uitdrukkelijk, en is het bovendien niet in overeenstemming met de regelgeving, om “delen” van dagen in het buitenland toe te voegen om te komen tot ten minste een volledige dag. Er is immers geen sprake van uren, maar van dagen verblijf in het buitenland.

Een duur die in dagen wordt geteld, wordt niet in uren geteld.

Bovendien moet, naar analogie van artikel 52 van het Gerechtelijk Wetboek, de termijn worden geteld van middernacht tot middernacht, zodat het niet nodig is om een deel van de dag van 13 augustus 2016 en een ander deel van de dag van 11 september 2016 te laten tellen voor een volledige dag.

Evenmin voorziet de wetgeving dat elke begonnen dag van het verblijf in het buitenland geldt als één dag.

De Rechtbank is het met het Openbaar Ministerie eens dat het niet opportuun is om voor het bepalen van de maximale 29 dagen verblijf in het buitenland, de dagen van 13 augustus 2016 en 11 september 2016 mee te tellen (zie hiervoor eveneens Arbeidsrechtbank Brussel, 10e kamer (anders samengesteld) van 16 mei 2017, A.R. nr. 16/8464/A, niet gepubliceerd en A.R. nr. 16/11830/A).

Deze interpretatie is in overeenstemming met de

bedoeling van de wetgever, die in het verslag voorafgaand aan de goedkeuring van de wet van 22 maart 2001, stelde dat “een kort verblijf in het buitenland toegelaten is voor maximaal 1 maand per jaar” en met het voorontwerp van uitvoeringsbesluit dat voorziet in een duur van 30 al of niet opeenvolgende dagen. (...)”.

Bovendien zou de administratieve praktijk van de FPD bij strikte toepassing tot surrealistische situaties kunnen leiden.

Immers, elke dag gedurende dewelke een persoon het Belgisch territorium zou verlaten hebben om bijvoorbeeld boodschappen te gaan doen in het buitenland, zou volgens de strikte toepassing van de berekeningswijze van de FPD in aanmerking moeten genomen worden als een dag van verblijf in het buitenland zodat betrokkene al na verloop van enige tijd niet meer aan de verblijfsvoorwaarde van de IGO voldoet. Dit terwijl betrokkene evengoed gedurende de desbetreffende nachten in zijn eigen bed zou geslapen hebben.

Op basis van dit grondig gemotiveerd vonnis hebben wij dan ook aan de Federale Pensioendienst gevraagd of het niet aangewezen zou zijn om de ingenomen administratieve praktijk aan te passen.

Met zijn mail van 11 oktober 2018 deelde de FPD ons mee dat hij beslist heeft om het gemotiveerde vonnis van de arbeidsrechtbank van Brussel d.d. 31 oktober 2017 uitzonderlijk te volgen en dan ook aan de heer Lenaerts de Inkomensgarantie voor Ouderen voor de maand september 2018 uit te keren.

De FPD stelde wel de berekeningswijze die in de lijn van de jurisprudentie ligt van de Nederlandstalige rechtbanken als algemeen geldende instructie te behouden. Derhalve wordt zowel de vertrekdatum als de aankomstdatum meegerekend.

De FPD meldde een voorstel te zullen uitwerken om deze berekeningsmethode in te voegen in het bovenvermelde KB en voor te leggen aan de bevoegde organen.

In reactie hierop wijst de Ombudsman Pensioenen erop dat naar analogie met artikel 52 van het Gerechtelijk Wetboek de termijn ook zou kunnen gerekend worden vanaf de dag na de gebeurtenis die hem doet ingaan. Kortom de dag van vertrek wordt niet meegeteld. De dag van aankomst daarentegen wel. Dit zou absurde situaties zoals de hierboven beschreven situatie van de gepensioneerde grensbewoner die in het buitenland gaat winkelen, ... kunnen voorkomen.

Conclusie

De Ombudsman Pensioenen stelde vast dat de wetgeving niet bepaalt hoe het verblijf in het buitenland gedurende ten hoogste negenentwintig al dan niet opeenvolgende kalenderdagen per kalenderjaar moet geteld worden.

De huidige werkwijze om zowel de dag van vertrek als de dag van aankomst mee te tellen kan tot ongewenste situaties leiden.

Wij bevelen dan ook aan de wetgeving te verduidelijken en uitdrukkelijk te bepalen op welke wijze het verblijf in het buitenland moet geteld worden.

Inlichtingen aan derden in verband met een pensioen – Zorgvolmacht – Wijziging van de houding van de FPD na bemiddeling

Dossier 32398

De feiten

De heer Christiaens vraagt schriftelijk via mail inlichtingen aan de FPD over het pensioen van zijn moeder, mevrouw Hofkens. Hij legt hierbij een zorgvolmacht voor.

De FPD stuurt de gevraagde inlichtingen rechtstreeks per brief aan mevrouw Hofkens. Helaas gaat deze brief verloren en noch mevrouw Hofkens, noch de heer Christiaens ontvangt enige informatie.

De heer Christiaens wendt zich tot de FPD en vraagt om de informatie rechtstreeks en via mail aan hem te bezorgen.

De klachtendienst van de FPD reageert meteen. Hij stelt dat de heer Christiaens de briefwisseling van zijn moeder rechtstreeks zou kunnen ontvangen “indien hij bij vonnis van de rechtbank zou aangeesteld worden als voorlopig bewindvoerder. De volmacht die hij nu bezit, volstaat daar niet voor”. De klachtendienst stelt verder dat gevoelige informatie niet per mail kan verstuurd worden (ook niet aan een bewindvoerder) in het kader van het respect van de opgelegde wetten in verband met de privacy.

De heer Christiaens legt zich niet neer bij deze beslissing en bij wat hij noemt “een halsstarrige houding” ten opzichte van de zorgvolmacht. De wetgever had “zich de moeite kunnen besparen om deze in het leven te roepen”.

Bedenkingen

Wij gaan hier niet dieper in op het feit dat de FPD gevoelige informatie niet per mail verstuurt. De bespreking hiervan maakt het voorwerp uit van een uitgebreide tekst elders in dit Jaarverslag.

Het feit dat de FPD een zorgvolmacht niet aanvaardt als basis om informatie te verstrekken aan diegene

aan wie de volmacht werd toegekend vraagt echter verder onderzoek.

De wet van 17 maart 2013 tot hervorming van de regelingen inzake onbekwaamheid en tot instelling van een nieuwe beschermingsstatus die strookt met de menselijke waardigheid roept de zorgvolmacht in het leven vanaf 1 september 2014.

Deze nieuwe regeling is een eenvoudig instrument om zonder gerechtelijke tussenkomst (buitengerechtelijke bescherming) de financiële continuïteit veilig te stellen voor wanneer iemand wilsonbekwaam wordt. Hiertoe moet een lastgevingsdocument (onderhands of notarieel) opge maakt te worden dat wordt geregistreerd in het Centraal Register van Lastgevingsovereenkomsten. De notariële zorgvolmacht is noodzakelijk om de lasthebber handelingen te laten stellen die moeten overgeschreven worden op het hypotheekkan toor (zoals de verkoop van een onroerend goed).³²

De registratie van de zorgvolmacht maakt dat de lasthebber die dergelijke geregistreerde volmacht kan voorleggen aan derden in relatie tot die derden niet meer dient aan te tonen dat de lastgever wilsonbekwaam is geworden. Anderzijds is de derde die ter goeder trouw handelt met de lasthebber ook beschermd tegen onrechtmatige handelingen van de lasthebber.

De zorgvolmacht kan algemeen of bijzonder zijn. Bij de algemene volmacht kan de lasthebber alle daden van beheer stellen met betrekking tot het vermogen en eventueel ook daden van beschikking (te specifiëren in volmacht). De bijzondere volmacht slaat dan weer op specifieke daden van beschikking. De zorgvolmacht kan ook voorzien in meerdere lasthebbers.

Overigens het opstellen van een zorgvolmacht heeft niet tot gevolg dat de lastgever handelingsonbekwaam wordt, in de mate uiteraard dat de lastge

³² De onderhandse zorgvolmacht moet eveneens geregistreerd worden. Hiertoe wordt eerst via de burgerlijke stand van de gemeente een voor eensluidend verklaard afschrift bekomen dat nadien aangeboden wordt voor registratie aan de griffie van het vreedegerecht.

ver nog wilsbekwaam is. Hij kan nog verder handelingen stellen.

Uit de zorgvolmacht die de heer Christiaens aan de FPD voorlegt blijkt dat deze op 12 juli 2017 werd afgesloten bij notariële akte en een onmiddellijke uitwerking heeft. Overigens is het duidelijk dat deze zorgvolmacht algemeen is.

Wij vroegen dan ook aan de FPD om verduidelijking. Wij vroegen in het bijzonder rekening te houden met het feit dat de zorgvolmacht een lastgevingsovereenkomst is met het oog op het regelen van een buitengerechtelijke bescherming die niet eindigt op het ogenblik dat betrokkene niet meer wilsbekwaam of handelingsbekwaam is. Dit betekent dat de gerechtelijke aanstelling als voorlopig bewindvoerder geen noodzaak voor het beheer van de goederen meer vormt op het ogenblik dat mevrouw Hofkens niet meer handelingsbekwaam of wilsonbekwaam is.

Conclusie

De FPD ging in op ons verzoek en deelde aan de heer Christiaens mee dat voortaan de briefwisseling van zijn moeder aan hem gericht zal worden. Het adres van de heer Christiaens zal als correspondentieadres worden ingevoerd in de bestanden.

De FPD zal tevens onderzoeken of de zorgvolmacht kan ingegeven worden in de bestanden vermits de FPD concludeerde dat de draagwijdte van de zorgvolmacht even ver strekt als deze van een voorlopige bewindvoering.

De FPD verontschuldigt zich bij de heer Christiaens voor de onzekerheid die gepaard ging met de informatie die hem werd bezorgd en waaruit bleek dat de zorgvolmacht niet als een voldoende middel werd aanvaard om de briefwisseling van zijn moeder aan hem te bezorgen.

Betaling van het pensioen van een geïnterneerde - Instelling niet gekend in de pensioenwetgeving

Dossier 30328

De feiten

De uitbetaling van het pensioen van de heer Van Bakel is geschorst als gevolg van zijn detentie in de gevangenis in februari 1999.

De heer Van Bakel verblijft evenwel niet meer in de gevangenis zoals dit voorheen wel het geval was. Hij werd immers in de loop van de maand juni 2016 geïnterneerd in de long stay-afdeling van het universitair psychiatrisch centrum Sint-Kamillus in Bierbeek.

Hij is van mening dat hij hierdoor niet meer ressorteert onder de wettelijke bepalingen van een “opsluiting in de gevangenis” en dat zijn pensioen derhalve betaalbaar geworden is.

Hij heeft evenwel van de klachtendienst van de FPD als antwoord gekregen: “Volgens onze gegevens zou u geïnterneerd zijn in een strafinstelling. In dit geval kan uw pensioen niet betaald worden.”

Samen met de maatschappelijk werker van het psychiatrisch centrum neemt hij contact op met de Ombudsdienst Pensioenen. Hij wijst erop dat hij het statuut heeft van een “geplaatste geïnterneerde artikel 19”.

Hij vraagt aan de Ombudsman om dit te onderzoeken.

Bedenkingen

In artikel 3, 4° van de wet van 5 mei 2014 betreffende internering van personen worden de verschillende soorten inrichtingen opgesomd:

“a) de psychiatrische afdeling van een gevangenis;
b) de door de federale overheid georganiseerde inrichting of afdeling tot bescherming van de maatschappij;
c) het door de federale overheid georganiseerd forensisch psychiatrisch centrum, aangewezen bij een besluit vastgelegd na overleg in de Ministerraad op voorstel van de voor Justitie, Volksge-

zondheid en Sociale Zaken bevoegde ministers;
d) de door de bevoegde overheid erkende inrichting die is georganiseerd door een privé-instelling, door een gemeenschap of een gewest of door een lokale overheid, die in staat is aan de geïnterneerde persoon de gepaste zorgen te verstrekken en die een overeenkomst betreffende de plaatsing zoals bedoeld in het 5° heeft afgesloten inzake de toepassing van deze wet;”

In de pensioenwetgeving³³ in het werknemersstelsel wordt bepaald in artikel 70:

“§ 1. De rust- en overlevingspensioenen worden geschorst voor de duur van hun opsluiting ten aanzien van de gerechtigden die in de **gevangnissen** zijn opgesloten of de gerechtigden die in **gestichten tot bescherming van de maatschappij** of in **bedelaarskoloniën** zijn opgenomen.

§ 2. Het genot van hun pensioen kan hun nochthans worden behouden zolang zij geen ononderbroken opsluiting van twaalf maanden hebben ondergaan.

§ 3. De gerechtigden zullen aanspraak mogen maken op hun pensioen voor de duur van hun voorlopige hechtenis, op voorwaarde dat zij doen blijken dat zij van het misdrijf dat tot die hechtenis aanleiding heeft gegeven, bij een in kracht van gewijsde getreden gerechtelijke beslissing werden vrijgesproken. Hetzelfde geldt voor de gevallen van buitenvervolginstelling of van buitenzaakstelling.”

Bij een letterlijke lezing van dit artikel stellen we vast dat hier niet gesproken wordt over opgenomen in een “door de bevoegde overheid erkende inrichting die is georganiseerd door een privé-instelling”. De pensioenwetgeving in het stelsel der werknemers hanteert dus blijkbaar nog niet dezelfde begrippen zoals in de wet van 5 mei 2014.

De FPD ging er van uit dat “de door de bevoegde overheid erkende inrichting die is georganiseerd door een privé-instelling, door een gemeenschap of een gewest of door een lokale overheid, die in staat is aan de geïnterneerde persoon de gepaste zorgen te verstrekken en die een overeenkomst betreffende de plaatsing zoals bedoeld in het 5° heeft afgeslo-

³³ Koninklijk besluit van 21 december 1967 tot vaststelling van het algemeen reglement betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers

ten inzake de toepassing van deze wet” mag gelijk gesteld worden met “gesticht tot bescherming van de maatschappij”.

De Ombudsman heeft teneinde zich met kennis van zaken te kunnen uitspreken over de klacht onderzoek gevoerd naar het exacte statuut van betrokkene evenals informatie ingewonnen over wie de kosten draagt van het verblijf van een geïnterneerde in een door de bevoegde overheid erkende inrichting die is georganiseerd door een privé-instelling. Hierbij werd gefocust op het feit of er al dan niet nog een deel van de kosten door betrokkene dient gedragen te worden.

In juli 2017 heeft de Ombudsdienst Pensioenen beroep gedaan op de federale Ombudsman teneinde het exacte administratief statuut van betrokkene te kennen.

Wat het statuut van betrokkene betreft ontving de Ombudsdienst Pensioenen op 18 januari 2018 het volgende antwoord van de federale Ombudsman. *“Dhr. Van Bakel, is geïnterneerd sedert 1987 en geplaatst in UPC St. Kamillus te Bierbeek door de Kamer voor de Bescherming van de Maatschappij bij de strafuitvoeringsrechtbank te Antwerpen.”*

Het antwoord van de federale Ombudsman en de wetgeving ter zake geeft dus aan dat de heer Van Bakel nog steeds “geïnterneerd” is.

Op onze vraag om verduidelijking en verantwoording van het niet hernemen van de pensioenbetaling antwoordde de Federale Pensioendienst ons dat de kosten voor de plaatsing en/of verdere internering in de privé-instelling van de heer Van Bakel door de Federale Overheid betaald worden.

Hij verwijst hiervoor in eerste instantie naar het betreffende artikel 84 van de wet van 5 mei 2014 betreffende internering van personen:

“§ 1. De door de bevoegde overheid erkende inrichtingen die georganiseerd zijn door een privé-instelling, door een gemeenschap of een gewest of door een lokale overheid, die in staat zijn aan de geïnterneerde persoon de gepaste zorgen te verstrekken en die een

overeenkomst betreffende de plaatsing, zoals bedoeld in artikel 3, 5° hebben afgesloten inzake de toepassing van deze wet, ontvangen, in geval van plaatsing van een geïnterneerde, voor de administratieve activiteiten verricht in het kader van deze wet een vergoeding ten laste van de begroting van de Federale Staat. De Koning bepaalt het bedrag van de vergoeding en de uitvoeringsmodaliteiten.

§ 2. De kosten van de noodzakelijke medische zorgen verstrekt aan de personen die geïnterneerd zijn en geplaatst zijn in een in artikel 3, 4°, bedoelde inrichting, vallen ten laste van de Federale Staat. De Koning stelt de aard van de niet-medische kosten vast evenals de voorwaarden van de tenlasteneming ervan door de Federale Staat in geval van plaatsing in een in artikel 3, 4°, d), vermelde inrichting.”

De FPD deelt ons tevens mee hoe deze factuur betaald wordt. Hij verwijst hiervoor naar een omzendbrief³⁴ die het RIZIV op 12 december 2017 stuurde aan de verpleeginrichtingen.

Wij lezen in deze omzendbrief het volgende:

In het kader van het zomerakkoord besliste de regering om geïnterneerden die geplaatst zijn of worden in verzorgingsinstellingen (met uitsluiting van de FPC en instellingen van sociaal verweer die afhangen van de FOD Justitie) te integreren in de verplichte ziekteverzekering vanaf 1 januari 2018.

De “patiëntenfactuur” of de “factuur van ambulante verzorging in het ziekenhuis” van de geplaatste geïnterneerden dient het ziekenhuis of de privé-instelling over te maken aan de Federale Overheidsdienst Justitie:

³⁴ Omzendbrief aan de verpleeginrichtingen: OMZ. ZH. 2017/10 – PSY 2017. Merk op dat deze omzendbrief aangepast werd op 29 maart 2018 (OMZ. ZH 2017/10 corrigendum – PSY 2017/2 corrigendum).

Deze kosten houden in:

1° de kosten voor het verblijf, de huisvesting en de verzorging;

2° de persoonlijke aandelen bedoeld in artikel 37 van de gecoördineerde wet in de geneeskundige verstrekkingen verleend door of in de inrichting;

3° de geneesmiddelen die niet het voorwerp uitmaken van terugbetaling in toepassing van de gecoördineerde wet;

4° de door de inrichting georganiseerde therapeutische activiteiten;

5° een zakgeld ten belope van 15 euro per week;

6° de kosten van zieken vervoer;

7° de volgende door bemiddeling van de inrichting ter beschikking gestelde diensten of producten:

a) de aankoop, de was, het onderhoud en de herstelling van kleding en schoenen;

b) de aankoop en de herstelling van bril en andere prothesen voor het aandeel dat niet het voorwerp uitmaakt van terugbetaling in toepassing van de gecoördineerde wet;

c) zorgmateriaal dat niet het voorwerp uitmaakt van terugbetaling in toepassing van de gecoördineerde wet;

d) toiletbenodigdheden;

e) kappersdiensten;

f) telefonie en televisie.

De medische facturen worden heden ten dage betaald door zijn ziekenfonds. De bijkomende leefkosten alsook het zakgeld van €15 per week worden gefactureerd aan Justitie.

Geïnterneerden vrij op proef hebben recht op de prestaties van de verplichte ziekteverzekering maar FOD Justitie neemt voor deze personen geen enkele kosten inzake gezondheidszorg ten laste.

Verder bepaalt het KB houdende wijziging van het KB van 3 juli 1996 tot uitvoering van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994, betreffende geïnterneerden³⁵ het volgende:

³⁵ Koninklijk besluit van 26 januari 2018 houdende wijziging van het koninklijk besluit van 3 juli 1996 tot uitvoering van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994, betreffende geïnterneerden, BS 13 februari 2018

Sinds 1 januari 2018 hebben geïnterneerden die geplaatst zijn in een verzorgingsinstelling recht op prestaties van de verplichte ziekteverzekering.

De inschrijving van de geïnterneerde bij een ziekenfonds heeft uitwerking vanaf de dag van de plaatsing. Dus ook wanneer die inschrijving pas achteraf is gebeurd.

Gerechtigden die geen sociale bijdragen betalen in het kader van hun arbeidsinkomen moeten in principe aan hun ziekenfonds een persoonlijke bijdrage betalen, vooraleer de ziekteverzekering kan tussenkomen. Maar voor geïnterneerden in private zorginstellingen komt een uitzondering op deze bijdragebetaling. Zij wordt geschorst.

De wachttijd die normaal gezien moet doorlopen worden vooraleer men van de prestaties van de ziekteverzekering kan genieten, wordt bij geïnterneerden die geplaatst worden in een verzorgingsinstelling geschorst, gedurende de volledige duur van hun plaatsing.

Conclusie

De FPD erkent dat betrokkene “geïnterneerd” is in een “door de bevoegde overheid erkende inrichting die is georganiseerd door een privé-instelling”. Doch aangezien betrokkene niet zelf moet instaan voor de betaling van zijn facturen, stelt de FPD het pensioen niet betaalbaar.

Ons inziens strookt het standpunt dat de FPD inneemt met wat in de rechtsleer³⁶ beschreven wordt als de “evolutieve methode” om een wettekst te interpreteren.

Deze interpretatietheorie stelt immers dat de uitlegger van een wetsbepaling het recht heeft vrij de tekst aan te passen aan de sociale noden van zijn tijd. Hij moet opzoeken welke de gedachte zou zijn van de wetgever indien hij vandaag de wet zou moeten hermaken.

³⁶ H. COUSY en J. HERBOTS, Inleiding tot de bronnen en de beginselen van het recht, Acco, Leuven, p. 115

Doch teneinde elke onduidelijkheid weg te nemen over de al dan niet betaling van een pensioen aan een geïnterneerde opgesloten in door de bevoegde overheid erkende inrichting die is georganiseerd door een privé-instelling nodigen wij de wetgever uit na te gaan of een aanpassing van de pensioenwetgeving in alle stelsels (werknemers, zelfstandigen, ambtenaren, IGO-wetgeving) aan de wet van 5 mei betreffende de internering aangewezen is.

Beslaglegging op het pensioen - Jaarlijkse aanpassing van de invorderingsschalen - Wettekst komt te laat voor tijdig optreden van de FPD

Dossier 31174

De feiten

Op het pensioen van mevrouw Deville is er beslag gelegd.

Vanaf de maand januari 2018 zijn de wettelijke barema's veranderd, doch mevrouw Deville stelt vast dat de FPD in de maand januari 2018 nog steeds de "oude" barema's van 2017 toepast. Het bedrag dat wordt ingehouden is als gevolg daarvan te hoog.

Zij klaagt hierover via "mypension" op 16 januari 2018.

Op 5 februari 2018 krijgt ze van de FPD het antwoord dat de nieuwe barema's technisch niet meer konden toegepast worden op de pensioenbetaling. Dit wel doen zou de normale uitbetalingsdatum van haar pensioen in gevaar gebracht hebben.

De nieuwe barema's zullen derhalve slechts toegepast worden voor de betaling vanaf februari 2018.

Mevrouw Deville kan zich hier niet direct mee akkoord verklaren en klaagt hierover bij de Ombudsdienst Pensioenen.

Bedenkingen

Een schuldeiser kan onder welbepaalde voorwaarden³⁷ en tot uitvoering van een schuld beslag leggen op roerende en/of onroerende goederen.

Hij kan tevens beslag laten leggen onder derden, wat wil zeggen dat de schuldeiser aanspraak maakt op de, in voorkomend geval, pensioenvoordelen van een pensioengerechtigde. De schuldeiser kan dus aanspraak maken op het pensioen dat door een derde uitbetaald wordt.

³⁷ De wettelijke bepalingen voor beslag en overdracht zijn te vinden in het Gerechtelijk Wetboek van 10 oktober 1967, deel V: bewarend beslag, middelen tot tenuitvoerlegging en collectieve schuldenregeling

De betaalinstelling van het pensioen fungeert dan als derde beslagene.

In het betaaldossier van mevrouw Deville werd de FPD ook aangemaand om een gedeelte van het pensioen over te schrijven op rekening van de beslaglegger.

Wij stelden vast dat het beslag correct uitgevoerd was voor de maand december 2017, doch dat inderdaad voor de maand januari de nieuwe barema's nog niet toegepast waren, zoals duidelijk aangegeven in het antwoord van de klachtendienst van de FPD. Ter verduidelijking hierna de barema's en de berekening.

De barema's geldig vanaf 1 januari 2017

- 1/5 (met een maximum van 16,20 euro) van het gedeelte tussen 1.085,00 euro en 1.166,01 euro per maand;
- 2/5 (met een maximum van 96,40 euro) van het gedeelte begrepen tussen 1.166,00 euro en 1.407,01 euro per maand;
- Het geheel van de voor beslag vatbare voordelen dat 1.407,00 euro per maand te boven gaat.

De barema's geldig vanaf 1 januari 2018:

- 1/5 (met een maximum van 16,40 euro) van het gedeelte tussen 1.105,00 euro en 1.187,01 euro per maand;
- 2/5 (met een maximum van 98,00 euro) van het gedeelte begrepen tussen 1.187,00 euro en 1.432,01 euro per maand;

Het pensioenbedrag van mevrouw Deville bedroeg in januari 2018 netto 1.275,39 euro per maand.³⁸

Omdat nog de "oude" barema's gebruikt werden, was de berekening als volgt gebeurd:

1/5de van het gedeelte tussen 1.085 en 1.166,01 vermeerderd met 2/5de van het gedeelte begrepen tus-

³⁸ Het beslag wordt berekend op het netto, na afhouding van de wettelijke inhoudingen, te betalen pensioen.

sen 1.166 en 1.275,39 euro per maand, dus 16,20 euro + 43,75 euro = 59,96 euro.

Terwijl volgens de wetgevende bepaling dit als volgt diende te gebeuren:

1/5de van het gedeelte tussen 1.105,00 euro en 1.187,01 euro vermeerderd met 2/5de van het gedeelte begrepen tussen 1.187,00 euro en 1.432,01 euro per maand, dus 16,40 euro + 35,36 euro = 51,76 euro.

De jaarlijkse aanpassing van de invorderingsschalen gebeurt overeenkomstig art. 1409, § 2 van het Gerechtelijk Wetboek:

"§ 2. Elk jaar past de Koning de in § 1 en § 1bis bepaalde bedragen aan, rekening houdend met het indexcijfer van de consumptieprijzen van de maand november van elk jaar.

Voor de bedragen vermeld in de eerste drie leden van § 1 en § 1bis is het aanvangsindexcijfer dat van de maand november 1989. Voor het bedrag vermeld in het vierde lid van § 1 en § 1bis is het aanvangsindexcijfer dat van de maand van de publicatie in het Belgisch Staatsblad van de wet van 24 maart 2000 tot wijziging van de artikelen 1409, 1409bis, 1410 en 1411 van het Gerechtelijk Wetboek, met het oog op de aanpassing van het bedrag van het loon dat niet vatbaar is voor overdracht of beslag.

Elke verhoging of verlaging van het indexcijfer brengt een verhoging of verlaging van de bedragen met zich mee, overeenkomstig de volgende formule: het nieuwe bedrag is gelijk aan het basisbedrag, vermenigvuldigd met het nieuwe indexcijfer en gedeeld door het aanvangsindexcijfer. Het resultaat wordt afgerond tot het hogere honderdtal.

Het aldus aangepaste laatste bedrag mag evenwel nooit lager zijn dan het bedrag bepaald bij artikel 2, § 1, 1, van de wet van 7 augustus 1974 tot instelling van het recht op een bestaansminimum, dat van kracht zal zijn op 1 januari van het jaar volgend op de aanpassing, afgerond tot het hogere duizendtal.

Binnen de eerste vijftien dagen van de maand december van elk jaar, worden de nieuwe bedragen bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad. Zij worden van kracht vanaf 1 januari van het jaar volgend op hun aanpassing.

De wijziging van de bedragen voor 2018 werden gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 27 december 2017 (Koninklijk Besluit van 17 december 2017). Dit is buiten de wettelijk voorgeschreven periode van vijftien dagen. De wetgever heeft het hier wel degelijk over kalenderdagen, zodat de publicatie uiterlijk op 15 december 2017 zou moeten gebeurd zijn.

De wetgeving terzake is evenwel duidelijk, de nieuwe barema's zijn geldig vanaf 1 januari van het betrokken jaar en wij stelden verder vast dat de FPD de wetgeving niet correct toepast sinds 2011. Voor het jaar 2010 (alsook voor 2009) werd de aanpassing van de barema's wel correct toegepast.

De Ombudsmannen begrijpen dat het technisch moeilijk is om tijdig op een zeer korte tijdsspanne de nieuwe barema's in te voegen, doch dit neemt niet weg dat de FPD weet dat elk jaar opnieuw de barema's wijzigen en bijgevolg stelden wij de vraag of hierop niet kon geanticipeerd worden.

Wij namen dus contact op met de FPD afdeling betaling werknemerspensioenen en vroegen het volgende:

- ▶ Kan de FPD – sector betalingen werknemers en zelfstandigenpensioenen specifiek met betrekking tot dit dossier het bedrag dat te veel ingehouden werd op het pensioen voor de maand januari 2018 terug betalen aan betrokkene?
- ▶ Is het tevens mogelijk dat de FPD – sector betalingen werknemer en zelfstandigen aan alle betrokken gepensioneerden de terugbetaling van het teveel ingehouden beslag terugstort?
- ▶ Kan de FPD er in de toekomst (vanaf januari 2019) voor zorgen dat telkenjare de in januari geldige barema's met betrekking tot de beslaglegging correct toegepast zouden worden?
- ▶ Kan de FPD ons tenslotte meedelen welke regeling de sector betaling overheidspensioenen toegepast heeft vanaf januari 2018?

Conclusie

De FPD afdeling betaling werknemerspensioenen antwoordde ons het volgende:

“De wijziging van de bedragen voor 2018 werd be-

kendgemaakt op 27 december 2017 (K.B. van 17 december 2017).

Dit is ver buiten de wettelijk voorgeschreven periode van vijftien dagen. Het gaat hier namelijk om kalenderdagen, zodat de publicatie ten laatste op 15 december 2017 moest gebeuren.

De publicatie van deze bedragen op 27 december 2017 gebeurde op een ogenblik dat de Federale Pensioendienst deze aanpassingen niet meer kon doorvoeren voor de betalingen van januari 2018.

Voor een aantal dossiers was de uiterste aanpassingsdatum immers 20 december 2017 (1ste betalingen). Een andere berekeningswijze voor de 3de en de 4de betalingen binnen dezelfde maand is computerteknisch riskant, zodat de berekeningen van de inhoudingen voor alle dossiers slechts vanaf februari 2018 op de juiste basis gebeuren.

Dit geldt voor alle werknemers-, zelfstandigen- en ambtenaren uitkeringen.

Het dossier van mevrouw Deville zal op manuele basis worden rechtgezet. Het is onmogelijk om duizenden dossiers manueel recht te zetten.

Verder moet er op worden gewezen dat het verschil qua inhoudingen miniem is (ongeveer 10 euro) en wordt gebruikt voor een iets snellere aflossing van de schulden (dus minder intresten...).

De conclusie is dus eenvoudig: indien de nieuwe bedragen ten laatste op 15 december worden bekendgemaakt, kan de Federale Pensioendienst de inhoudingen vanaf januari op de juiste basis laten verlopen.

Hieronder volgen de publicatiedata voor de voorafgaande jaren :

- 2011 : K.B. 8 december 2010; bekendmaking 16 december 2010

- 2012 : K.B. 12 december 2011; bekendmaking 16 december 2011

- 2013 : K.B. 13 december 2012; bekendmaking 19 december 2012

- 2014 : K.B. 15 december 2013; bekendmaking 23 december 2013
- 2015 : K.B. 19 december 2014; bekendmaking 24 december 2014
- 2016 : K.B. 14 december 2015; bekendmaking 17 december 2015
- 2017 : K.B. 11 december 2016; bekendmaking 16 december 2016
- 2018 : K.B. 17 december 2017; bekendmaking 27 december 2017”

We kregen ook een antwoord van de FPD afdeling overheidspensioenen.

De werkwijze daar bleek toch enigszins anders te zijn. Er werd aangegeven dat in hun betaalsysteem de berekeningslijst en de opdracht tot betaling ten laatste op 22 december 2017 (laatste werkdag van de FPD) diende gegeven te worden en omdat het bewuste KB op dat ogenblik nog niet was verschenen er geen rekening gehouden werd met deze nieuwe grensbedragen bij de pensioenen onder beslag die vooraf (= op de eerste werkdag van de maand) uitbetaald worden.

Op 8 januari 2018 werden de nieuwe grensbedragen wel doorgegeven zodat deze konden ingeladen worden in het betaalsysteem. Zodoende werden de nieuwe barema's wel correct toegepast op de ambtenarenpensioenen onder beslag die op de laatste werkdag van de maand januari werden uitbetaald.

Gezien de “late” bekendmaking van de nieuwe barema's (in casu op 27 december 2017) was het dus technisch en praktisch gezien onmogelijk om de nieuwe grensbedragen van januari 2018 reeds toe te passen bij de vooraf betaalde ambtenarenpensioenen van januari 2018.

De afdeling werknemers koos ervoor om alle betalingen (1ste betaling tot en met de vierde betaling) voor de maand januari 2018 op dezelfde leest te schoeien. De afdeling overheidspensioenen daarentegen heeft de beslaglegging op de betalingen voorzien op het einde van de maand al correct uitgevoerd.

Al dient hier wel opgemerkt te worden dat artikel 60 van de wet van 7 november 1987 ook juridisch het onderscheid maakte tussen de ambtenarenpensioenen die vooraf dienen betaald te worden (“pensioenen vooraf betaald”) en de pensioenen die op de laatste werkdag van de maand dienen uitbetaald te worden (“pensioenen na vervallen termijn”) naargelang het pensioen werd toegekend voor of na 31 december 1987.

Wij zijn wel van mening dat een foutieve toepassing van de barema's niet zomaar kan geminimaliseerd worden. Dat het uiteindelijk “slechts” over ongeveer 10 euro gaat die maakt dat de schuld iets sneller zal afgelost zijn, is geen argument. De betaling van het pensioen moet correct zijn volgens de wetgevende bepalingen ter zake, laat ons daar liefst duidelijk over zijn.

De oorzaak van dit probleem, deze dysfunctie ligt dus bij de uitvoerende macht, de oplossing ook.

Het College richt zich tot de uitvoerende macht om het nodige doen om het KB tot uitvoering van artikel 1409, § 2, van het Gerechtelijk wetboek, die de wettelijke grenzen, ten behoeve van de berekening van het voor overdracht of beslag vatbaar gedeelte, telkenjare wijzigt, tijdig te publiceren en tenminste zoals aangegeven in de laatste alinea van het genoemde artikel 2, namelijk binnen de eerste vijftien dagen van december van elk jaar.³⁹

De loterij van de betalingsfiches: krijgt u er eentje of niet?

Dossiers o.a. 31565

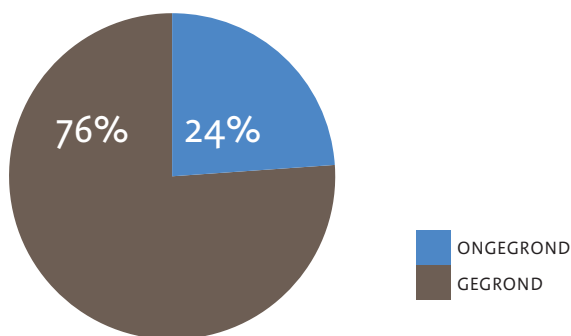
Zie deel FPD betalingsdienst - ambtenarenpensioenen

³⁹ Noteer dat voor de beslagen vanaf 1 januari 2019 het KB van 16 december 2018 gepubliceerd werd op 28 december 2018.

FPD betalingsdienst - ambtenarenpensioenen

Deze afdeling is gewijd aan de betaling van de ambtenarenpensioenen.

Eindresultaat in de afgesloten dossier

De loterij van de betalingsfiches: krijgt u er eentje of niet?

Voorafgaandelijk wenst de Ombudsman de lezer mee te geven dat hij zich terdege bewust is van de enorme vooruitgang die de FPD gerealiseerd heeft: sinds 1 januari 2019 ontvangt elke gepensioneerde die meerdere pensioenen krijgt van de FPD deze op eenzelfde datum. Dit wordt het principe van de unieke betaling genoemd.

Het betreft een vooruitgang waartoe de Ombudsman opriep gedurende verschillende jaren. De unieke betaling is één van de mooiste resultaten die rechtstreeks voortvloeit uit de fusie tussen de RVP en PDOS (tot FPD) die plaats vond op 1 april 2016.

Het zou dus onjuist zijn te denken dat de hieronder vermeldde commentaren de gehele waarheid dekken. Eens te meer wensen wij te benadrukken dat globaal gesproken de FPD met een groot professionalisme de maandelijkse betaling van meer dan twee en half miljoen pensioenen uitvoert.

Niettemin kunnen bepaalde aspecten verbonden aan de betalingen nog verbeterd worden. De Ombudsman ontving in 2018 geregeld klachten in verband met het niet meer verzenden van de be-

talingsfiches. De Federale Pensioendienst stelt in een aantal gevallen geen betalingsfiches meer op, in andere gevallen wordt het overzicht niet langer per post doch enkel nog in mypension.be beschikbaar gesteld. Of deze fiches nog opgesteld worden en of beschikbaar worden gemaakt in mypension hangt af van de categorie van gevallen waartoe men behoort. We geven toelichting bij drie soorten categorieën van gevallen: indexaanpassingen, veranderingen in het werknemerspensioen van de gepensioneerde ambtenaar en aanpassing van de bedrijfsvoorheffingsschalen van de gepensioneerde ambtenaar.

Indexaanpassingen

Dossiers 30459 - 30470 - 30520 - 31565

Tot en met de indexering van juni 2016 werd bij elke indexaanpassing van een pensioen (zowel het werknemers als het ambtenarenpensioen) een betalingsfiche per post verstuurd. Vanaf de indexering in juli 2017 worden er geen betalingsfiches meer per post verstuurd. De FPD biedt de betalingsfiches van de werknemerspensioenen bij indexering nog wel aan via mypension.be.

Dat er geen betalingsfiches meer per post verstuurd worden, werd ons onder andere duidelijk tijdens ons onderzoek naar de klacht van de heer Renmans. De heer Renmans ontving geen betalingsfiche van zijn overheidspensioen meer. Als antwoord op zijn vraag aan de FPD, deelde deze hem mee dat er geen fiches meer verzonden worden bij de indexering van de ambtenarenpensioenen. Daarop contacteerde mijnheer Renmans de Ombudsdienst Pensioenen. Voor hem stelde deze nieuwe werkwijze een probleem aangezien hij nu niet meer de juistheid van de jaarlijkse gegevens van de pensioenfiche kon nagaan (bruto, bedrijfsvoorheffing, solidariteitsbijdrage, enz.) voor de indiening bij de belastingdiensten.

De heer Herremans contacteerde ons eveneens omdat hij geen betalingsfiche van zijn ambtenarenpensioen per post ontving bij de indexering ervan. Hij vroeg zich af waarom men de betalingsfiches niet gewoon kon blijven verzenden en waarom hij de in-

formatie over de wijziging van het bedrag van zijn pensioen niet kon raadplegen op zijn bankrekening-uittreksel zoals dit het geval is bij de werknemerspensioenen. Ook hij kreeg van de pensioendienst te horen dat er geen betalingsfiches bij een indexering meer werden opgestuurd.

Eenzelfde klacht ontvingen we van de heer Frey. Ook hij was het gewoon een betalingsfiche per post te ontvangen bij de indexering van zijn ambtenarenpensioen. Toen dit plots uitbleef, contacteerde hij de pensioendienst, waar hij eveneens te horen kreeg dat er in dit geval geen betalingsfiches meer opgestuurd worden. De heer Frey contacteerde vervolgens de Ombudsdienst met de vraag “waar blijft de transparantie in openbaar bestuur (...)?” Hij vermeldde er eveneens bij dat hij niet over internet beschikte en hij hiertoe ook niet kon verplicht worden.

Uit ons onderzoek bleek dat het Directiecomité van de FPD beslist heeft om geen betalingsfiche meer te versturen naar de gepensioneerden van de overheidsector in geval van indexering van de pensioenen. Dit omdat het Directiecomité ervan uit gaat dat de indexering een terugkerend gegeven is (verhoging van het pensioen met 2 %) dat gekend is bij de gepensioneerden en waarvoor dus geen individuele communicatie moet gebeuren gezien deze informatie uitgebreid verspreid wordt door de media.

Volgens de wettelijke bepalingen worden de sociale uitkeringen en lonen aangepast als het gemiddelde van de (laatste 4 gezondheidsindexen x 98 %) de spilindex⁴⁰ bereikt of overschrijdt. De werknemerspensioenen worden geïndexeerd in de maand die volgt op de maand waarin de overschrijding werd geconstateerd. Voor de ambtenarenpensioenen die op het einde van de maand betaald worden is dit ook het geval. Voor ambtenarenpensioenen die in de eerste maand helft betaald worden vond de indexering overeenkomstig de wettelijke bepalingen zoals deze van kracht waren in 2017 plaats in de tweede maand die volgt op de overschrijding van de spilindex.

⁴⁰ De spilindex is een referentie-index die na elke nieuwe indexering wordt vastgelegd.

Wij gingen na wat de wetgeving vermeldt over het versturen van betalingsfiches bij indexering. In uitvoering van het Handvest van de sociaal verzekerde stelt artikel 3 van het koninklijk besluit van 19 december 1997 dat er geen kennisgeving van een beslissing moet gebeuren wanneer de beslissing uitsluitend betrekking heeft op een indexering.

Dit betekent dat de FPD, die gedurende jaren een betalingsfiche per post bij indexering aan alle betrokkenen stuurde, hiertoe wettelijk niet verplicht was. De FPD heeft hiermee de gepensioneerden zo goed en gedetailleerd mogelijk willen inlichten, wat kadert in een goede dienstverlening en communicatie.

Kortom, wij betreuren de wijze waarop de FPD abrupt de procedure om bij elke indexering een betalingsfiche te versturen heeft afgeschaft. Hij had de gepensioneerde hierover op een behoorlijke manier kunnen inlichten. Naar ons gevoel had de FPD een laatste keer deze fiche kunnen versturen met de vermelding dat dit voor de toekomst niet meer zou gebeuren.

Vanaf de unieke betaling in januari 2019 zullen alle gepensioneerde werknemers, zelfstandigen en ambtenaren⁴¹ op dezelfde wijze ingelicht worden. Zo zal er ook voor gepensioneerde ambtenaren voorzien worden in een melding op het bankuittreksel zoals nu reeds gebeurt voor de gepensioneerde werknemers en zelfstandigen (nationaal nummer, inhoudingen ZIV, solidariteitsbijdrage en bedrijfsvoorheffing, speciale rechten zoals het vakantiegeld evenals de vermelding voor meer info zie www.mypension.be).

Er is echter op het bankuittreksel niet bij vermeld wat de reden van de wijziging is, met name dat het om een indexering gaat. Dit laatste dient de gepensioneerde zelf af te leiden, wat natuurlijk onmogelijk is wanneer er zich meerdere wijzigingen tegelijk voordoen.

⁴¹ De unieke betaling betreft uitsluitend de betalingen die uitgevoerd worden door de FPD (derhalve niet Ethias, HR-Rail en RSZ).

Veranderingen in het werknemerspensioen van de gepensioneerde ambtenaar

Dossiers 31369 - 31831 - 31922

Een gepensioneerde die een ambtenarenpensioen ontvangt, en waarvan het werknemerspensioen wijzigt of wordt toegekend, ontvangt geen betalingsfiche meer van het ambtenarenpensioen, noch op papier, noch in mypension.be, als het bruto bedrag van ambtenarenpensioen niet wordt gewijzigd: ook niet wanneer de bedrijfsvoorheffing (die moet berekend worden op basis van het totaal van beide bruto pensioenenbedragen verminderd met de inhouding ziekteverzekering, begrafenisvergoeding en solidariteitsbijdrage) verandert door de toekenning of de wijziging van het werknemerspensioen en hierdoor het netto bedrag van het ambtenarenpensioen verandert.

Tot deze vaststelling kwamen we onder andere bij het onderzoek naar de klacht van mevrouw Baerdemaecker. Mevrouw Baerdemaecker beklaagde zich over de gewijzigde inhoudingen van de bedrijfsvoorheffing op haar pensioen en over het feit dat ze hiervan geen nieuwe betalingsfiche ontving. Mevrouw heeft een gemengde loopbaan en ontvangt bijgevolg twee pensioenen, een pensioen als ambtenaar en een pensioen als werknemer. In januari werd er van haar overheidspensioen 5,4 % afgehouden. In februari stelde ze echter vast dat deze inhouding plots gestegen was naar 20 %. Dit maakte voor haar een verschil van bijna 800 euro. Geschrokken nam ze contact op met de Ombudsdienst Pensioenen.

Uit ons onderzoek bleek dat bij de uitbetaling van haar pensioen van de maand januari 2018 de FPD sector ambtenaren nog niet via het Pensioenkadaster was ingelicht over het bedrag van haar pensioen in de werknemersregeling. De FPD sector ambtenaren stelde bijgevolg de bedrijfsvoorheffing op haar ambtenarenpensioen vast uitsluitend rekening houdende met dit ambtenarenpensioen. Ook de FPD sector werknemers stelde het netto bedrag van haar werknemerspensioen vast zonder rekening te houden met haar ambtenarenpensioen.

In de loop van de maand februari 2018 werden de gegevens uitgewisseld. Beide betaaldiensten hielden bijgevolg vanaf de betaling van de maand februari rekening met het bedrag van het andere pensioen. Terwijl mevrouw Baerdemaecker via haar rekeninguittreksels de wijziging van de inhoudingen op haar werknemerspensioen kon raadplegen -weliswaar zonder verantwoording van de reden van wijziging- bestaat deze mogelijkheid niet voor haar ambtenarenpensioen.

Bij mijnheer Messche stelde zich hetzelfde probleem. Hij ontvangt een pensioen als ambtenaar, werknemer en zelfstandige. Bij de tweede betaling van zijn pensioen stelde hij vast dat zijn ambtenarenpensioen plots met 173,98 euro verlaagd werd. Hij nam daarop telefonisch contact met de FPD. Daar kreeg hij te horen dat er bij de eerste betaling nog geen rekening was gehouden met het bedrag van zijn werknemerspensioen. Hierdoor waren er geen inhoudingen gebeurd op het eerste bedrag.

Mijnheer Messche was niet te spreken over de volgens hem laattijdige uitwisseling van gegevens tussen de pensioendienst sector ambtenaren en sector werknemers en diende klacht in bij de Ombudsdienst Pensioenen. Hij ging ervan uit dat het definitieve bedrag dat hem werd meegedeeld het bedrag was waarop hij recht zou hebben. “Nergens”, zo schrijft hij ons, “stond vermeld dat deze bedragen nog konden wijzigen.” Hij vraagt zich dan ook af waarom men de eerste maand te hoge bedragen stort om ze dan achteraf te verlagen. Hij beklaagde zich erover dat hij niet automatisch ingelicht werd over vermindering van zijn pensioen. De FPD sector ambtenaren had ondertussen drie uitkeringen verricht. De heer Messche kreeg echter geen betalingsfiche.

Ook bij hem was het bedrag van zijn werknemerspensioen op het ogenblik van de eerste betaling van zijn ambtenarenpensioen nog niet beschikbaar in het pensioenkadaster, waardoor er op zijn pensioenen geen inhoudingen gebeurden. Vanaf de maand juni waren de gegevens in het pensioenkadaster beschikbaar en hielden beide sectoren van de FPD met alle voordelen rekening om het

netto bedrag van zijn pensioenen vast te stellen.

Het feit dat er beslist wordt om de betalingsfiche aangaande het ambtenarenpensioen voortaan in dergelijke gevallen niet meer te verzenden kadert volgens de Federale Pensioendienst in de fusie van de ex-PDOS en de ex-RVP tot de FPD. Immers, ook in de pensioenregeling van de werknemers stuurt de FPD sector werknemers in dergelijke gevallen geen betalingsfiche per post.

Dat de klachtendienst van de FPD in zijn antwoord op de klachten van de gepensioneerden verwijst naar de fusie van de ex-RVP en de ex-PDOS als verklaring voor de nieuwe werkwijze, kunnen sommigen onder hen maar matig appreciëren. Zo stelt mijnheer Putmans: “zeker dan zullen we nog meer nood hebben aan een duidelijke betalingsfiche”.

De Ombudsdienst Pensioenen merkte in dit kader op dat een betalingsoverzicht van de FPD sector werknemers wel beschikbaar is op mypension.be en dat de gepensioneerden die een werknemerspensioen genieten via het bankuittreksel de aanpassingen van hun pensioenbedrag kunnen opvolgen. Zowel op het betalingsoverzicht van het werknemerspensioen in mypension als op het bankuittreksel is wel enkel het bruto pensioenbedrag, de inhouding voor de ziekte- en invaliditeitsverzekering, de solidariteitsbijdrage, de bedrijfsvoorheffing en het netto-bedrag te consulteren. Er is echter niet bij vermeld wat de reden van de wijziging is. Dit laatste dient de gepensioneerde zelf af te leiden.

Wij stellen vast dat de gepensioneerde ambtenaar inzake de inhoudingen op zijn pensioen bijgevolg in 2018 aanvankelijk minder informatie kreeg dan de gepensioneerde werknemer die via zijn rekeninguittreksel toch nog enige schriftelijke informatie bekomt.

Ook de gepensioneerde ambtenaren hebben recht op gedetailleerde informatie over de inhoudingen op het pensioen, net zoals de werknemers.

Op onze vraag⁴² of er op het rekeninguittreksel van de ambtenaren ook melding kon gemaakt worden betreffende de ingehouden bijdragen antwoordde de FPD sector ambtenaren ons dat voordat de unieke betaling gerealiseerd wordt er geen meldingen op het bankuittreksel van de ambtenarenpensioenen kunnen vermeld worden daar het huidige informaticaprogramma dat gehanteerd wordt voor de uitbetaling van de ambtenarenpensioenen dit niet toelaat.

Verder vermeldt het betaalbericht van de FPD sector ambtenaren dat er bij de berekening van het bedrag rekening wordt gehouden met alle pensioeninkomsten. Wij zijn van mening dat het voor de gepensioneerden verwarrend is als zij op het betaalbericht lezen dat zij vanaf een bepaalde datum een bepaald pensioenbedrag zullen ontvangen. Doch dat zij de volgende maand een aanzienlijke vermindering van de netto bedragen vaststellen omdat vanaf die maand rekening is gehouden met een werknemerspensioen dat de vorige maand nog niet doorgeleid was - ondanks dat het werknemerspensioen de vorige maand reeds uitbetaald werd. Beter zou het zijn te vermelden dat er rekening gehouden wordt met alle “beschikbare” pensioeninkomsten. Het betaalbericht van de FPD sector werknemers dat de wijziging in het netto bedrag vermeldt is dan weer wel duidelijk. Hierin wordt verwezen naar de gegevens van het pensioenkadaster die een invloed hebben op de berekening van het netto pensioenbedrag.

Als meest fundamentele element merken wij op dat de huidige betaalberichten zowel in het stelsel der werknemers als in het stelsel der zelfstandigen niet in klare en duidelijke bewoordingen de reden(en) van de wijziging weergegeven. Op de huidige betaalberichten wordt bijvoorbeeld wel vermeld met welke elementen rekening wordt gehouden bij de vaststelling van de bedrijfsvoorheffing maar wordt het determinerend gegeven dat tot de wijziging van de bedrijfsvoorheffing heeft geleid niet uitdrukkelijk vermeld. Dit kan bijgevolg tot vele telefonische oproepen op de gratis pensioenlijn leiden. De wijzi-

⁴² Deze vraag werd een paar jaar geleden gesteld aan de FPD (ex-PDOS) toen een gepensioneerde ambtenaar hierover zijn beklag deed.

ging van het netto-pensioenbedrag samen met de reden van de wijziging is de informatie waaraan de meeste gepensioneerden behoefte hebben.

Verandering van de bedrijfsvoorheffingsschalen van de gepensioneerde ambtenaar

De heer Putmans contacteerde de Ombudsdienst Pensioenen eveneens wegens het uitblijven van een betalingsfiche van zijn ambtenarenpensioen toen de bedrijfsvoorheffingsschaal wijzigde. Voordien had hij reeds zijn beklag gedaan bij de FPD die antwoordde dat er in dergelijke gevallen geen betalingsfiches meer verstuurd worden vermits de stuurgroep van de FPD ervan uitgaat dat de “indexering evenals de aanpassing van de barema’s van de bedrijfsvoorheffingsschalen gekend zijn bij de gepensioneerde.” Volgens hem is dit echter niet zo: “de gepensioneerden zitten niet in de stuurgroep en hebben dus geen toegang tot die barema’s en andere afhoudingen”.

Na bemiddeling door de Ombudsman wordt deze betalingsfiche van het ambtenarenpensioen bij een wijziging van de bedrijfsvoorheffingsschaal toch opgesteld en opgeladen in Mypension. Dit dus nog voor de realisatie van de unieke betaling.

De betalingsgegevens die beschikbaar worden gesteld in mypension zijn volgens ons evenwel niet gemakkelijk te vinden.

De gepensioneerde kan een betalingsoverzicht van zijn werknemerspensioen vinden door te klikken op “Mijn pensioenbetalingen.” In dit betalingsoverzicht wordt echter geen melding gemaakt van de reden van de wijziging van het pensioenbedrag. Wel kan de gepensioneerde naast de wijziging van zijn bruto pensioenbedrag daar ook de wijziging van ziekte- en invaliditeitsbijdragen, de wijziging van de solidariteitsbijdrage en de wijziging van zijn bedrijfsvoorheffing aflezen. De gepensioneerde kan er geen betalingsoverzicht van zijn ambtenarenpensioenen vinden.

Wil hij de betalingsfiche van zijn werknemers- en ambtenarenpensioen vinden, dan moet hij zich

eerst realiseren dat hij op de homepage op het tabblad “Mijn wettelijk pensioen”, en dan op het tabblad “Mijn dossier” moet drukken om vervolgens de betalingsfiche terug te kunnen vinden.

De betalingsgegevens en de betalingsfiches van de ambtenarenpensioenen en de werknemerspensioenen zijn dus verspreid over twee rubrieken in mypension te vinden.

Algemene conclusie

Tot begin 2017 werd bij elke wijziging in het netto bedrag van zowel het werknemers- als het ambtenarenpensioen een betalingsfiche door de betaaldienst van de FPD sector ambtenaren verzonden.

De stuurgroep binnen de FPD heeft in 2017 beslist om enkel nog betalingsfiches van het ambtenarenpensioen op te stellen wanneer het pensioenrecht wijzigt (bijvoorbeeld wijziging van toegekend bruto bedrag, wijziging supplement gewaarborgd minimumpensioen ambtenaar), bij een wijziging van de betaalwijze (circulaire cheque, rekening), bij een wijziging van de gezinstoestand voor wat betreft de ziekte- en invaliditeitsinhouding en de solidariteitsbijdrage, en een wijziging van de fiscale code. Er werden in 2018 voor de ambtenarenpensioenen geen fiches meer verzonden wanneer er een loutere wijziging is in de bedrijfsvoorheffing ingevolge de wijziging van de schalen of door de uitwisseling van pensioengegevens.

Ten eerste betreuren wij de wijze waarop de FPD sector ambtenaren abrupt de procedure om bij elke wijziging van het netto bedrag van het ambtenarenpensioen een betalingsfiche op te stellen heeft afgeschaft. Daarenboven had de FPD de gepensioneerde hierover tenminste op een behoorlijke manier kunnen inlichten.

Ten tweede stelden wij vast dat de gepensioneerde van de privé sector in mypension de wijziging van de ziekte- en invaliditeitsbijdragen, de wijziging van de solidariteitsbijdrage en de wijziging van zijn bedrijfsvoorheffing in 2018 kon aflezen. Dit was in 2018 niet het geval voor de gepensioneerde ambtenaar. Ook vond in 2018 de gepensioneerde van de privé

sector nog informatie op zijn bankrekeninguittreksel: ook dit was in 2018 niet het geval voor een gepensioneerde ambtenaar.

Wij concluderen ook dat het beter geweest was te wachten tot de realisatie van de unieke betaling alvorens de communicatie van de betalingsfiches te wijzigen. Niettemin appreciëren wij dat de betalingsfiche van de ambtenarenpensioenen betreffende de aanpassing van de bedrijfsvoorheffingsschalen nog voor de realisatie van de unieke betaling werd opgeladen in mypension.

Wij waarderen dat de FPD vanaf de unieke betaling in 2019 alle gepensioneerden op dezelfde wijze inlicht over het betaalde pensioenbedrag.

Ten derde riepen wij in 2018 ook op alle betalingsgegevens in mypension onder één rubriek te vermelden. Dit is opgelost vanaf de unieke betaling.

Ten vierde merken wij op dat in 2018 de betalingsfiches niet in klare en duidelijke bewoordingen de reden van de wijziging(en) weergegeven. Op de betalingsfiches van de werknemerspensioenen werd bijvoorbeeld wel vermeld met welke elementen rekening wordt gehouden bij de vaststelling van de bedrijfsvoorheffing, maar werd het determinerend gegeven dat tot de wijziging van de bedrijfsvoorheffing heeft geleid niet uitdrukkelijk vermeld. Dit zou bijgevolg tot vele telefonische oproepen op de gratis pensioenlijn kunnen leiden. De wijziging van het netto-pensioenbedrag samen met de reden van de wijziging is informatie waaraan de meeste gepensioneerden behoefte hebben. Wij riepen in 2018 de FPD dan ook op aan deze behoefte tegemoetkomen.

Ten vijfde kan wie geen toegang heeft tot mypension of moeilijkheden heeft om digitaal gegevens te consulteren voortaan de betalingsfiche die de impact van de wijziging van de bedrijfsvoorheffingsschaal op het pensioen weergeeft enkel bekomen mits telefonisch of per mail contact op te nemen met de FPD. In heel wat gevallen moet de gepensioneerde dit telkens opnieuw vragen. De Ombudsdienst Pensioenen pleit voor het invoeren van de optie om, weliswaar mits één keer dit uitdrukkelijk

gevraagd te hebben, alle correspondentie die opgeladen wordt in mypension per post te bekomen.

De Ombudsman wijst er verder op dat veel gepensioneerden digibeet zijn of op zijn minst niet vlot overweg kunnen met het internet en zijn toepassingen.

Onderzoek uitgevoerd door de gezinsbond⁴³ ondersteunt onze these: *“Uit onderzoek bij 1.000 Belgen blijkt dat de digitale kloof erg groot is: iets meer dan de helft van de respondenten (55 %) wil graag meer onlinezaken kunnen regelen met overheidsinstellingen, banken en nutsbedrijven. Maar een derde ziet dat dan weer niet zitten. Ze willen liever terug overschakelen naar papieren administratie (...).”* In de huidige online trend valt deze categorie bijgevolg uit de digitale boot: *“Bij één op de vijf Belgen leidt de groeiende digitalisering tot stress. Liefst 22 % zegt zich vaak hulpeloos en verloren te voelen omdat er tegenwoordig zoveel geregeld wordt via het internet.”*

Voor wat betreft de communicatie met de (federale) overheden zoals de FPD vormt deze digitale kloof een probleem: *“Volgens de federale overheid moet digitaal de nieuwe standaard worden voor interactie met de burger tegen 2020. Dat zal nog heel wat inspanningen vergen. Want we blijven opvallend gehecht aan fysieke contacten als het gaat over overheidszaken. De meerderheid van de respondenten (53 %) zegt zelden of nooit administratieve aanvragen – bijvoorbeeld voor toelages, premies, subsidies, ... – online af te handelen. Ook het aantal online belastingaangiftes stijgt nog slechts mondjesmaat. Liefst 40 % van de respondenten klaagt dat er te weinig mogelijkheden zijn om telefonisch of via het loket zaken te regelen met overheidsadministraties. Ze geven ook duidelijk aan dat er meer informatie, betere handleidingen of helpdesks en zelfs meer opleidingen nodig zijn om aanvragen en aangiftes digitaal te kunnen afhandelen”.* Dat digitale communicatie voornamelijk een probleem vormt voor de oudere generatie, waartoe het overgrote deel van het doelpubliek van de FPD behoort, blijkt eveneens uit dit onderzoek: *“Digitale*

43 Gezinsbond, “Eén op vijf voelt zich hulpeloos in de digitale samenleving”, <https://nieuws.gezinsbond.be/een-op-vijf-voelt-zich-hulpeloos-in-de-digitale-samenleving#> geconsulteerd op 11 juli 2018.

geletterdheid en activiteit blijkt sterk af te hangen van leeftijd en opleidingsniveau. Hoe jonger en hoe hoger opgeleid, hoe meer men zich thuis voelt in de digitale samenleving”.

Ellen Ophalvens van OKRA⁴⁴ besluit hieruit dat *“Zolang niet iedereen mee is of kan met de digitale revolutie, is het belangrijk om in voldoende alternatieven te voorzien. Ook wie geen computer heeft, moet blijvend kunnen gebruik maken van rechtstreekse contacten via telefoon of loket en papieren documenten.”* Deze analyse kunnen wij als Ombudsdienst enkel onderschrijven.

Ook de Nederlandse Nationale Ombudsman ontvangt, net zoals de Belgische Ombudsman Pensioenen, steeds meer klachten over de digitale verzending van berichten. Deze klachten worden ingediend door mensen die “niet op die manier met de overheid kunnen communiceren en dreigen te worden uitgesloten van overheidsvoorzieningen.”⁴⁵ In het rapport *“Hoezo MIJNOverheid?”* van de Nationale Nederlandse Ombudsman, waarin hij de problemen die de burger ondervindt bij de toenemende digitalisering van de overheid analyseert, meer bepaald toegepast op het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, adviseert de Nederlandse Nationale Ombudsman om voor de website MijnOverheid ervoor te zorgen dat mensen die geen gebruik willen maken van hun digitale account hun berichten weer op papier kunnen ontvangen.⁴⁶

Aangezien MijnOverheid een website is “waar burgers toegang hebben tot de berichten die zij van overheidsinstanties hebben ontvangen en informatie kunnen raadplegen die over hun is geregistreerd bij die instanties” en “een groot aantal overheidsinstanties op MijnOverheid (is) aangesloten”, lijkt ons de vergelijking met mypension, waar de Belgische burger de berichten over zijn pensioen kan raadplegen, snel gemaakt.⁴⁷

⁴⁴ OKRA is een christelijke beweging die de belangen verdedigt van 55-plussers (onder andere door info en service over pensioenen te geven).

⁴⁵ Nationale Ombudsman mr. R.F.B. van Zutphen e.a., “Hoezo MIJNOverheid? Onderzoek naar knelpunten voor burgers bij MijnOverheid / de Berichtenbox”, p. 3

⁴⁶ Idem, p. 20

⁴⁷ Idem, p. 7

De Nederlandse Nationale Ombudsman raadt het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in zijn gebruik van MijnOverheid voorts aan om de gebruikers “meer centraal (te) stellen door uit te gaan van wat zij nodig hebben om met de overheid te kunnen communiceren.” Hij merkt verder op dat burgers zich niet “gedwongen (mogen) voelen om gebruik te maken van een digitaal kanaal als zij dat niet kunnen of willen”. Men mag er immers niet van uitgaan, zo waarschuwt hij, dat “het creëren van een digitale wereld hetzelfde is als het 1 op 1 digitaliseren van de papieren wereld”.⁴⁸ Ook in dit advies kunnen we parallellen zien met mypension: ook bij ons zijn er gepensioneerden die geen gebruik kunnen of willen maken van mypension, maar daar nu door de FPD wel toe gedwongen worden. De FPD zou dus meer vanuit hun perspectief moeten denken en deze mensen de toegang tot hun betalingsfiches moeten vergemakkelijken door ze op papier aan te bieden.

Net zoals de Berichtenbox van MijnOverheid is mypension niet zomaar “het digitale equivalent van de fysieke brievenbus in de voordeur van de burger”, ook al gebruikt de FPD mypension, net zoals de Nederlandse Overheid de Berichtenbox van MijnOverheid, wel zo. De Nederlandse Nationale Ombudsman waarschuwt dat de overheid met een dergelijke houding miskent *“dat de digitale wereld (vooralsnog) voor de burger een andere werkelijkheid is dan de fysieke wereld. Het eenvoudigweg stellen dat de digitale Berichtenbox [in casu: mypension] eigenlijk hetzelfde is als de brievenbus in de voordeur, sluit daarom ook niet aan bij de belevingswereld van de burger.”*⁴⁹

Tot slot mogen wij, zoals de Nederlandse Nationale Ombudsman het verwoord, immers *“van de overheid verwachten dat zij er voor de burger is. (...) Burgers moeten kunnen vertrouwen op de dienstverlening. Zij hebben tenslotte geen keuze. Je kunt maar bij één overheid terecht.”*⁵⁰.

⁴⁸ Idem, p. 3-4

⁴⁹ Idem, p. 34

⁵⁰ Nationale Ombudsman mijnheer R.F.B. van Zutphen e.a., “Overheid, digitaliseren doe je samen! De burgers centraal: 4 uitgangspunten.”

De FPD moet bijgevolg haar verantwoordelijkheid opnemen en ervoor zorgen dat alle gepensioneerden toegang hebben tot de informatie die ze nodig hebben. Om het voor een laatste keer met de woorden van de Nederlandse Nationale Ombudsman te zeggen: de FPD moet “zich er bewust van zijn dat het om het bedienen van die burgers gaat”.⁵¹ Dit eerder dan, zoals volgens de Ombudsman wel eens meer gebeurt, de politiek van “la quantité négligeable” toe te passen... waarbij de voorkeur gegeven wordt aan de massabehandeling op een gestructureerde en gesystematiseerde wijze, waarbij de KPI's en beheerscontracten primeren en waarbij de behandeling van de klachten minder moeite kost dan zich te wagen aan het trachten zo goed mogelijk aan de behoeften van de gepensioneerden te beantwoorden.

Wijziging van rekeningnummer – Bankswitching – Eén maand zonder pensioen

Dossier 31545

De feiten

De heer Haeck verandert in maart 2018 van bank. Deze wijziging gebeurt via Bankswitch.

Eind maart stelt de heer Haeck vast dat hij zijn ambtenarenpensioen niet ontvangen heeft. Hij neemt meteen telefonisch contact op met de betaaldienst van de FPD sector ambtenaren.

Hij heeft het gevoel dat niemand zich blijkbaar verantwoordelijk voelt voor het feit dat hij zijn pensioen niet ontvangen heeft. Hij komt bij de Ombudsman om hulp te vragen. Hij krijgt toch ook geen uitsstel om zijn maandelijkse betalingen te doen ...

Bedenkingen

De wet van 22 december 2017 houdende wijzigingen en invoering van bepalingen inzake betaalrekeningen en betalingsdiensten in verschillende boeken van het Wetboek van economisch recht voegt in het wetboek een hoofdstuk 9/1 in luidende: “Overstapdienst betaalrekeningen”. Deze wet treedt in voege op 1 februari 2018.

Op de website <https://www.bankswitching.be> vindt men alle informatie betreffende deze nieuwe dienst. Volgens de website kunnen particulieren die voor hun zichtrekening wensen over te stappen naar een andere bank in België dit via de gratis bankoverstapdienst snel, gemakkelijk en zonder onderbreking van de betaalopdrachten.

Het volstaat voor de klant om een nieuwe rekening te openen en bij de nieuwe bank het aanvraagformulier voor bankswitching in te vullen en te ondertekenen. De klant kiest tussen de overdracht van de betaalopdrachten en de sluiting van de oude zichtrekening, enkel de overdracht van de betaalopdrachten of uitsluitend de sluiting van de oude zichtrekening. Bankswitching garandeert een afronding van de aanvraag binnen de 10 werkdagen maar de klant kan zelf een

⁵¹ Idem

specifieke overstapdatum vragen (maximum een maand na de aanvraag van de bankoverstap).

Zo wordt in de folder over de bankswitching vermeld: “standaard is de overstap 10 bankwerkdagen na uw aanvraag rond, maar u kunt ook zelf een specifieke overstapdatum opgeven.”

Een aantal gepensioneerden leiden daaruit - ten onrechte - af dat, wanneer er gebruik gemaakt wordt van de bankswitching en er geen specifieke overstapdatum gekozen wordt, binnen de 10 werkdagen het pensioen door de Federale Pensioendienst op het nieuwe rekeningnummer zal gestort worden.

Doch er is een disclaimer opgenomen - op een andere plaats in de brochure dan waar sprake is over de 10 bankwerkdagen - waarin duidelijk vermeld staat: “De nieuwe bank kan geen enkele garantie bieden dat de schuldeisers of opdrachtgevers de wijziging echt (tijdig) doorvoeren in hun systemen. Zij informeert hen enkel over uw nieuwe rekeningnummer.”

Bij de bankoverstap kan betrokkene die de oude rekening wenst af te sluiten ervoor opteren om deze nog ongeveer een maand aan te houden. Echter, wanneer de nieuwe bank meedeelt dat alle automatische verrichtingen zullen worden overgedragen naar zijn nieuwe rekening dan kan men zich wellicht voorstellen dat velen - mogen wij stellen de meesten? - opteren voor een onmiddellijke stopzetting van de oude rekening.

De betaling van het pensioen van de heer Haeck van de maand maart 2018 gebeurde op de oude rekening. Deze rekening was inmiddels afgesloten. Dit verbaast ons niet gelet op het “quasi” automatisch en onmiddellijk afsluiten van de oude rekening bij de ondertekening van het aanvraagformulier bankoverstap.

Vooreerst wees de FPD ons op een probleem. Uit het onderzoek van het dossier blijkt dat de FPD het formulier bankoverstap ontvangen heeft op 20 maart 2018.

De nieuwe bank moet binnen 2 bankwerkdagen na ontvangst van het aanvraagformulier aan de vorige bank de opdrachtgevers van terugkerende overschrijvingen opvragen. Tot deze laatste categorie behoort de FPD als opdrachtgever van de maandelijke betaling van het pensioen.

De vorige bank moet dan vervolgens binnen 3 bankwerkdagen na ontvangst van de vraag de lijst met de opdrachtgevers van de terugkerende overschrijvingen meedelen aan de nieuwe bank. De nieuwe bank informeert vervolgens de opdrachtgevers van terugkerende overschrijvingen.

De wet van 22 december 2017 bepaalt in artikel 21 § 5 dat de nieuwe bank binnen één werkdag na ontvangst vanwege de vorige bank via de centrale interbancaire dienst Bankswitching de opdrachtgevers van de terugkerende overschrijvingen informeert over het nieuwe rekeningnummer.

De FPD deelde aan de Ombudsdienst Pensioenen mee dat deze termijnen niet gerespecteerd worden. Tevens deelde de FPD mee dat in afwachting van een automatische elektronische procedure waarbij de gewijzigde bankgegevens digitaal worden ontvangen en opgeladen in het systeem, de FPD de bankswitching nu nog op papier ontvangt. Febelfin en de FPD voeren besprekingen waarbij nagegaan wordt of de bankswitching in de toekomst elektronisch kan verlopen.

Wat de verwerking betreft vermeldt artikel VII. 62/7 van het Wetboek van economisch recht ingevoerd bij de wet van 22 december 2017 dat van zodra de betalings van terugkerende inkomende overschrijvingen de lijst met de bankswitchen van Febelfin hebben ontvangen zij onverwijld en uiterlijk op de door de consument aangeduide overstapdatum de betalingen dienen uit te voeren op de betaalrekening bij de nieuwe bank.

In casu verwerkte de FPD de nieuwe gegevens vrijwel onmiddellijk.

Doch dit is niet steeds het geval: de FPD werkt met betaalkalenders waardoor er een tijdsspanne is tus-

sen het tijdstip waarop de betaalgegevens in een betaalbestand dienen opgenomen te worden (freezedatum) en het tijdstip waarop de huisbankier het pensioen in betaling geeft. Deze tijdspanne varieert van maand tot maand.

Wijzigingen van een rekeningnummer die na de freezedatum ontvangen worden, worden niet meer in die maand verwerkt. Deze strikte procedure werd ingesteld om fouten in de betaling te voorkomen.

De vraag rijst dan ook of de huidige tijdspanne tussen het tijdstip waarop de betaalgegevens in een betaalbestand dienen opgenomen te worden om overgemaakt te worden aan de huisbankier en de effectieve betaling nog wel als “onverwijld” kunnen beschouwd worden.

Ter vergelijking verwijzen we naar de parlementaire voorbereidingen bij artikel van 26 van de wet van 22 december 2017 tot wijziging en invoering van bepalingen inzake betaalrekeningen en betaaldiensten in verschillende boeken van het Wetboek van economisch recht. Hierin stelde de Raad voor het Verbruik in zijn advies nummer 433 van 5 november 2010 dat de minister van Economie aanbevolen had dat de bijwerking van het domiciliëringsbestand door schuldeisers binnen de vijf werkdagen diende te gebeuren. Doch zo lezen we verder in het advies blijkt dat dit in de praktijk niet dikwijls wordt toegepast.

Vermits de FPD momenteel de verwerkingsprocedure niet kan verkorten, heeft de FPD bij Febelfin ervoor gepleit om in het belang van de gepensioneerde, in dit geval de huidige maximumtermijn (van 1 maand) als gewenste overstapdatum te hanteren. Tevens heeft de FPD aan de Ombudsman Pensioenen beloofd in 2019 contact op te nemen met Febelfin om samen te bekijken of de maximumtermijn van de bankswitching - waarvoor de wetgeving wel dient aangepast te worden - op 2 maanden kan gebracht worden waardoor de procedure weliswaar vertraagt doch zekerheid biedt voor de gepensioneerde.

Conclusie

Het maandbedrag van maart 2018 werd door de oude bank opnieuw aan de FPD gestort en op 18 april 2018 opnieuw in betaling gesteld.

De Ombudsman Pensioenen stelt vast dat de bankswitching voor de gepensioneerde heel wat rompslomp bij verandering van bank bespaart. Ook voor de FPD houdt de bankswitching een voordeel in. Hij moet immers bij ontvangst van het overstapdocument bij de bank niet meer navragen of het rekeningnummer wel degelijk aan betrokkene toebehoort.

Doch momenteel kan de FPD niet altijd tijdig de nodige aanpassingen doen opdat er geen onderbreking in de betaling van het pensioen zou zijn. Dergelijke onderbreking vormt voor vele gepensioneerden een groot probleem omdat het pensioen hun enige inkomen is en door het niet ontvangen van hun pensioen zij niet aan hun verplichtingen kunnen voldoen. De kopzorgen en rompslomp die daaruit volgen zijn waarschijnlijk voor velen niet te overzien.

Zo de gepensioneerde gebruik zou maken van de bankswitching raden wij de gepensioneerde aan om optimaal gebruik te maken van de mogelijkheid om het oude rekeningnummer zo lang mogelijk open te houden en bijgevolg te opteren voor de maximale termijn die de bankswitching voorziet, met name een maand.

Wij raden de gepensioneerden zelfs bij het gebruik maken van de bankswitching aan het nieuwe bankrekeningnummer zo spoedig mogelijk aan de pensioendienst mee te delen. Zeker nu de melding van de bankswitching aan de FPD nog in papieren vorm verloopt.

De gepensioneerden die geen gebruik maken van de bankswitching raden wij aan bij het overstappen naar een andere bank het oude bankrekening zeker niet af te sluiten vooraleer voor de eerste keer het pensioen op de nieuwe bankrekening betaald wordt.

Cumulatie van een pensioen met inkomsten uit een beroepsactiviteit – Vakantiegeld uitdienststreding van een arbeider – In aanmerking genomen in het vakantiejaar – Onderscheid bediende / arbeider – Oplossing door gebruik van de stromen van de KSZ en striktere controles – Voortaan dezelfde administratieve praktijk toegepast door de FPD sector ambtenaren als door de FPD sector werknemers

Dossier 30986

De feiten

De heer Torrekens werd gepensioneerd op 1 februari 2014. Tijdens de periode van 1 februari 2014 tot mei 2014 oefent hij nog een activiteit uit. Zijn inkomsten uit deze activiteit bedragen 7.140,90 euro bruto.

In juli 2017 ontvangt hij van de FPD sector ambtenaren een schuldvordering. Hij moet het pensioenbedrag dat hij in 2014 ontvangen heeft volledig terugbetalen omdat zijn inkomsten de toegelaten grensbedragen overschreden hebben.

De heer Torrekens begrijpt er niets van en neemt contact op met de FPD. Hij verneemt er dat het vakantiegeld dat hij in juni 2014 ontvangen heeft van zijn werkgever bij wie hij tewerkgesteld was voor zijn pensionering aan de basis ligt van de terugvordering.

De heer Torrekens kan dit niet volgen. Bovendien zijn ook de personen die hij raadpleegt allen verbaasd over deze werkwijze. Hij meldt ons dat ook binnen de FPD er personen zijn die het onbegrijpelijk vinden.

Kan de Ombudsman hem helpen.

Bedenkingen

De cumulatie van een pensioen met beroepsinkomsten is in principe verboden. Evenwel, voor zover de inkomsten een bepaald grensbedrag niet overschrijden is cumulatie toegestaan.

In 2014 bedroeg het cumulatieplafond voor een ge-

pensioneerde zonder kinderlast 7.718 euro bruto per jaar. Omdat de heer Torrekens pas vanaf 1 februari 2014 een pensioen geniet bedraagt de geprorati-seerde jaargrens $7.718 \times 11 / 12 = 7.075$ euro bruto per jaar.

Wordt de jaargrens overschreden met minder dan 25 % dan wordt het pensioen voor het ganse kalenderjaar met hetzelfde percentage verminderd. Wordt het grensbedrag met 25 % of meer overschreden dan wordt het pensioen geschorst.⁵²

Bij de controle in 2017 van de inkomsten voor het jaar 2014 stelde de FPD vast dat de heer Torrekens in juni 2014 nog een vakantiegeld ontvangen heeft van 4.110,22 euro bruto, naast zijn inkomsten die hij verdiende van februari tot en mei 2014.

De heer Torrekens overschreed de jaargrens met meer dan 25 % en bijgevolg vorderde de FPD het pensioen voor het jaar 2014 terug.

Nader onderzoek wees uit dat dit vakantiegeld het vakantiegeld uitdienststreding betrof ingevolge de stopzetting van de activiteiten door de werkgever waar de heer Torrekens in 2013 werkte.

Naar aanleiding van deze stopzetting van activiteiten ontving de heer Torrekens de voorziene uitkeringen. Hij meende dat hij na ontvangst van deze vergoedingen geen verdere bedragen meer zou ontvangen uit hoofde van die tewerkstelling. Het verbaasde hem dan ook dat hij in juni 2014 een vakantiegeld uitbetaald kreeg van de Rijksdienst voor Jaarlijkse vakantie (RJV) die het vakantiegeld beheert voor arbeiders.

De FPD sector ambtenaren houdt bij de controle van de inkomsten voor het jaar 2014 rekening met alle lonen die aan de heer Torrekens betaald werden en ook met het (enkel) vakantiegeld dat de RJV hem uitbetaalde in toepassing van de wettelijke bepalingen ter zake.

⁵² Vanaf 2015 wordt het pensioen pas geschorst zodra de cumulatiegrens met 100 % of meer overschreden wordt.

In 2013 werd de wetgeving immers inzake de cumulatieve van een pensioen met inkomsten uit een beroepsactiviteit grondig gewijzigd. Hierbij werd rekening gehouden met suggesties en aanbevelingen die de Ombudsdienst Pensioenen in de voorgaande jaren had geformuleerd.⁵³

Wij hadden onder andere in onze Jaarverslagen gemeld dat het voor betrokkenen beter zou zijn om bij de vaststelling van de inkomsten rekening te houden met de bedragen die in een bepaald jaar betaald werden eerder dan met de bedragen die betrekking hebben op een bepaald jaar. Dit is het geval voor het vakantiegeld.

Immers, het vakantiegeld wordt uitbetaald in het vakantiejaar. Dit vakantiegeld wordt berekend in functie van de tewerkstelling van het vakantiedienstjaar. Voor de wijziging van 2013 hield de FPD rekening met het vakantiegeld (betaald in het vakantiejaar) voor de inkomsten van het vakantiedienstjaar.⁵⁴

Dit was voor betrokkenen zeer verwarrend en bovendien konden zij hun inkomsten gedurende een bepaald kalenderjaar moeilijk opvolgen omdat ze het bedrag van het vakantiegeld dat het volgende kalenderjaar betaald zou worden niet kenden.

Door de nieuwe bepalingen van 2013 wordt vanaf dat jaar rekening gehouden met de bedragen die in een bepaald kalenderjaar betaald worden, ook wat het vakantiegeld betreft.⁵⁵

Het is dus deze regeling die de FPD sector ambtenaren toepast door inzake de vaststelling van de inkomsten voor het jaar 2014 rekening te houden met het vakantiegeld dat in dat jaar betaald werd.

⁵³ Voor een beter begrip verwijzen wij naar ons Jaarverslag 2013, p. 111 en volgende.

⁵⁴ Dit vakantiegeld werd dus uitbetaald in het vakantiejaar 2014. Immers de definitie van "vakantiejaar" is het jaar waarin het vakantiegeld wordt uitbetaald en dus het jaar waarin je vakantiedagen opneemt.

Dit vakantiegeld wordt berekend op het vakantiedienstjaar. Dit is het jaar voorafgaand aan het vakantiejaar, in voorliggend geval dus 2013. Het vakantiegeld en het aantal dagen vakantie worden immers berekend op basis van de in het vakantiedienstjaar gepresteerde arbeidsdagen.

⁵⁵ Noteer dat er uitsluitend rekening gehouden wordt met het enkel vakantiegeld, JV 2013, p. 111 en volgende.

Wij vonden echter in een dienstnota van de FPD sector werknemers (2015/12, punt 8.2) dat er geen rekening gehouden wordt met de betaling van een vervroegd vakantiegeld.

Aan een bediende wordt het vervroegd vakantiegeld uitbetaald op het einde van een contract. Een arbeider daarentegen ontvangt het "vervroegd" vakantiegeld van de RJV. Dit wordt echter niet vervroegd maar op het normale tijdstip (mei van het jaar volgend op het vakantiejaar) uitbetaald. Moet dit dan ook niet als 'vervroegd' uitbetaald aanzien worden?

De FPD sector ambtenaren bleef aanvankelijk bij zijn beslissing tot terugvordering van het pensioen voor het jaar 2014.

Wij drongen verder aan en specificeerden onze vragen. Immers, in geval van uitdiensttreding van een arbeider die na zijn pensionering nog een beperkte beroepsactiviteit uitoefent kan deze houding voor een ongewenst effect zorgen zoals bij de heer Torrekens. Wij meenden dat in een dergelijk geval de wil van de wetgever moet primeren.

De heer Torrekens had immers in 2014 als arbeider een vakantiegeld bij uitdiensttreding ontvangen van de Rijksdienst voor Jaarlijkse vakantie. Bij de uitdiensttreding van een bediende wordt naast eventueel het vakantiegeld van het lopende jaar (de bediende heeft nog niet alle vakantie van het jaar opgenomen) een voorschot op het vakantiegeld van het volgende jaar vervroegd uitbetaald. Daar deze uitbetaling in geval van pensionering gebeurt voor de pensionering wordt hiermee geen rekening gehouden bij de vaststelling van de inkomsten die in aanmerking genomen worden inzake cumulatieve.

Wij stelden dan ook dat door het vervroegd uitbetaald vakantiegeld door de RJV aan een arbeider toch in aanmerking te nemen er voor ons een mogelijk onderscheid leek te bestaan in de behandeling van het vervroegd vakantiegeld uitbetaald aan een bediende en het 'vervroegd' vakantiegeld uitbetaald aan een arbeider. Een dergelijk onderscheid tussen arbeider en bediende leek ons overigens niet de bedoeling van de wetgever.

Conclusie 1

De FPD sector ambtenaren volgde onze redering. Hij heeft het dossier van de heer Torrekens herzien. Er was nog slechts een beperkte vermindering van het pensioen ingevolge een overschrijding van de jaargrens met 1 %.

Wij vroegen aan de FPD sector ambtenaren op welke wijze hij in zijn bestanden kon uitmaken of het uitbetaalde vakantiegeld al dan niet een vervroegd vakantiegeld is. Wij wilden immers voorkomen dat ook in andere dossiers het ‘vervroegd’ vakantiegeld van een arbeider zou in aanmerking genomen worden bij de vaststelling van de beroepsinkomsten.

De FPD deelde ons mee dat hij in de stromen van de KSZ (Kruispuntbank voor de sociale zekerheid) het jaar waaruit het recht op vakantiegeld voortvloeit kan terugvinden. Deze tool was nog onvoldoende gekend.

Naar aanleiding van het dossier van de heer Torrekens wordt hierop nu specifiek gelet bij de bepaling van de inkomsten.

Conclusie 2

Door deze nieuwe praktijk behandelt de FPD sector ambtenaren overigens dergelijke dossiers op dezelfde wijze als de FPD sector werknemers. Ingevolge een eerder interventie⁵⁶ houdt de FPD sector werknemers immers evenmin rekening met het vervroegd betaald vakantiegeld. Getuige hiervan uiteraard de hierboven genoemde dienstnota (2015/12).

ZIV-attesten gepensioneerde ambtenaar met een loopbaan van minder dan één derde van een volledige loopbaan: gebrek aan duidelijke instructies van het RIZIV

Dossier 27812

De feiten

Op 3 december 2015 bezorgt de federale Ombudsman aan de Ombudsdienst Pensioenen de klacht van de heer Verachttert betreffende de bijdragen die zijn echtgenote, mevrouw Van Laer voor de aanvullende verzekering aan haar mutualiteit moet betalen. Deze waren volgens betrokkene niet verschuldigd.

Mevrouw Van Laer heeft immers vernomen dat zij deze bijdragen voor haar aanvullende verzekering (zijnde 90 euro per jaar) moet betalen vermits de FPD sector ambtenaren (destijds nog PDOS genaamd) via de Kruispuntbank Sociale Zekerheid een elektronisch ZIV-attest had afgeleverd waarop melding gemaakt wordt van de code “+ 1/3” van een volledige pensioenloopbaan. Bij de klacht voegt de heer Verachttert een reeks mails die hij al heeft uitgewisseld met PDOS.

De Ombudsman Pensioenen is bevoegd voor de werking van de pensioendiensten en start bijgevolg een onderzoek op aangaande het door de FPD opgestelde ZIV-attest.

Naar aanleiding van dit verzoek richt de Ombudsdienst Pensioenen zich op 15 december 2015 tot de FPD met de vraag om een doorgedreven onderzoek te voeren of het opgestelde ZIV-attest wel correct is.

De Ombudsman Pensioenen stelt vast dat mevrouw Van Laer een loopbaan van 10 jaar als vastbenoemde in het onderwijs heeft.

Overeenkomstig artikel 39 van de wet van 5 augustus 1978 mogen de “(...) rustpensioenen de 3/4 niet overschrijden van de wedde die als grondslag voor de uitkering heeft gediend”. Artikel 82 van de wet van 20 juli 1990 houdende sociale en diverse bepalingen stelt dat “voor de vereffening van de rustpen-

⁵⁶ Ombudsdienst Pensioenen, Jaarverslag 2014, p. 38

sioenen elk jaar dienst verricht als personeelslid van het onderwijs aangerekend wordt aan 1/55”.

Het lijkt dan ook logisch dat een volledige loopbaan in het onderwijs 41,25 jaren bedraagt. 10 jaren lijkt dan ook volgens de Ombudsman Pensioenen minder dan 1/3 van een volledige loopbaan te zijn.

Op 22 december 2015 meldt de FPD aan de Ombudsman Pensioenen dat er blijkbaar een verkeerde code werd meegedeeld via het elektronisch ZIV-attest. Als oplossing voor het door de Ombudsman Pensioenen aangekaarte probleem overhandigt de FPD aan betrokkene een papieren attest waarop enkel vermeld stond dat betrokkene een rustpensioen van de FPD geniet. Dit attest bevat dus niet het cruciale gegeven of betrokkene al dan niet een loopbaan van meer dan 1/3 van een volledige loopbaan heeft.

De Ombudsman Pensioenen geeft aan de FPD te kennen dat het cruciale element, met name al dan niet meer van 1/3 van een volledige loopbaan op het papierenattest ontbreekt.

Door de FPD wordt een nieuw papieren attest opge maakt waarop vermeld staat “ - 1/3 van een volledige pensioenloopbaan”. Er wordt gevraagd dit attest te overhandigen aan het ziekenfonds.

Op 14 januari 2016 verneemt de Ombudsdienst Pensioenen van de heer Verachtert dat het papieren attest door het ziekenfonds Partena niet aanvaard wordt.

De Ombudsman Pensioenen vroeg tevens aan de FPD waarom er geen verbeterd elektronisch ZIV-attest kan overgemaakt worden.

De FPD meldt dat er bij het generen van de elektronische ZIV-attesten voor gepensioneerde ambtenaren geen link is met de databank waarin de loopbaanbreuk van de pensioenrechten als ambtenaar opgenomen wordt⁵⁷. Er wordt op de elektronische ZIV-attesten bij iemand met een ambtenarenpen-

57 Voor het generen van de ZIV-attesten van gepensioneerde werknemers en zelfstandigen is er wel een link met de databank die de pensioenrechten als werknemer en zelfstandige bevat.

sioen altijd vermeld “+ 1/3” van een volledige pensioenloopbaan”. Verder meldt de FPD dat volgens hem deze aangelegenheid eerder tot de bevoegdheid van het RIZIV behoort.

De vermelding dat de loopbaan als ambtenaar meer dan 1/3 van een volledige loopbaan bedraagt gebeurt volgens de FPD immers in toepassing van artikel 124 § 1, 2° van het KB van 3 juli 1996 waardoor gerechtigden bedoeld in artikel 32, eerste lid, 7° tot 11°ter en 16° van de wet van 14 juli 1994 kunnen kiezen als persoon ten laste te worden ingeschreven voor de ziekteverzekering indien zij een pensioen genieten dat overeenstemt met een beroepsloopbaan die korter is dan een derde van een volledige of als zodanig beschouwde loopbaan. Dit is een artikel uit de ziekteverzekering waarvoor volgens de FPD het RIZIV bevoegd is.

Daarenboven werd destijds in het kader van de fusie tussen PDOS en RVP (wiens naam wijzigt in FPD) gewerkt aan een computerprogramma dat het mogelijk maakt een unieke betaling te bekomen voor zowel de zelfstandigen, werknemers en ambtenarenpensioenen die berekend worden door de FPD. Dit computerprogramma zal tevens de ZIV-attesten automatisch generen. Indien op het ZIV-attest een vermelding moet komen gebaseerd op de loopbaanbreuk zoals deze momenteel vermeld wordt in de databank met de loopbaangegevens dan is dit op korte termijn (voor de ingebruikname van de nieuwe applicatie) volgens de FPD⁵⁸ niet doenbaar via elektronische attesten. Doch dit kan misschien wel gerealiseerd worden via papieren attesten die op een bepaald tijdstip opgesteld worden zich basierend op de databank met de pensioenloopbaanbreuken in de openbare sector. De FPD deelde aan de Ombudsman Pensioenen verder mee het initiatief te nemen om dit allemaal verder uit te klaren en contact op te nemen met het RIZIV.

De FPD richtte zich begin januari 2016 tot de dienst die bij het RIZIV de ZIV-attesten van de pensioendiensten invoert en doorstuurt. Het RIZIV meldt

58 Merk op dat een deel van de ambtenarenpensioenen betaald worden door Ethias: deze pensioeninstelling is op het moment van het opstellen nog niet in het debat betrokken.

een nader onderzoek op te starten (directie Juridische zaken en toegankelijkheid). Een onmiddellijk antwoord blijft uit.

Gelet op het uitblijven van een onmiddellijk antwoord contacteert de Ombudsman Pensioenen op 30 maart 2016 zijn collega de federale Ombudsman die bevoegd is voor de werking van het RIZIV. Deze neemt op 4 april 2016 contact op met het RIZIV.

Op 24 juni 2016 ontvangt de federale Ombudsman het antwoord van het RIZIV:

“Overeenkomstig artikel 124, § 1, 2° van het KB van 3 juli 1996 tot uitvoering van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994, kan de persoon, die zonder betaling van een persoonlijke bijdrage aanspraak kan maken op geneeskundige verstrekkingen in de hoedanigheid van gerechtigde, niet beschouwd worden als persoon ten laste.

De persoon die dus gratis recht heeft op geneeskundige verstrekkingen kan in principe geen persoon ten laste zijn.

Aangezien mevrouw Van Laer van een pensioen geniet, is zijzelf gerechtigde op geneeskundige verzorging in de hoedanigheid van gepensioneerde en kan zij gratis genieten van het recht op geneeskundige verstrekkingen. De gepensioneerden hebben namelijk recht op geneeskundige verstrekkingen zonder betaling van een persoonlijke bijdrage.

Aangezien zij kosteloos recht heeft, moet ze verplicht ingeschreven worden in de hoedanigheid van gerechtigde en kan zij niet ingeschreven worden in de hoedanigheid persoon ten laste.

Evenwel voorziet de reglementering uitzonderingen op dat principe: zo kunnen de gepensioneerde gerechtigden er toch voor kiezen om als persoon ten laste te worden ingeschreven indien zij een pensioen genieten dat overeenstemt met een beroepsloopbaan die korter is dan een derde van een volledige of als zodanig beschouwde loopbaan.

Binnen de overheidssector wordt dit onderscheid + 1/3 en - 1/3 niet gemaakt. Er wordt aan het ziekenfonds

steeds een pensioenattest + 1/3 verstuurd, ook al heeft de persoon in kwestie een beperkte beroepsloopbaan. Dit is historisch gegroeid.

Vroeger (voor 1 januari 2008) waren de gepensioneerden uit de prive-sector en de gepensioneerde zelfstandigen (met loopbaan kleiner dan 1/3de) een persoonlijke bijdrage verschuldigd om zich te kunnen inschrijven als gerechtigde binnen de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging.

Bijgevolg stond de mogelijkheid voor hen open om zich als persoon ten laste in te schrijven (zij genoten namelijk niet van een gratis recht als persoon ten laste).

Dit was niet het geval voor de gepensioneerden uit de openbare sector: zij betaalden immers geen persoonlijke bijdragen voor het recht op geneeskundige verzorging.

Sedert 1 januari 2008 zijn de persoonlijke bijdragen die sommige gepensioneerde gerechtigden verschuldigd waren, volledig opgeheven.

Om de gevolgen van deze opheffing te beperken (vele gepensioneerden met loopbaan van - 1/3de waren ingeschreven als persoon ten laste) werd expliciet in artikel 124, § 1, 2° voorzien dat zij toch kunnen kiezen om als persoon ten laste te worden ingeschreven.

De gepensioneerden van de openbare sector hebben nooit persoonlijke bijdragen moeten betalen voor hun recht op geneeskundige verzorging en bijgevolg worden zij uitgesloten van de uitzondering voorzien in artikel 124, § 1, 2°, tweede zin, KB 3 juli 1996.

Zij moeten zich inschrijven als gerechtigde gepensioneerde en kunnen zich dus niet beroepen op de hoedanigheid van persoon ten laste.”

De Ombudsman Pensioenen die dit antwoord ontvangt van de federale Ombudsman analyseert het antwoord van het RIZIV. Op basis van zijn kennis van de pensioenwetgeving heeft hij zijn bedenkingen bij het antwoord van het RIZIV.

Vroeger was enkel de wet van 21 juli 1844 van toepassing die in artikel 1 stelde dat aan ambtenaren en personeelsleden, die, ingevolge een vaste be-

noeming of ingevolge een door of krachtens de wet daarmee gelijkgestelde benoeming, deel uitmaken van het algemene bestuur en uit de Staatskas worden bezoldigd, pensioen kan worden verleend op de leeftijd van vijftien jaar en na twintig jaar dienst. Men moest dus steeds 20 jaar gewerkt hebben als ambtenaar om een overheidspensioen te krijgen. Bijgevolg was destijds de loopbaan van een ambtenaar steeds meer dan 1/3 van een volledige loopbaan.

Sinds de wet van 15 mei 1984 en meer bepaald ingevolge artikel 46 kan immers een overheidspensioen toegekend worden aan een ambtenaar “die zijn loopbaan beëindigd heeft na 31 december 1976 en in aanmerking komende diensten of periodes van na die datum kunnen laten gelden op voorwaarde dat zij ten minste vijf pensioenaanspraakverlenende dienstjaren tellen, met uitsluiting van de bonificaties wegens studies en van de periodes vergoed wegens diensten die voor de vaststelling van de wedde meetellen.” Kortom vijf jaar tewerkstelling als vastbenoemd ambtenaar met een stopzetting als ambtenaar na 31 december 1976 volstaat om een vastbenoemd ambtenarenpensioen te krijgen.⁵⁹

De Ombudsman Pensioenen stelt zich dan ook de vraag of het niet op basis van artikel 1 van de wet van 21 juli 1844 was dat het RIZIV er van uitgaat dat elke ambtenaar meer dan 1/3 van een volledige loopbaan had. Wat echter sinds de wet van 15 mei 1984 achterhaald was.

Verder vertelt mevrouw Van Laer aan de Ombudsman Pensioenen dat zij aan haar mutualiteit geen bijdragen voor haar aanvullende verzekering moet betalen indien zij voor de verplichte ziekteverzekering als persoon ten laste gekwalificeerd wordt.

In artikel 124 § 1, 1° van het KB van 3 juli 1996 wordt bepaald dat “de persoon die beschikt over een inkomen, pensioen, rente, tegemoetkoming of uitkering krachtens een Belgische of buitenlandse wetgeving, voor zover het globaal bedrag van deze inkomens

⁵⁹ Vanaf 1 mei 2019 valt de voorwaarde van 5 jaar weg om recht te hebben op een ambtenarenpensioen (Wet 30 maart 2018)

over een kalenderkwartaal hoger is dan 1762,82 euro niet als persoon ten laste kan beschouwd worden”.

Doch overeenkomstig artikel 124 § 1, 2°, tweede zin van het KB van 3 juli 1996 kunnen de gerechtigden, bedoeld in artikel 32, eerste lid, 7° tot 11°ter en 16° van de wet van 14 juli 1994, ervoor kiezen om als persoon ten laste te worden ingeschreven indien zij een pensioen genieten dat overeenstemt met een beroepsloopbaan die korter is dan een derde van een volledige of als zodanig beschouwde loopbaan. Artikel 32, 9° van de gecoördineerde wet van 14 juli 1994 verwijst naar de personen die een rustpensioen of een als zodanig geldend voordeel genieten, vastgesteld door of krachtens een wet of een reglement ander dan de pensioenregeling voor werknemers en dat wordt toegekend uit hoofde van een tewerkstelling in de openbare sector of in een onderwijsinstelling, die aanleiding geeft tot de toepassing van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders.

De Ombudsman Pensioenen maakt zich de bedenking dat de praktijk dat op het ZIV-attest bij een gepensioneerd ambtenaar steeds vermeld werd “loopbaan + 1/3” momenteel geen probleem stelt voor de verplichte ziekteverzekering vermits deze geen persoonlijke bijdragen moet betalen voor het recht op geneeskundige verzorging maar dat dit wel consequenties heeft voor het betalen van bijdragen in het kader van de aanvullende verzekering.

Hij stelt zich dan ook de vraag of de elektronische ZIV-attesten voor ambtenaren niet dienen aangepast te worden en in overeenstemming gebracht te worden met de reële pensioengegevens. Toen de Ombudsman Pensioenen deze mededeling overmaakte aan de FPD stelde deze dat hij hiervoor wel de nodige instructies dient te krijgen van het RIZIV vermits deze instantie bevoegd is voor de ziekteverzekering. Bij duidelijke instructies wordt tevens elke discussie vermeden over wat onder een “meer dan 1/3 van een volledige loopbaan” dient verstaan te worden.

De Ombudsman Pensioenen vroeg derhalve aan zijn

collega de federale Ombudsman zijn analyse voor te leggen aan het RIZIV.

Ondertussen is betrokkene overgegaan naar de CM waar in eerste instantie eveneens gemeld werd dat zij niet als persoon ten laste kon worden ingeschreven. De Ombudsdienst Pensioenen maakt de klacht over aan de Ombudsman van de CM die tussen komt in het dossier.

Een week later had de Ombudsman van de CM reeds positief resultaat voor mevrouw Van Laer. Op basis van het papieren attest van de FPD waaruit blijkt dat zij een loopbaan als gepensioneerde ambtenaar heeft van minder dan 1/3 van een volledige loopbaan in combinatie met het feit dat uit het inkomstenonderzoek blijkt dat haar globaal pensioenbedrag minder dan 2.419,97 euro per kwartaal bedraagt, werd zij ingeschreven als persoon ten laste. Tevens diende zij geen bijdragen meer te betalen voor haar aanvullende verzekering en kreeg de reeds betaalde bijdragen terugbetaald.

Ondertussen loopt het onderzoek bij de federale Ombudsman verder. De federale Ombudsman legde de vraag of de elektronische ZIV-attesten voor ambtenaren niet dienen aangepast te worden en in overeenstemming gebracht te worden met de reële pensioengegevens voor aan het RIZIV. Het RIZIV maakte bekend dat in december 2017 een ontwerp van KB tot wijziging van artikel 124 KB 3 juli 1996 werd voorbereid. Dit ontwerp van KB voorziet dat het optierecht voor personen met een loopbaan van minder dan 1/3 wordt opgeheven.

Gepensioneerden en weduwen zullen steeds ingeschreven moeten worden als gerechtigde en het persoonlijk recht op geneeskundige verzorging zal primeren op het afgeleid recht als persoon ten laste.

Er wordt wel voorzien in een overgangsmaatregel waardoor de rechthebbenden die nu al in het systeem zitten als persoon ten laste de verworven situatie behouden.

Bijgevolg stelde zich de cruciale vraag of volgens de instructies van het RIZIV bij de gepensioneerde

ambtenaren met een reële loopbaan van minder dan 1/3 van een volledige loopbaan nu wel of niet op het ZIV-attest moet staan “minder dan 1/3 van een volledige loopbaan”. Deze personen zaten immers voor het in werking treden van het Koninklijk Besluit van 30 juli 2018 (in werking treding op 1 januari 2019) niet in het systeem als persoon ten laste daar de attesten die afgeleverd werden vermelden dat zij een loopbaan van meer dan 1/3 hadden (wat in werkelijkheid niet het geval is).

In dit kader werd op 3 mei 2018 overleg gepleegd tussen het RIZIV en de FPD. Het RIZIV deelde mee dat de FPD niet systematisch deze papieren ZIV-attesten zal uitreiken.

Ondertussen werd het Koninklijk Besluit van 30 juli 2018 tot wijziging van het artikel 124 van het Koninklijk Besluit van 3 juli 1996 tot uitvoering van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 14 augustus 2018.

Met ingang van 1 januari 2019 zullen gepensioneerde ambtenaren maar ook gepensioneerde werknemers en zelfstandigen die een pensioen genieten dat overeenstemt met een beroepsloopbaan die korter is dan één derde van een volledige (of als dusdanig beschouwde) loopbaan niet meer kunnen opteren hun statuut van gerechtigde in te ruilen voor dat van persoon ten laste.

Doch overeenkomstig het KB van 30 juli 2018 zullen de gerechtigden die voor 1 januari 2019 als ten laste zijn ingeschreven dit statuut behouden mits zij de andere reglementaire voorwaarden hiertoe vervullen en hun situatie niet wijzigt.

Verder verklaarde het RIZIV: “De dienst voor administratieve controle is verantwoordelijk voor de bewijsstukken voor de verschillende hoedanigheden en de uitwisseling van de mogelijke attesten om rechten te openen. De dienst is dan ook verantwoordelijk voor de uitwisseling van de ZIV-attesten van de pensioendiensten.” Vermits de Ombudsman Pensioenen niet bevoegd is voor het RIZIV en bij gebrek aan instructies van het RIZIV kan de Ombuds-

man Pensioenen niet verder bemiddelen bij de pensioendienst.

Conclusie

Een vermoedelijk achthonderdtal gepensioneerden⁶⁰ wordt reeds jarenlang de mogelijkheid ontnomen te kiezen als personen ten laste te worden beschouwd.

Als zij als personen ten laste waren erkend en ingeschreven, zoals wettelijk was toegestaan, hadden zij kunnen voorkomen dat zij voor aanvullende verzekeringen bijdragen hadden moeten betalen⁶¹.

Immers als iemand ervoor kiest om zich als gerechtigde aan te sluiten bij een ziekenfonds voor de verplichte verzekering is deze verplicht van de aanvullende verzekering van dit ziekenfonds. Hiervoor moet deze persoon een bijdrage betalen.

De aanvullende verzekering kent bijvoorbeeld een terugbetaling toe bij aankoop van brillen, lenzen, hoorapparaten, enz. Deze verzekering kan bij elke landsbond en bij elk ziekenfonds anders zijn.

Ook voor de toekomst had een correct inschrijving hen jaarlijks de bijdrage voor de aanvullende verzekering kunnen besparen.

De FPD had bij het gebrek dat duidelijke definiëring van “een pensioen genieten dat overeenstemt met een beroepsloopbaan die korter is dan één derde van een volledige (of als dusdanig beschouwde) loopbaan wat minder dan een derde” door het RIZIV een (sterk) argument in handen om zijn programmering niet te moeten aanpassen.

De mutualiteiten innen - behalve bij degene die net zoals mevrouw Van Laer zich tot de Ombudsman Pensioenen hebben gewend en hierdoor nadien bij hun mutualiteit een positief resultaat bekwamen uitgezonderd - momenteel verder de bijdrage voor de aanvullende verzekering van deze gepensioneerden.

⁶⁰ Het exacte aantal kan zowel hoger als langer zijn en hangt natuurlijk af van hoe minder dan 1/3 van een volledige loopbaan gedefinieerd wordt.

⁶¹ De bijdragekosten verschillen van ziekenfonds tot ziekenfonds. Zij bedragen gemiddeld 87 euro per jaar in 2019. Dit is een stijging met 6 % ten overstaande van 2018.

Fiscale fiches – Codes 211 en 228 – Verschil in fiscaliteit – Codering van de gegevens – Aanpassing op vraag van de gepensioneerde

Dossier 31679

De feiten

De heer Thomas doet op 14 mei 2018 een beroep op de Ombudsdienst Pensioenen omdat hij geen reactie krijgt van de FPD.

Naar aanleiding van zijn telefoontje naar de FPD waar men hem niet onmiddellijk kon verder helpen en hem daarom aangeraden had een mail te sturen, stuurt hij op 19 maart 2018 een mail aan de FPD. Omdat hij op 5 mei 2018 nog geen reactie ontvangen had, herinnert hij zijn vraag. Ook deze bleef zonder gevolg.

De heer Thomas stelde namelijk vast dat op de fiscale fiche zijn pensioen vermeld wordt onder code 211. Op de fiscale fiche van zijn echtgenote staat haar pensioen vermeld onder code 228. Nochtans, zo stelt de heer Thomas, zijn beiden gepensioneerd op de voor hun graad als militair geldende leeftijdsgrens.

Bedenkingen

In het Wetboek op de Inkomstenbelastingen merken wij dat code 228 staat voor wettelijke pensioenen verkregen vanaf de wettelijke pensioenleeftijd. *Andere pensioenen*, rentes en als zodanig geldende kapitalen, enz. die gezamenlijk belastbaar zijn moeten vermeld worden onder code 211.

Met “andere pensioenen” wordt hier bedoeld dat pensioenen die voor de wettelijke pensioenleeftijd werden verkregen.

Dit onderscheid werd ingevoerd door een wijziging van art. 147, 1e lid, 2°, WIB 92.⁶² De wetgever wilde met deze wijziging een fiscale stimulans inbouwen om na de wettelijke pensioenleeftijd of in het geval dat men beschikt over een overlevingspensioen actief te blijven.

⁶² Artikel 37 van de wet van 17 mei 2007, houdende uitvoering van het interprofessioneel akkoord voor de periode 2007-2008 (BS 19 juni 2008)

Deze stimulans heeft de vorm aangenomen van een belastingvermindering voor gepensioneerden.

Gepensioneerden genieten een belastingvermindering wanneer het netto inkomen uitsluitend bestaat uit pensioenen. Deze vermindering (basisbedrag belastingvermindering) bedroeg voor het aanslagjaar 2018 2.024,12 euro.

Om personen vanaf de pensioenleeftijd toch nog actief te houden werd de berekening van de belastingvermindering voor de pensioenen gewijzigd in de zin dat bepaalde inkomsten uit een activiteit die een belastingplichtige verkrijgt, en gelijktijdig op de wettelijke pensioenleeftijd een wettelijk pensioen (indien zijn wettelijk pensioen een bepaald bedrag niet overschrijdt) of een overlevingspensioen verkrijgt, niet meetellen om deze vermindering te beperken.

Omdat zij bijgevolg kunnen genieten van een fiscaal gunstregime, moeten de wettelijke pensioenen, verkregen vanaf de wettelijke pensioenleeftijd, in code 228 vermeld worden.

Om praktische redenen mag overigens elk wettelijk pensioen, betaald tijdens de maand tijdens dewelke de verkrijger de wettelijke pensioenleeftijd bereikt, worden beschouwd als een wettelijk pensioen dat wordt betaald vanaf de wettelijke pensioenleeftijd en bijgevolg worden opgenomen onder de code 228. Het feit of deze betaling vervroegd of later plaats heeft, is niet relevant.

De heer Thomas werd op de wettelijke pensioenleeftijd als militair gepensioneerd. Voor hem en zijn echtgenote lag deze wettelijke pensioenleeftijd vroeger dan de leeftijd van 56 jaar (tussen 50 en 54 jaar).

Het dossier van de heer Thomas werd verkeerdelijk gecodeerd als 'voor de pensioenleeftijd'. Hierdoor werd het pensioenbedrag op de fiscale fiche bijgevolg onder de code 211 in de plaats van onder de code 228 ingevuld. Het dossier van zijn echtgenote was wel correct gecodeerd en haar pensioen verscheen automatisch onder de code 228 op de fiscale fiche.

Conclusie

Naar aanleiding van de interventie van de Ombudsman ontving de heer Thomas een nieuwe fiscale fiche. Het pensioen werd ingevuld onder de code 228.

Gelukkig oefende de heer Thomas naast zijn pensioen geen beroepsactiviteit uit. De code waaronder het pensioen op de fiscale fiche verscheen (211 of 228) heeft dan ook in zijn geval geen gevolgen.

Indien hij daarentegen wel een beroepsactiviteit zou uitoefenen dan zou hij de belastingvermindering voor gepensioneerden niet bekomen hebben. Hij zou bijgevolg bij de belastingaanslag een fiscaal nadeel ondervonden hebben.

Navraag bij de FPD leert dat de heer Thomas niet de enige gepensioneerde militair (die op pensioen gingen tussen de leeftijd van 50 en 54 jaar) die oorspronkelijk verkeerd gecodeerd was.

Wel werden alle dossiers waar de gepensioneerde melding maakte van de fout verbeterd.

Helaas zijn niet alle militaire die gepensioneerd werden tussen 50 en 54 jaar vertrouwd met de fiscale codes vermeld op de pensioenfiche 281.11 en zijn bijgevolg niet in staat de fout op te sporen.

Daarom heeft de FPD beloofd hun ICT-dienst deze dossiers te laten opsporen en oplijsten om ze na-dien te kunnen verbeteren.

Tevens werd vastgesteld dat in sommige dossiers ondanks dat de code verbeterd was, in een later aanslagjaar terug opnieuw de foutieve code opdook. Dit was onder andere het geval bij de heer Thomas. Ook dit probleem wordt door de ICT-dienst onderzocht.

De FPD meldde ons dat de ICT-dienst alle dossiers heeft kunnen opsporen (96 Nederlandstalige, 468 Franstalige en 8 Duitstalige dossiers) en dat deze allemaal rechtgezet zijn. Tevens zal de FPD in het oog houden dat dit probleem zich in de toekomst niet meer voordoet.

Dit dossier toont voor ons het belang aan van een

correcte en zorgvuldige opvolging en codering van de pensioendossiers. Immers, niet alle gepensioneerden kennen het belang van de fiscale code waaronder hun pensioen is opgenomen in de fiscale fiche.

Beslaglegging op het pensioen - Jaarlijkse aanpassing van de invorderingsschalen - Wettekst komt te laat voor tijdig optreden van de FPD

Dossier 31174

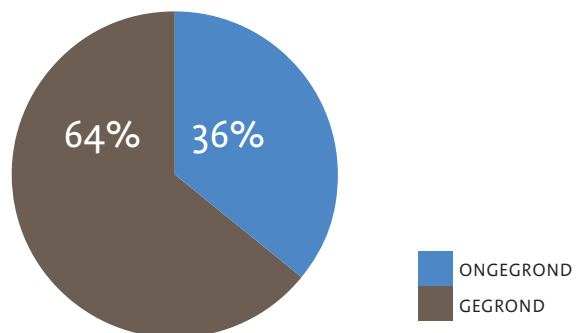
Zie deel FPD betalingsdienst - werknemerspensioenen

FPD betalingsdienst - HR-RAIL

De FPD is bevoegd voor de toekenning, de betaling en het beheer van de rust- en overlevingspensioenen van de statutaire personeelsleden van de Belgische Spoorwegen. HR-Rail voert als mandataris van de FPD de betaling ervan uit. Het mandaat is beperkt tot de uitvoering van de pensioenbetaling op basis van betalingsinstructies van de FPD en tot de fiscale en parafiscale inhoudingen en verklaringen.

De toekenning en de betaling van de begrafenisvergoeding maken geen deel uit van de bevoegdheids-overdracht en blijven een bevoegdheid van HR-Rail.

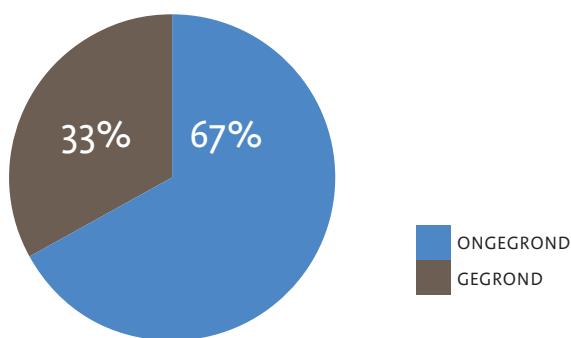
Eindresultaat in de afgesloten dossiers

Het Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der zelfstandigen (RSVZ)

Deze pensioendienst kent het pensioenrecht toe aan gewezen zelfstandigen. Zoals hoger vermeld verzekert de FPD de betaling van deze toegekende pensioenrechten van de zelfstandigen.

Eindresultaat in de afgesloten dossiers

Gewaarborgd minimumpensioen in de regeling voor zelfstandigen – Rekening houdend met de toekenningsvoorwaarden en niet met de berekeningsregels

Dossier 30673

De feiten

Gezien de heer Janssens in mei 2016 de leeftijd van 65 jaar bereikt had, worden zowel zijn rechten op een rustpensioen als zelfstandige en als op een rustpensioen als werknemer ambtshalve onderzocht om in te gaan op 1 juni 2016.

Als hij zijn beslissingen ontvangt stelt hij vast dat zijn rustpensioen als zelfstandige berekend wordt op basis van een bewezen beroepsloopbaan als zelfstandige van 29 jaren en dat zijn rustpensioen als werknemer wordt berekend op basis van zijn tewerkstelling van 1 dag in 2000.

Aangezien noch zijn loopbaan als zelfstandige

noch zijn totale loopbaan (werknemer én zelfstandige) voldoet aan de wettelijke voorwaarden om aanspraak te maken op het gewaarborgd minimumpensioen als zelfstandige, wordt hem geen minimumpensioen als zelfstandige toegekend. Inderdaad om aanspraak te maken op een minimumpensioen als zelfstandige dient de beroepsloopbaan minstens gelijk te zijn aan twee derde (30 jaren) van een volledige loopbaan. Eén dag tewerkstelling als werknemer is niet voldoende om het jaar mee te tellen wordt voor de toekenningsvoorwaarde van het minimumpensioen (hiervoor dienen 104 voltijdse dagequivalenten bewezen te worden).

Gezien de situatie waarin mijnheer Janssens verkeert – hij voelt zich erg benadeeld – brengt hij de pensioendiensten op de hoogte dat hij zijn pensioenen niet wenst op te nemen vanaf 1 juni 2016.

Hij wint de nodige informatie in en beslist op basis van deze informatie om vanaf 2 januari 2017 opnieuw een beroepsactiviteit aan te vatten als werknemer voor minimaal 104 dagen. Hierdoor is hij in de overtuiging dat hij bij een stopzetting van deze activiteit als werknemer op 31 mei 2017 hij aanspraak kan maken op het gewaarborgd minimumpensioen in de regeling voor zelfstandigen aangezien hij op dat ogenblik een totale loopbaan bewijst van 30 jaren (29 jaren in de regeling voor zelfstandigen en 1 jaar (2017) in de regeling voor werknemers).

Op 16 augustus 2017 ontvangt hij de nieuwe beslissing van de Federale Pensioendienst waarbij hem vanaf 1 juni 2017 een maandelijks rustpensioen als werknemer wordt toegekend van € 0,03 voor zijn tewerkstelling in het jaar 2000 (1 dag). Van zijn tewerkstelling in de eerste helft van 2017 is er echter geen spoor terug te vinden.

Op zijn beurt kende het Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen hem vanaf 1 juni 2017 een pensioen toe berekend op basis van zijn bedrijfsinkomsten doch zonder de verhoging naar het gewaarborgd minimumpensioen.

Hij verwondert zich over het feit dat hij ondanks dat hij gewerkt heeft als werknemer in 2017 en er van

zijn loon sociale bijdragen zijn afgehouden geen pensioen voor zijn tewerkstelling in 2017 krijgt en hij neemt contact op met de klachtendienst van de Federale Pensioendienst: hij denkt immers dat er een fout zit in het computerprogramma van de FPD of dat zijn loopbaangegevens nog niet volledig geregistreerd zijn. De klachtendienst van de FPD bevestigt hem dat zijn pensioen correct berekend is. Zijn mandataris, de pensioenservice van zijn mutualiteit, neemt met een volmacht in de hand contact op met de Ombudsdienst Pensioenen.

Bedenkingen

Het pensioen als werknemer :

Bij de berekening van het pensioen als werknemer is het inderdaad zo dat voor wat betreft de pensioenen die ingaan vanaf 1 januari 2015 er eveneens rekening kan worden gehouden met de tewerkstelling van het kalenderjaar tijdens hetwelk het pensioen als werknemer ingaat (dit o.a. ingevolge een aanbeveling van de Ombudsdienst Pensioenen).⁶³

De toepassing van deze wettelijke bepaling kan men terugvinden in artikel 23 van het KB van 21 december 1967.

Dit artikel vermeldt dat :

- ▶ het loon dat in aanmerking moet worden genomen voor de berekening van het rustpensioen als werknemer met betrekking tot het laatste kalenderjaar dat onmiddellijk aan de ingangsdatum van het pensioen voorafgaat, gelijk is aan het loon van het voorgaande kalenderjaar op voorwaarde dat er tijdens dit jaar een gewoonlijke en hoofdzakelijke tewerkstelling is bewezen⁶⁴. In dit geval wordt het loon van het kalenderjaar tijdens welke het pensioen ingaat, bepaald door het loon van het kalenderjaar dat voorafgaat aan dat waarin het pensioen ingaat, te vermenigvuldigen met een breuk. Deze

⁶³ Wet van 19 april 2014 (Belgisch Staatsblad van 7 mei 2014) tot wijziging van het koninklijk besluit nr. 50 van 24 oktober 1967 betreffende de rust- en overlevingspensioenen voor werknemers. Door deze wet werd het artikel 7 van het koninklijk besluit nr.50 aangevuld met een zevende lid met de woorden "alsook met betrekking tot het kalenderjaar tijdens hetwelk het pensioen ingaat".

⁶⁴ Dit is een tewerkstelling als werknemer die overeenkomt met minimaal 104 voltijdse dagequivalenten.

breuk heeft als teller het aantal maanden van het kalenderjaar voorafgaand aan de maand tijdens hetwelk het pensioen ingaat en als noemer 12;

- ▶ indien er in het voorlaatste jaar geen gewoonlijke en hoofdzakelijke tewerkstelling was dan worden de brutolonen die op de individuele rekening zijn ingeschreven in aanmerking genomen voor het jaar dat de ingangsdatum van het pensioen onmiddellijk voorafgaat. In dit geval wordt het loon van het kalenderjaar tijdens welke het pensioen ingaat, bepaald door het loon van het kalenderjaar dat voorafgaat aan dat waarin het pensioen ingaat, te vermenigvuldigen met een breuk. Deze breuk heeft als teller het aantal maanden van het kalenderjaar voorafgaand aan de maand tijdens hetwelk het pensioen ingaat en als noemer 12.

Deze wijze van berekenen van het pensioen voor de tewerkstelling tijdens het ingangsjaar is ingegeven door het feit dat dit de enige manier is om geen vertraging op te lopen bij het berekenen van het pensioen. Immers de gegevens inzake een tewerkstelling en een gelijkstelling worden niet onmiddellijk geregistreerd op de individuele rekening.

Dit betekende concreet voor de heer Janssens het volgende (bij een ingangsdatum van zijn pensioen als werknemer op 1 juni 2017) :

- ▶ ingangsjaar (2017) :
108 dagen tewerkstelling als werknemer
- ▶ laatste jaar vóór het ingangsjaar (2016) :
geen tewerkstelling noch gelijkstelling
- ▶ voorlaatste jaar vóór het ingangsjaar (2015) :
geen tewerkstelling noch gelijkstelling

Aangezien de berekening van het pensioen voor de tewerkstelling tijdens het ingangsjaar (2017) steunt op het laatste jaar voor het ingangsjaar (2016) en er tijdens dit jaar geen tewerkstelling noch gelijkstelling als werknemer is, is er bijgevolg geen wettelijke basis om de tewerkstelling als werknemer tijdens de eerste maanden van 2017 in aanmerking te nemen voor de berekening van het pensioen als werknemer. Op basis van deze wettelijke bepalingen kunnen wij

niet anders dan de beslissing van de FPD van 16 augustus 2017 bevestigen.

Teneinde ook de tewerkstelling van 2017 in aanmerking te kunnen nemen voor de berekening van zijn rustpensioen hebben wij samen met de mandataris bekeken of het niet zinvol zou zijn om de ingangsdatum van zijn rustpensioen als werknemer uit te stellen tot 1 januari 2018.

Op deze datum bekomen we immers volgende situatie :

- ▶ ingangsjaar (2018) :
geen tewerkstelling noch gelijkstelling
- ▶ laatste jaar vóór het ingangsjaar (2017) :
108 dagen tewerkstelling als werknemer
- ▶ voorlaatste jaar vóór het ingangsjaar (2016) :
geen tewerkstelling noch gelijkstelling

In toepassing van de hierboven reeds vermelde wettelijke bepalingen kan op de nieuwe ingangsdatum het kalenderjaar 2017 in aanmerking genomen worden voor de berekening van zijn rustpensioen als werknemer.⁶⁵

De heer Janssens vond deze optie beter en deelde aan de Federale Pensioendienst mee dat hij zijn pensioen als werknemer zou opnemen vanaf 1 januari 2018.

Op 14 november 2017 deelde de FPD hem dan mee dat hij vanaf 1 januari 2018 aanspraak kon maken op een rustpensioen als werknemer van € 10,49 bruto per maand (i.p.v. 0,03 euro bruto per maand vanaf 1 juni 2017).

Het pensioen als zelfstandige :

Aangezien de heer Janssens eveneens een zelfstandige activiteit had uitgeoefend, werden zijn pensioenrechten als zelfstandige onderzocht door het Rijksinstituut voor de Sociale Verzekering der Zelfstandigen.

⁶⁵ "indien er in het voorlaatste jaar geen gewoontelijke en hoofdzakelijke tewerkstelling was dan worden de brutolonen die op de individuele rekening zijn ingeschreven in aanmerking genomen voor het jaar dat de ingangsdatum van het pensioen onmiddellijk voorafgaat"

Op 12 mei 2017 ontving de heer Janssens zijn beslissing inzake zijn rechten op dit pensioen vanaf 1 juni 2017.

Het RSVZ kende hem vanaf deze datum een jaarlijks bruto pensioen toe van 5.700,12 euro (= 475,01 euro bruto per maand).

Dit pensioen is het pensioen berekend op basis van de bedrijfsinkomsten als zelfstandige gedurende de periode van 1 juli 1971 tot en met 30 juni 2000.⁶⁶

Aangezien noch zijn loopbaan als zelfstandige noch zijn totale beroepsloopbaan (werknemer en zelfstandige⁶⁷) op 1 juni 2017 overeenstemmen met twee derden van een volledige loopbaan kan zijn pensioen berekend op basis van de bedrijfsinkomsten niet berekend worden op grond van het forfaitair bedrag van het minimumpensioen.⁶⁸

Het RSVZ hield hierbij rekening met de gegevens die het van de FPD ontving (de beslissing van 16 augustus 2017 – zie hiervoor- en met het feit dat de heer Janssens de ingangsdatum van zijn pensioen als werknemer uitstelde tot 1 januari 2018).

Door de wijziging van de ingangsdatum van zijn werknemerspensioen naar 1 januari 2018 (toekenning van zijn pensioen als werknemer vanaf 1 januari 2018 met inbegrip van zijn tewerkstelling in 2017) stemde zijn totale loopbaan wel overeen met twee derden van een volledige loopbaan en kon zijn pensioen als zelfstandige wel berekend worden op basis van het forfaitair bedrag van het minimumpensioen.

⁶⁶ Het pensioen als zelfstandige wordt per kalenderjaar berekend op basis van de bedrijfsinkomsten. Dit kan gebeuren op basis van drie types bedrijfsinkomsten :

- Het forfaitair bedrijfsinkomen: een wettelijk vastgesteld bedrag voor de berekening van de loopbaanjaren vóór 1984;
- Het werkelijk bedrijfsinkomen: het bedrijfsinkomen als zelfstandige waarop de bijdragen als zelfstandige voor het betrokken jaar worden berekend door het sociaal verzekeringsfonds;
- Het fictief bedrijfsinkomen: het berekend bedrijfsinkomen voor elk jaar dat gelijkgesteld wordt met een periode van beroepsbezigheid als zelfstandige en dit op basis van het werkelijk ,of het forfaitair bedrijfsinkomen van de voorafgaande periode.

⁶⁷ Om de totale beroepsloopbaan te bepalen wordt er enkel en alleen rekening gehouden met de jaren als werknemer die minimaal overeenkomen met 104 voltijdse dagequivalenten.

⁶⁸ Zie hiervoor eveneens de bespreking van de problematiek van het minimumpensioen in ons Jaarverslag 2009 (bladzijde 110 tot en met 116).

Hierdoor verhoogde het RSVZ zijn maandelijks pensioen als zelfstandige vanaf 1 januari 2018 van 475,01 euro per maand naar 986,80 euro per maand, d.i. een verhoging met maar liefst 511,79 euro per maand.

Wij stelden ons de vraag waarom het RSVZ het minimumpensioen niet toekende vanaf 1 juli 2017.

Ter argumentatie trokken wij de aandacht van het RSVZ op een arrest van het Arbeidshof te Brussel van 13 september 2002.⁶⁹

In dit arrest werd gesteld dat *“Voor de toekenning van het minimumpensioen is niet vereist dat het pensioen dat overeenstemt met minstens twee derden van een volledig pensioen, effectief wordt uitbetaald aan de gepensioneerde. Een onderscheid moet worden gemaakt tussen de toekenningsvoorwaarden van een uitkering en de berekening ervan”*.

Hierdoor rees de vraag of in het dossier van de heer Janssens, net zoals in het arrest, ten onrechte de berekeningsvoorwaarden werden gebruikt om zijn pensioen als zelfstandige op 1 juni 2017 niet te verhogen naar het bedrag van gewaarborgd minimumpensioen i.p.v. de toekenningsvoorwaarden aan te wenden.

Op 1 juni 2017 kan immers het pensioen als werknemer voor het jaar 2017 worden toegekend (toekenningsvoorwaarde) doch kan het niet worden berekend (berekeningsvoorwaarden).

Wij waren dan ook de mening toegedaan dat voor de toepassing van het minimumpensioen er rekening moet worden gehouden met de effectief bewezen beroepsloopbaan in plaats van de loopbaan na de toepassing van de berekeningsregels.

Deze interpretatie was o.i. in overeenstemming met de geest van de wetgeving en beloont de mensen met een extra pensioen voor een reëel gepresteerde tewerkstelling.⁶⁹

⁶⁹ http://jure.juridat.just.fgov.be/view_decision.html?justel=N-20020913-4&idxc_id=155424&lang=NL

Wij hebben dan ook onze conclusies overgemaakt aan het RSVZ.

Op 12 maart 2018 deelde de directie Pensioenen van het RSVZ ons mee akkoord te gaan met het door ons ingenomen standpunt en dat het pensioen als zelfstandige van de heer Janssens voor de periode van 1 juni 2017 tot en met 31 december 2017 eveneens zou worden verhoogd tot het bedrag van het gewaarborgd minimumpensioen.

Echter op 30 oktober 2018 neemt de mandataris van de heer Janssens opnieuw contact op met de Ombudsdienst Pensioenen aangezien de uitbetaling van de achterstallige bedragen (verschil tussen het bedrag van het pensioen op basis van het gewaarborgd minimumpensioen en het pensioen zonder verhoging tot het minimumpensioen) voor de periode van 1 juni 2017 tot en met 31 december 2018 niet worden uitgekeerd.

Uit de door hem ingewonnen informatie blijkt dat de betaalopdracht van het RSVZ door de betaaldiensten van de FPD wordt verworpen.

Conclusie

Op onze vraag aan de FPD blijkt dat de elektronische betaalopdracht van het RSVZ inzake het rustpensioen als zelfstandige van 18 mei 2018 door de dienst “Conformiteit rechten” ten onrechte teruggestuurd was aan het RSVZ omdat men verkeerdelijk dacht dat de 2/3de voorwaarde voor het recht op minimum op 1 juni 2017 niet vervuld was.

Deze dienst heeft dan op 6 december 2018 aan het RSVZ gevraagd om een nieuwe betaalopdracht over te maken teneinde de achterstallige bedragen voor de periode van 1 juni 2017 tot en met 31 december 2018 te kunnen uitkeren.

Op 16 januari 2019 heeft de FPD achterstellen ten bedrage van 3.365,07 euro uitbetaald.

Principe van de eenheid van loopbaan in de regeling voor zelfstandigen – Toepassing van de wetgeving vanaf 1 januari 2015 – Beperking van de vermindering wanneer er al een vermindering is in de regeling voor werknemers – Aanpassing van de wetgeving met terugwerkende kracht

Dossier 28870

De feiten

De heer Beyens wendt zich op 25 juli 2016 tot de Ombudsdienst Pensioenen omdat hij het niet eens is met de toepassing van het principe van de eenheid van loopbaan door het RSVZ.

Volgens de heer Beyens mag door de wijzigingen van het principe van de eenheid van loopbaan door de wetgeving van 19 april 2014, in voege vanaf 1 januari 2015, de loopbaan maximaal met 1.560 dagen beperkt worden. De heer Beyens stelt vast dat zijn loopbaan met 2.178 beperkt werd (857 dagen in de regeling voor werknemers en 1.321 dagen in de regeling voor zelfstandigen).

Hij neemt telefonisch contact op met het RVSZ. Daar meldt men hem dat de beperking geldt per stelsel. Dit is volgens de heer Beyens niet correct.

Bedenkingen

Voorafgaande opmerking: de wet van 19 april 2014 waarnaar de heer Beyens verwijst is enkel van toepassing op de werknemersregeling.⁷⁰ In de regeling voor zelfstandigen is het de wet van 24 april 2014 die wijzigingen aanbrengt in het principe van de eenheid van loopbaan.⁷¹

De heer Beyens heeft een loopbaan als ambtenaar van 10.427 voltijdse dagequivalenten (VTE). Daarnaast heeft een loopbaan van 4.470 VTE in de werknemersregeling. Deze beide loopbanen samen overschrijden de eenheid van loopbaan die sedert 1 januari 2015 vastgesteld is op 14.040 voltijdse dagequivalenten (of 45 jaar van 312 VTE).

⁷⁰ Wet tot wijziging van diverse bepalingen betreffende het pensioenstelsel voor werknemers rekening houdend met het principe van de eenheid van loopbaan

⁷¹ Wet tot wijziging van diverse bepalingen betreffende het pensioenstelsel voor zelfstandigen rekening houdend met het beginsel van eenheid van loopbaan

De FPD sector werknemers moet dan ook de loopbaan die in aanmerking kan genomen worden bij de vaststelling van het pensioen in de regeling voor werknemers beperken met $10.427 + 4.470 - 14.040 = 857$ VTE. Er wordt hem bijgevolg in de regeling voor werknemers een pensioen voor 3.613 VTE toegekend.

In de regeling voor zelfstandigen presteerde de heer Beyens een loopbaan van 1.326 VTE (periode januari 1999 tot en met 30 juni 2003).

In toepassing van het principe van de eenheid van loopbaan dat in de regeling voor zelfstandigen ingeschreven staat in artikel 19 van het KB nr. 72 van 10 november 1967 betreffende het rust- en overlevingspensioen der zelfstandigen zoals gewijzigd door de wet van 24 april 2014 wordt ook in de regeling voor zelfstandigen de loopbaan als zelfstandige vermindert wanneer de in aanmerking genomen loopbaan als zelfstandigen en deze in een andere regeling meer bedraagt dan 14.040 VTE. De loopbaan wordt dan in principe verminderd zodat de eenheid niet meer overschreden wordt.

Artikel 6 § 5 van het KB van 30 januari 1997 betreffende het pensioenstelsel der zelfstandigen met toepassing van de artikelen 15 en 27 van de wet van 26 juli 1996 tot modernisering van de sociale zekerheid en tot vrijwaring van de leefbaarheid van de wettelijke pensioenstelsels en van artikel 3, § 1, 4°, van de wet van 26 juli 1996 strekkende tot realisatie van de budgettaire voorwaarden tot deelname van België aan de Europese en Monetaire Unie voorziet een uitzondering op dit principe door te stellen dat het aantal in mindering te brengen voltijdse dagequivalenten niet meer bedraagt dan 1.560.

Artikel 60 van het KB van 22 december 1967 houdende algemeen reglement betreffende het rust- en overlevingspensioen der zelfstandigen stelt dat de vermindering in de regeling voor zelfstandigen beperkt wordt indien er ook een vermindering van het pensioen in de regeling voor werknemers wordt toegepast volgens artikel 10 bis van het KB nr. 50 van 24 oktober 1967 betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers.

En hier wringt het schoentje. De maximale beperking van de vermindering van de loopbaan als zelfstandige wordt volgens onze analyse vastgesteld op 15 jaar. Met andere woorden, gelet op het feit dat de vermindering in de regeling voor zelfstandigen op zich niet hoger kan zijn dan 1.560 VTE, zou artikel 60 geen nut meer hebben.

Wij verduidelijken. Voor de wijzigingen in voege sedert 1 januari 2015 bestond er in de regeling voor werknemers een beperking van de vermindering van de loopbaan in toepassing van het principe van de eenheid van loopbaan tot 15 jaar. Dezelfde regel bestond in de regeling voor zelfstandigen. Bovendien was in de regeling voor zelfstandigen voorzien dat de vermindering van de loopbaan als zelfstandige beperkt werd zodra de totale vermindering (werknemer en zelfstandige samen) meer dan 15 jaar bedroeg.

Door de wijzigingen vanaf 1 januari 2015 wordt de vermindering in elk stelsel afzonderlijk beperkt tot 1.560 VTE terwijl de limiet op de totale beperking 15 jaar bleef. Er zou bijgevolg nooit een beperking op de vermindering in de regeling voor zelfstandigen moeten toegepast worden ingevolge een reeds doorgevoerde vermindering van de loopbaan als werknemer.

Het kan volgens de Ombudsman bij de wijzigingen van de regelgeving vanaf 1 januari 2015 niet de bedoeling van de wetgever geweest zijn om de beperking van de vermindering van de loopbaan als zelfstandige in het kader van de eenheid van loopbaan wanneer er in toepassing van dit principe al een vermindering van de loopbaan als werknemers werd doorgevoerd onnuttig te maken. De nieuwe regelgeving had overigens net de bedoeling om (langer) werken aan te moedigen en bijgevolg het principe van de eenheid van loopbaan minder streng te maken.

Door de toepassing van de regels zoals hierboven beschreven, werd de loopbaan als zelfstandige van de heer Beyens verminderd met 1.321 dagen. De heer Beyens ontving een pensioen van 4,11 euro bruto per jaar.

Conclusie 1

Het RSVZ volgde onze analyse en bevestigde dat het pensioen van de heer Beyens zou herzien. Op 6 september 2016 wordt hem een nieuwe beslissing betekend waarbij hem een pensioen van 551,57 euro bruto per jaar wordt toegekend. Zijn loopbaan als zelfstandige wordt hierbij verminderd met 458 VTE in de plaats van 1.321 VTE.

Conclusie 2

De wetgeving in de regeling voor zelfstandigen werd aangepast. Deze aanpassing gebeurde evenwel slechts door het koninklijk besluit van 16 december 2018 tot wijziging, wat de hervorming van het beginsel van de eenheid van loopbaan in de pensioenregeling voor zelfstandigen betreft, van het koninklijk besluit van 22 december 1967 houdende algemeen reglement betreffende het rust- en overlevingspensioen der zelfstandigen.

Artikel 4 van dit besluit vervangt artikel 60 van het KB 22 december 1967. In paragraaf 4 wordt onder andere voorzien dat wanneer het werknemerspensioen al verminderd werd met een aantal voltijdse dagequivalenten ingevolge de cumulatie met een pensioen in een andere regeling dan de regeling voor zelfstandigen de toe te passen vermindering verminderd moet worden met het aantal voltijdse dagequivalenten dat in mindering gebracht werd van de beroepsloopbaan als werknemer. Hierdoor is het nu duidelijk dat de totale vermindering (werknemer en zelfstandige samen) niet meer mag bedragen dan 1.560 VTE.

In het Verslag aan de Koning lezen wij:

“De bepalingen van het huidig besluit zijn van toepassing op de pensioenen die daadwerkelijk en voor de eerste maal ten vroegste ingaan vanaf 1 januari 2015 en werden door het RSVZ reeds effectief toegepast bij de vaststelling van de rechten op een pensioen wanneer het rustpensioen, het overlevingspensioen of de overgangsuitkering als zelfstandige ten vroegste ingaat op 1 januari 2015 en de loopbaan een volledige loopbaan overschrijdt.

De aan het koninklijk besluit terugwerkende kracht garandeert het behoud van de pensioenrechten zoals

toegekend sinds 1 januari 2015 aan de zelfstandigen voor wie de toekenning van het pensioen onder de toepassing van de eenheid van loopbaan valt zoals ingevoerd door de wet van 24 april 2014.”

In de commentaar aan de Raad van State lezen wij nog:

“Het feit dat het ontwerp KB pas recentelijk werd afgewerkt, is te wijten aan personeelsproblemen binnen de pensioendiensten van het RSVZ alsook aan de zeer grote inspanningen die moesten geleverd worden om de informaticaproblemen bij de implementatie van de nieuwe regeling in het berekeningsprogramma van het RSVZ op te lossen. Daarnaast moesten ook talrijke andere maatregelen die ook op 1 januari 2015 in werking traden uitgevoerd worden. De hoogste prioriteit werd gegeven aan de dienstverlening aan de burger, met andere woorden het op punt stellen van de berekening van de pensioenen en van kennisgeving van de pensioenbeslissing aan de burger.”

Het RSVZ heeft de beperking van de vermindering tot 1.560 VTE toegepast ook al was de geplande aanpassing van de wettelijke bepaling op dat moment nog niet doorgevoerd. Evenwel primeerde voor het RSVZ de klantgerichtheid wat wij enkel kunnen loven.

Conclusie 3

Sedert 1 januari 2019 werd het principe van de eenheid van loopbaan in de regeling voor werknemers en zelfstandigen verder versoepeld voor de personen die hun activiteit na het bereiken van een globale loopbaan verder zetten. Voor die personen tellen alle prestaties verricht na het bereiken van de globale loopbaan mee voor de vaststelling van het pensioen.⁷²

⁷² Wet van 5 december 2017 tot wijziging van diverse bepalingen betreffende de pensioenregelingen voor werknemers en zelfstandigen, wat betreft het beginsel van de eenheid van loopbaan en het vervroegd rustpensioen

Coördinatie tussen de Federale Pensioendienst en het Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen – Zorgvuldige behandeling van de bestaande en consulteerbare gegevens

Dossier 31969

De feiten

Sedert begin 2018 vraagt mevrouw Leenders aan het RSVZ met de regelmaat van de klok waarom haar rechten op een rustpensioen als zelfstandige niet werden toegekend vanaf 1 mei 2014.

Aangezien noch zijzelf noch haar mandataris, de pensioenservice van haar mutualiteit, ook maar enige reactie ontvangt, neemt zij ten einde raad contact op met de Ombudsdienst Pensioenen.

Bedenkingen

Uit ons nazicht van het pensioendossier van mevrouw Leenders stellen wij vast dat haar rechten indertijd onderzocht werden met als ingangsdatum 1 januari 2013.

Uit dit onderzoek van zowel de FPD als het RSVZ bleek dat zij vanaf 1 januari 2013 aanspraak zou kunnen maken op volgende voordelen :

- ▶ persoonlijk rustpensioen in de regeling voor werknemers;
- ▶ pensioen als uit de echt gescheiden echtgenote in de regeling voor werknemers;
- ▶ persoonlijk rustpensioen als zelfstandige.

Aangezien haar persoonlijke beroepsloopbaan als zelfstandige zich situeerde in de periode waarvoor zij eveneens een pensioen als uit de echt gescheiden echtgenote in de regeling voor werknemers kon bekomen en dit pensioen als uit de echt gescheiden echtgenote in de regeling voor werknemers voordeliger was dan haar persoonlijk rustpensioen als zelfstandige, werd dan ook, in overeenstemming met de wettelijke en reglementaire bepalingen, haar persoonlijk rustpensioen als zelfstandige niet toegekend.

Zij bekam dus vanaf 1 januari 2013 haar persoon-

lijk rustpensioen als werknemer en haar pensioen als uit de echt gescheiden echtgenote in de regeling voor werknemers (1.048,90 euro bruto per maand op 1 januari 2013).

Op 25 april 2014 hertrouwde mevrouw Leenders.

Hierdoor was de FPD verplicht om haar pensioenrechten te herzien. Door dit nieuwe huwelijk heeft zij immers geen recht meer op het pensioen als uit de echt gescheiden echtgenote in de regeling voor werknemers.

Door deze nieuwe beslissing vanaf 1 mei 2014 van de FPD bekommt zij vanaf 1 mei 2014 een maandelijks persoonlijk rustpensioen als werknemer van 1.023,48 euro bruto per maand.

Bijgevolg zouden met ingang van 1 mei 2014 de jaren die uit het rustpensioen als zelfstandige wegvalen - omdat betrokkene voor die jaren een voordeliger pensioen als uit de echtgescheiden kon krijgen - toegekend kunnen worden als rustpensioen als zelfstandige.

Wij stellen vast dat de dossierbeheerder bij de Federale Pensioendienst hier niet aan gedacht heeft en nagelaten heeft op het ogenblik dat een nieuwe beslissing genomen werd waarbij het pensioen als uit de echtgescheiden werknemer niet meer werd toegekend het Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen te verwittigen van deze wijziging.

Hierdoor was het RSVZ er niet van op de hoogte dat haar persoonlijk rustpensioen als zelfstandige vanaf 1 mei 2014 kon worden toegekend voor de weggelaten jaren als uit de echtgescheiden echtgenote die samenvielen met het rustpensioen als zelfstandige (waarbij de jaren als uit de echtgescheiden echtgenote voordeliger waren).

Op 29 juni 2017 ontvangt mevrouw Leenders dan de beslissing van haar persoonlijk rustpensioen als zelfstandige ingevolge een ambtshalve onderzoek van haar pensioenrechten bij het bereiken van de wettelijk pensioenleeftijd.

De mandataris, de pensioenservice van haar mutualiteit, stelt vast dat het RSVZ haar persoonlijk rustpensioen als zelfstandige slechts toegekend heeft vanaf 1 januari 2018.⁷³

De pensioenservice die, voorzien van een volmacht, klacht indient bij de Ombudsdienst Pensioenen, maakt in de klacht melding van het feit dat ze na ontvangst van de pensioenbeslissing van het RSVZ bij de FPD navraag gedaan heeft of deze het RSVZ destijds wel ingelicht had van het wegvallen van de jaren als uit de echtgescheiden echtgenote.

In het elektronisch dossier van het RSVZ zien wij dat naar aanleiding van de brief van 30 november 2017 een werkopdracht werd aangemaakt die op 6 december 2017 werd afgesloten zonder dat dit resulteerde een in nieuwe pensioenbeslissing.

De mandataris van mevrouw Leenders meldt dat tijdens een telefonisch contact met het RSVZ op 3 januari 2018 vernomen te hebben dat de FPD gevolg gegeven heeft aan haar telefonisch onderhoud en de nodige gegevens overgemaakt heeft aan het RSVZ.

De mandataris meldt verder verschillende keren met het RSVZ contact te hebben opgenomen waarop volgens de mandataris niet geantwoord werd.

Wij stellen vast dat dit ambtshalve onderzoek door het Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen onzorgvuldig is gebeurd.

Het RSVZ beschikte immers bij het opstarten van dit ambtshalve onderzoek over alle informatie om minstens te informeren bij de FPD of de ingangsdatum van het recht niet kon worden vastgesteld op 1 mei 2014 :

- ▶ de gegevens inzake het nieuwe huwelijk in 2014 waren immers geregistreerd in het Rijksregister;
- ▶ de gegevens inzake haar loopbaan als zelfstandige (en het feit dat dit recht haar niet kon worden

⁷³ Deze beslissing werd getroffen door het Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen ingevolge een ambtshalve onderzoek wegens het bereiken van de normale pensioenleeftijd. Mevrouw Leenders werd immers 65 jaar op 15 december 2017.

toegekend vanaf 1 januari 2013 ingevolge cumulatie met een rustpensioen als uit de echt gescheiden echtgenote in de regeling voor werknemers) waren terug te vinden in haar pensioendossier als zelfstandige.

Daarenboven stelden wij tijdens onze consultaties in het elektronisch pensioendossier van mevrouw Leenders vast dat er nergens een spoor terug te vinden was van de door belanghebbende en haar mandataris hieromtrent gestuurde diverse mails en brieven en de gepleegde telefoongesprekken.⁷⁴

Op 23 juli 2018 hebben wij dan ook het RSVZ van onze conclusies op de hoogte gebracht en hebben we gevraagd om het persoonlijk rustpensioen als zelfstandige dan ook toe te kennen met terugwerkende kracht tot 1 mei 2014.

Op 14 september 2018 deelde het RSVZ ons mee dat een nieuwe beslissing zal worden getroffen. Op 20 september 2018 ontving mevrouw Leenders deze nieuwe beslissing.

Haar persoonlijke pensioenrechten als zelfstandige werd dan ook toegekend vanaf 1 mei 2014 (€ 659,52 bruto per jaar).

Daarenboven hebben wij ook aan het Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen gevraagd om na te gaan of mevrouw Leenders in toepassing van artikel 20 van het Handvest van de Sociaal Verzekerde aanspraak kan maken op in-tresten. Immers de termijn zoals voorzien in artikel 10 en 12 van dit Handvest werden overduidelijk niet gerespecteerd.

Conclusie

Wij stellen vast dat verschillende dossierbeheerders er niet aan gedacht hebben bij een hertrouw ingevolge het wegvallen een pensioen als uit de echtgescheiden echtgenoot in het stelsel der werknemers de jaren rustpensioen als zelfstandige, die weggevallen omdat betrokkene voor die jaren een

voordelig(er) pensioen als uit de echtgescheiden kon krijgen, toegevoegd moeten worden aan het rustpensioen als zelfstandige.

Was het een herhaaldelijk onzorgvuldig beheer en dit dan nog in hoofde van verschillende personen? Of mogen wij hieruit concluderen dat de reglementering onvoldoende gekend is? Dit des te meer daar betrokkene en haar mandataris herhaaldelijke en pertinente vragen hierover stelden.

Verder kunnen wij ook niet genoeg benadrukken dat tijdens de afhandeling van een pensioendossier er rekening moet worden gehouden met alle beschikbare gegevens. Dit zeker wanneer de betrokkene en/of zijn mandataris hierover pertinente en herhaaldelijk vragen stelt.

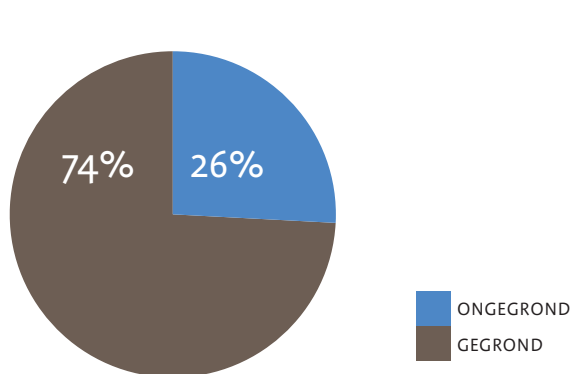
Daarenboven stellen wij vast dat een correcte registratie van alle binnenkomende en uitgaande correspondentie (mails, brieven, telefoongesprekken, ...) in de bestaande elektronische pensioendossiers kan bijdragen tot nauwkeurigere opvolging van het dossier.

⁷⁴ De Ombudsdienst Pensioenen beschikt immers over de machtiging en de nodige toegangen om deze gegevens te consulteren (applicatie Theseos in de regeling voor werknemers en de applicatie Sequoia in de regeling voor zelfstandigen).

RSZ

Vanaf 1 januari 2017 heeft de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (RSZ) de opdrachten overgenomen tot berekening en uitbetaling van de pensioenen van de overzeese sociale zekerheid.

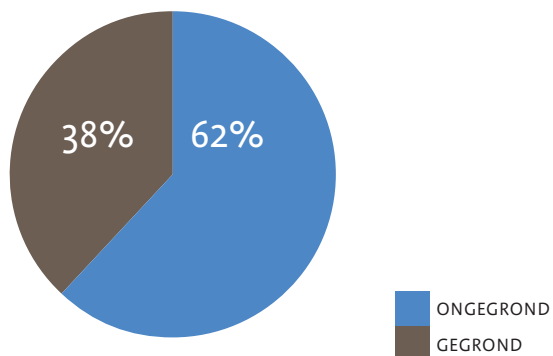
Eindresultaat in de afgesloten dossiers

ETHIAS

Ethias berekent en betaalt ambtenarenpensioenen van een aantal lokale overheden.

Eindresultaat in de afgesloten dossiers

Klachten van algemene strekking en vragen om informatie

Er zijn eveneens verzoeken waarvoor wij ons onbevoegd moeten verklaren. Deze verwijzen of zenden wij waar mogelijk door naar de meest aangewezen instelling of dienst. Er zijn ook verzoeken waarvoor wij niet bevoegd zijn en die wij niet kunnen doorverwijzen of doorzenden.

Er bestaan vier categorieën van klachten waarvoor wij niet bevoegd zijn:

- de klachten van algemene strekking die handelen over het pensioenbeleid zelf en de politieke keuzes die daarbij gemaakt zijn;
- de vragen om informatie;
- de klachten over buitenlandse pensioeninstellingen;
- de klachten waarvoor wij niet bevoegd zijn.

Klachten van algemene strekking

Deze klachten handelen niet over de werking of de beslissingen van de pensioendiensten.

De verzoekers zijn het oneens met de bestaande pensioenregeling. Zij richten zich tot ons in de hoop dat wij zouden tussenkomen om de wetgeving te laten wijzigen.

Dikwijls is het louter ongenoegen over het pensioenbedrag het onderliggend motief. Soms wordt de wetgeving als onrechtvaardig of discriminerend aangevoeld.

Behandeling door het College

Alleen een wijziging in de wetgeving of de reglementering kan aan deze klachten tegemoet komen. Dit impliceert de politieke wil van de wetgever of de regering.

In de mate dat dergelijke klachten louter handelen over het pensioenbeleid en de politieke keuzes nemen wij ze niet in behandeling. Tussenkomen in het pensioenbeleid overschrijdt onze bevoegdheid en brengt ontegensprekelijk onze onafhankelijkheid en onpartijdigheid in het gedrang.

Wij wijzen de klagers hierop en verwijzen hen in het kader van onze bemiddelingstaak en verzoenende opdracht tussen de burgers en de overheid door naar de wetgevende macht, zijnde meestal de Kamer van Volksvertegenwoordigers of uitvoerende macht, zijnde meestal de Minister van Pensioenen of de Minister van Middenstand bevoegd voor de zelfstandigenpensioenen. Wanneer wij verwijzen naar de Kamer delen wij de klager mee welke de geijkte procedures zijn om een verzoekschrift in te dienen.

Een voorbeeld

Regularisatie van studieperioden in de openbare sector

De wet van 2 oktober 2017 betreffende de harmonisering van het in aanmerking nemen van studieperioden voor de berekening van het pensioen voert voor wat betreft de pensioenen in de openbare sector de mogelijkheid in om studieperioden te regulariseren door het betalen van persoonlijke bijdragen. Deze wet wijzigt voor wat betreft het pensioen voor werknemers en zelfstandigen de modaliteiten tot regularisatie van studieperioden.

Voor de pensioenen die ingaan tot 30 november 2018 wordt in de openbare sector in toepassing van artikel 32 van de wet van 9 juli 1969 tot wijziging en aanvulling van de wetgeving betreffende de rust- en overlevingspensioenen van het personeel van de openbare sector een gratis diplomabonificatie toegekend voor zover het diploma hoger onderwijs een

vereiste was bij de vaste benoeming of de latere bevordering.

Omdat voor pensioenen die ingaan vanaf 1 december 2018 de diplomabonificatie wordt afgeschaft voerde de wetgever een overgangsmaatregel in voor personen die op 1 december 2017 al vast benoemd waren.⁷⁵ Zij behouden het voordeel van een gratis diplomabonificatie. Deze wordt evenwel slechts toegekend voor de duur die overeenstemt met de verhouding van de totale loopbaan op 1 december 2017 en de duur van een volledige loopbaan (45 jaar).

Voor personen die benoemd worden vanaf 1 december 2017 daarentegen geldt geen diplomabonificatie meer. Zij kunnen hun studieperioden, net zoals werknemers en zelfstandigen, regulariseren.

Zoals de titel van de wet van 2 oktober 2017 stelt beoogt deze wet aldus een harmonisering van het in aanmerking nemen van studieperioden bij de pensioenberekening.

De Ombudsdienst Pensioenen ontving het verzoek van een personeelslid van het UZ Gent. Op haar vraag om studieperioden te kunnen regulariseren kreeg zij een negatief antwoord.

De pensioenen van de vast benoemde personeelsleden worden geregeld door de pensioenregeling van het Pensioenfonds van het UZ Gent. Dit is de juridische basis van de pensioenregeling die op betrokkenen van toepassing is.

Deze pensioenregeling voorziet dat enkel de diensten vanaf de statutaire tewerkstelling of de toelating tot de stage bij het UZ Gent in aanmerking komen voor de vaststelling van het pensioen. Andere diensten of perioden (zoals militaire diensten of studieperioden) kunnen niet in aanmerking genomen worden.

Dit betekent dat ook de bestaande gratis diplomabonificatie in de openbare sector niet van toepas-

⁷⁵ Artikel 17 van de wet van 2 oktober 2017 voert in de wet van 9 juli 1969 een artikel 36 quater in.

sing was op de personeelsleden van het UZ Gent.

De wet van 2 oktober 2017 betreffende de harmonisering van het in aanmerking nemen van studieperioden voor de berekening van het pensioen verandert hieraan niets.

Immers, deze is uitsluitend van toepassing op de pensioenen ten laste van één van de overheden of instellingen bedoeld in artikel 1 van de wet van 14 april 1965 tot vaststelling van een zeker verband tussen de onderscheiden pensioenregelingen van de openbare sector.

Deze wet bepaalt dat alle diensten die aanneembaar zijn in een pensioenstelsel van de openbare sector worden opgenomen in een enig ambtenarenpensioen. De last van dit enig pensioen wordt verdeeld onder de verschillende stelsels binnen de openbare sector waaraan betrokkene onderworpen was. Deze wet is op de pensioenen van het UZ Gent niet van toepassing.

Gelet op het feit dat de wet van 14 april 1965 niet van toepassing is op de pensioenen ten laste van het pensioenfonds van het UZ Gent stelt zich de vraag of en op welke wijze de personeelsleden van het UZ Gent hun studieperioden zouden kunnen regulariseren.

Daar de pensioenregeling van het Pensioenfonds van het UZ Gent de juridische basis vormt voor de vaststelling van de pensioenen van het personeel van het UZ Gent zou in deze regeling een systeem van regularisatie kunnen ingevoerd worden dat vergelijkbaar is met dat van de wet van 2 oktober 2017. De modaliteiten hiervan moeten op dat ogenblik vastgelegd worden. Het betreft hier wel degelijk een mogelijkheid en geen verplichting.

Een eventueel initiatief ligt volgens de FPD bij de voogdijoverheid van het UZ Gent, met name de Vlaamse regering.⁷⁶

⁷⁶ Op grond van de bijzondere wet tot hervorming der instellingen van 8 augustus 1980 behoort de bevoegdheid tot het vaststellen van de pensioenregeling voor het UZ Gent tot de exclusieve bevoegdheid van het Vlaams Parlement. Het Vlaams Parlement heeft dit voor de statutaire personeelsleden gedaan met het decreet van 21 december 1994 betreffende het onderwijs VI.

Het al dan niet scheppen van een wettelijke mogelijkheid voor de personeelsleden van het UZ Gent om hun studiejaren te regulariseren (door middel van een aanpassing van het pensioenreglement) is dan ook een politieke beslissing.

De informatiebehoeften

Meer dan de helft van de telefonische oproepen zijn vragen om inlichtingen over de wettelijke pensioenen of regelingen waarvan de mensen denken dat ze met de pensioenen te maken hebben. Hetzelfde geldt ook voor ongeveer één vijfde van de dossiers.

Het merendeel van de vragen om informatie handelt over de pensioenwetgeving en de toepassing ervan, de toekenningsvoorwaarden en de berekening van het pensioenbedrag, de betaling van het pensioen en de uitsplitsing ervan, de verrichte inhoudingen, de pensioenramingen en over de soms elkaar tegensprekende inlichtingen die verschillende bronnen verstrekken.

Behandeling door het College

Wij zijn niet bevoegd om informatie of juridische raad te geven. In het kader van onze algemene verwijzingsopdracht zenden wij deze vragen door naar de meest aangewezen dienst(en).

Mensen die telefonisch inlichtingen vragen, helpen wij met het telefoonnummer, het adres en steeds meer het e-mailadres en de website van de diensten die best geplaatst zijn om de gezochte inlichtingen te geven.

Soms helpen wij de vraag te herformuleren om de kans op een zo volledig en precies mogelijk antwoord te vergroten.

Het gebeurt ook, doorgaans bij hoogbejaarde of zieke gepensioneerden, dat de telefonische doorverwijzing problematisch is. In dat geval vragen wij hen naar een vertrouwenspersoon die de gewenste informatie kan inwinnen en contacteren deze dan ook. Zorg voor onmiddellijke dienstverlening in alle omstandigheden en met de best mogelijke begelei-

ding van de betrokkene is immers een element van de meerwaarde van de ombudswerking.

De schriftelijke vragen om informatie over de pensioenen sturen wij door naar de bevoegde pensioendienst. De doorzending gebeurt niet zonder de toestemming van betrokkene indien ook maar de geringste kans op schending van de privacy bestaat. De vragen over andere materies verwijzen wij door naar de bevoegde administraties.

De pensioendiensten waarmee wij een Protocolakkoord hebben afgesloten, hebben zich geëngageerd om de behandeling van de door ons doorgestuurde vragen om informatie te verzekeren.

Het Handvest van de sociaal verzekerde bepaalt overigens dat iedere sociaal verzekerde die er schriftelijk om verzoekt, binnen de 45 dagen nauwkeurig en volledig ingelicht moet worden ten einde hem toe te laten al zijn rechten uit te oefenen en verplichtingen te vervullen.

Daarenboven moeten de instellingen van sociale zekerheid betreffende de materies die hen aanbelangen, aan iedere sociaal verzekerde die erom verzoekt, raad geven in verband met die uitoefening van zijn rechten en het naleven van zijn verplichtingen.

De doorzending van de schriftelijke vragen, waar mogelijk, in de plaats van een loutere doorverwijzing is een bewuste keuze. Ook in het geval van onbevoegdheid van de Ombudsdienst wordt de verzoeker efficiënt geholpen.

Onze ervaring gedurende de voorbije jaren leert ons dat deze methode doeltreffend is. Slechts een verwaarloosbaar aantal (toekomstig) gepensioneerden contacteert ons opnieuw nadat wij ze telefonisch hebben doorverwezen of hun schriftelijke vraag om informatie hebben doorgezonden.

Klachten over buitenlandse pensioeninstellingen

Deze klachten handelen over de handelingen en werking van de buitenlandse pensioendiensten of over de pensioenwetgeving in het buitenland. Een groot deel van deze klachten betreft het niet doorzenden van buitenlandse pensioeninformatie aan een Belgische pensioendienst waardoor deze de vroegst mogelijke pensioendatum niet kan vaststellen of geen definitieve pensioenbeslissing treffen.

Behandeling door het College

De Ombudsmannen maken de klachten over aan een collega Ombudsman in het buitenland – zo er een collega van de IOI bestaat die bevoegd is – die hiermee aan de slag gaat. In andere gevallen maken zij gebruik van hun netwerkcontacten bij de buitenlandse pensioendiensten en verwijzen de klager door naar de bevoegde buitenlandse pensioendienst. Indien de klager in een ander EU-land last heeft van extra obstakels waardoor een buitenlandse pensioendienst de EU-wetgeving niet naleeft zenden de Ombudsmannen de klacht door naar Solvit.

Andere verzoeken waarvoor de Ombudsdienst Pensioenen niet bevoegd is

Deze verzoeken kunnen niet ondergebracht worden bij de klachten met een algemene strekking, noch bij de vragen om informatie, noch bij klachten over buitenlandse pensioeninstellingen.

De gepensioneerde heeft een reëel probleem en weet niet bij wie hij hiermee moet aankloppen.

Behandeling door het College

De Ombudsmannen gaan op zoek naar zo veel mogelijk informatie rond het gestelde probleem. Zij maken hiertoe gebruik van hun netwerkcontacten in de Belgische overheidsinstellingen en de internationale organisaties. Op die manier kunnen zij een luisterend oor bieden, basisinformatie verstrekken en meestal nuttige adressen doorgeven.